... hele kirkens ugeavis

Udfordringen

Søndag den 5. juli 2026 * Uge 28 * * Årgang 54

"Hvor Herrens ånd er, dér er der frihed."
(2. Kor. 3, 17)

Serien Funktionspræster: Erik er præst for gadens folk, der går fra fixerum til kirkerum

Side 3

Den 22. juli 2026 er det 15 år siden, at Rie mistede sin søster på Utøya i Norge

Side 24-25

Efter 35 år er Ole Andersen gået på pension: "7. oktober 2023 har ændret alt"

Side 12-13

Lærkes liv har budt på voldsomme udfordringer, nu deler hun ud af sin erfaring

Side 20-21

"Det er et vilkår i mit liv lige nu, at mennesker kan blive forbudte, selvom jeg tror på Jesus og ved, at Gud elsker alle mennesker."

Så længe Henrik Lundahl Revshøi kan huske, har tvangslidelsen OCD været en del af hans liv. Det gør, at nogle mennesker bliver forbudte for ham, og han har ikke kontrol over hvem.

Side 16-17

Udfordringen udkommer ikke i uge 29-31

Første avis efter ferien udkommer søndag den 2. august

(Kontoret er lukket 6.-24. juli)

Multikunstneren Sigurd Barrett fortæller historien om Ansgar for børn i otte film med titlen 'Hvabehar - hvem Ansgar?'

Otte film for børn om munken Ansgar

I anledning af at 2026 er 1200-året for Ansgars mission i Norden, har Danmarks Kirkelige Mediecenter (DKM) produceret gratis undervisningsmaterialer med titlen 'Hvabehar – hvem Ansgar?'. Her får børnene en samlet fortælling om, hvordan kristendommen kom til Danmark.

Historien om Ansgar bliver foldet ud i otte film, hvor Sigurd Barrett er fortæller. Han har også skrevet otte fortællinger, otte nye sange og en musical, og der er lavet undervisningsforløb og aktiviteter til både skoler, kirker og museer – og alle andre, der ønsker at kende det fundament, vi står på i Danmark og har til fælles med mange andre lande i Europa, oplyser DKM.

'Hvabehar – hvem Ansgar?' tager udgangspunkt i den unge munk Ansgar, også kaldet Nordens apostel. Hans mission i Norden bragte kristendommen med sydfra til danerne mere end 100 år før, Harald Blåtand rejste Jellingstenen.

A.P. Møller Fonden og Ole Kirk's Fond har bevilget penge til projektet, der stilles gratis til rådighed for alle via hjemmesiden www.hvem-ansgar.dk, hvor alle materialer frit kan ses og downloades.

Fortællingen følger kristendommens vej fra historierne om Jesu korsfæstelse og genopstandelse i Jerusalem, via Romerriget og videre ud i Europa, forbi et kloster i Nordfrankrig med den unge munk Ansgar – og rejsen videre op til vikingerne nord for Dannevirke, som dyrkede de nordiske guder. Senere hører vi om de to første kristne kirker i Danmark, som Ansgar fik lov til at bygge. Det er en kulturhistorisk fortælling om kristendommens udbredelse og indflydelse på det samfund, vi har i dag.

De otte film i 'Hvabehar – hvem Ansgar?' er optaget i Løgumkloster, Vingsted Jernalder, Kulturmuseet i Vejle, Hedeby, Dannevirke, Ribe Vikingecenter, Bork Vikingehavn, Sagnlandet Lejre, Kongernes Jelling og Ribe Domkirke.

Bodil

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere her: www.mwcompounders.dk

Kontakt: Johannes Møller 61 31 64 85

Bofællesskabet Storkøbenhavn er en selvejende institution, der har til formål at etablere et tilbud, hvor mennesker med handicap kan få eget hjem i et bofællesskab med et stærkt socialt miljø baseret på et kristent værdigrundlag.

Modeltegning af det nye bofællesskab som den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 25 mio. kr. til.

Nyt bofællesskab i Taastrup for mennesker med handicap

På Solsortevej i Taastrup er drømmen om et nyt og moderne bofællesskab for mennesker med handicap rykket et stort skridt nærmere. Den A.P. Møllerske Støttefond har nemlig bevilget 25 millioner kroner til projektet. Det er blandt andre Kristelig Handicapforening, Taastrup Menighedshus og en stor gruppe af pårørende, som gennem otte år har arbejdet for at skabe et bofællesskab for mennesker med handicap.

Visionen for det nye bofællesskab i Taastrup er, at beboerne kan leve så selvstændigt som muligt og samtidig være en del af et stærkt socialt miljø, skriver initiativtagerne i en pressemeddelelse. Og der er ingen tvivl om, at den store donation har vakt stor glæde.

"Donationens størrelse og betydning kan næsten ikke overvurderes," siger formanden for den selvejende institution bag Bofællesskabet Storkøbenhavn, Kjeld Pedersen, og fortsætter:

"Derfor er det også med stor taknemlighed for bevillingen fra Den A.P. Møllerske Støttefond, at vi nu for alvor kan sætte gang i at realisere et bofællesskab, der skal tilbyde boliger og fællesfaciliteter til mennesker med handicap, som kan understøtte selvstændigheden og styrke det sociale fællesskab og livskvaliteten for det enkelte menneske. Det at flytte hjemmefra er et stort skridt for den enkelte og både en glæde og en hjælp for forældre og pårørende."

Vederlagsfri overdragelse

Formand for Taastrup Menighedshus, Niels Kristian Holm, har fulgt projektet fra starten med stor interesse og respekt, og der er opbygget et tillidsfuldt samarbejde gennem nu en årrække.

"For os har det været vigtigt, at grundtanken med bofællesskabet er baseret på et socialt og kristent værdigrundlag. Det betyder også, at vi fra menighedshusets side har besluttet, at ejendommen på Solsortevej bliver overdraget til Bofællesskabet Storkøbenhavn vederlagsfrit."

Også i Kristelig Handicapforening er der glæde over, at projektet nu ser ud til at kunne realiseres:

"Vi glæder os i den grad over, at det er inden for rækkevidde at realisere et meget vigtigt projekt, der har været arbejdet med igennem mange år. Muligheden for at etablere sig i sit eget hjem i et fællesskab med andre får uvurderlig betydning for den enkelte beboer og dennes familie," siger landsleder i Kristelig Handicapforening, Tove Søgaard.

Det forventes, at byggeriet går i gang i 2027, og at de første beboere efter planen kan flytte ind inden udgangen af 2028. Bofællesskabet får 17 lejligheder.

Simon

Taastrup Menighedshus

Taastrup Menighedshus er en selvejende institution, etableret for 50 år siden med det formål at udføre kirkeligt og socialt arbejde i Taastrup, funderet i det folkekirkelige miljø.

Kristelig Handicapforening

Kristelig Handicapforening er paraplyorganisation for 12 eksisterende bofællesskaber i Danmark og bidrager med erfaring og kompetencer i forhold til etablering, udvikling og drift af nye bofællesskabsinitiativer.

Efter to år får nordjysk menighed endelig en præst

Det er ikke alle steder i landet, det er lige let at finde hverken folk eller penge til en præsteansættelse - derfor er ansættelsen af en præst i Vendsyssel Frimenighed også en fin lille nordjysk solstråle, der fortjener en plads blandt de opbyggelige nyheder.

Vendsyssel Frimenighed kan næsten ikke få armene ned, efter de i knap to år har været uden fast præst, men nu har de i samarbejde med Lemvig Bykirke indgået en samarbejdsaftale, som indebærer, at Brian Christensen bliver præst for begge menigheder.

Brian Christensen har siden 2018 været ansat som præst i Lemvig Bykirke, hvilket han fortsætter med, men fra september 2026 vil han i 25 procent af tiden være præst i Vendsyssel Frimenighed (VF).

Gitte Møller Thomsen, der er formand for VF, og som i øvrigt også er formand for Alpha Danmark, glæder sig over den nye ansættelse:

"Det er med stor forventning, vi træder ind i dette spændende afsnit af VF's historie, hvor vi både har en kirkemedarbejder til de daglige aktiviteter og en fast præst til at sikre en solid forkyndelse og åndelig omsorg. Gud har en plan for det hele, og vi glæder os til at se, hvad fremtiden bringer. Det kan kun blive godt."

Sommerhus som præstebolig

Geografisk er der langt mellem Lemvig og Frederikshavn, hvor Vendsyssel Frimenighed holder til, derfor kommer Brian Christensen til at bo i sommerhus nord for Frederikshavn en uge hver måned. På søndagene først og sidst i den pågældende uge, vil han holde gudstjeneste i både Lemvig og Frederikshavn.

Brian har de seneste år været åndelig vejleder for VF, så han har

Brian Christensen er ansat i Vendsyssel Frimenighed fra 1. september og skal indsættes den 20. september. Privatfoto

et godt kendskab til menigheden.

Som præst kommer han til at arbejde sammen med Anna Winther Agerdal, der har været ansat som kirkemedarbejder i VF siden efteråret 2025:

"Det bliver godt med en kollega, og jeg ser frem til at lære fra ham på en anden måde, end jeg har gjort, mens han har været VF's åndelige vejleder. Jeg er også i stor forventning til vores samarbejde og det arbejde, som ligger foran os i at bygge Guds rige," siger Anna Winther Agerdal.

Brian Christensen er ansat fra 1. september 2026 og indsættes til tjenesten 20. september.

VF har det seneste år haft et præsteteam, der har forestået størstedelen af afholdte gudstjenester. Dette afvikles nu som formel ordning, der vil dog stadig være brug for tilkaldepræster fra tid til anden.

Vendsyssel Frimenighed og Lemvig Bykirke er en del af PULS – Evangelisk Luthersk Netværk.

Simon

Serien Funktionspræster:

Erik er præst for gadens folk

Midt i et vildt gymnasieliv med druk og fester mærkede Erik Empleo Dahl Hansen en dyb tomhed og vendte tilbage til sin barndoms Gud. I dag er han korshærspræst i Odense.

"I fastetiden har vi et fælles skriftemål, og den enkelte får tilsagt syndernes forladelse. For mange betyder det meget, at et andet menneske siger det til dem. Enkelte opsøger mig også i gadebilledet og spørger, om jeg kan lave et skriftemål," fortæller Erik Empleo Dahl Hansen om sit arbejde som korshærspræst i Odense. Foto: PR billede / Pastor Hansen

Af Kirsten Krog

Navnet Empleo skiller sig ud i et ellers pæredansk navn, og Erik fortæller, at det stammer fra hans filippinske baggrund, da hans mor er filippiner. Af den grund havde han også en katolsk opvækst, og hans mor tog ham og broren med i Den Katolske Kirke i Fredericia:

"Men på et tidspunkt måtte hun give op, fordi vi ikke kunne finde ud af at sidde stille. Godt nok blev jeg katolsk konfirmeret, men det var mest for min mors skyld. Så det var først senere, at jeg kom til personlig tro.

Da jeg kom på gymnasiet, levede jeg et vildt festliv og oplevede livet som tomt og meningsløst. Den ene fest tog den anden, men mine håb og drømme blev aldrig rigtig opfyldt."

Tilbage til Gud

"Jeg begyndte så at lede efter, hvornår livet sidst gav mening, og det var dengang, hvor mor tog mig med i kirke. Derfor begyndte jeg at opsøge kristendommen. Egentlig havde jeg tænkt, at jeg ville opsøge min gamle katolske præst, som på det tidspunkt ikke længere var i Fredericia. Men inden jeg fandt ud af, hvor han nu var præst, fandt jeg ind i en KFS-gruppe *(Kristeligt Forbund for Studerende, red.)*, hvor jeg blev taget rigtig godt imod. Jeg begyndte også at komme i Sct. Michaelis Kirke, en folkekirke i Fredericia, hvor folk fra de missionske foreninger og min KFS-gruppe kom."

Teologistuderende med diakonal profil

Præsten i kirken, Peter Jakobsen, som i dag er Eriks kollega i Sct. Hans Kirke i Odense, opfordrede Erik til at læse til præst:

"Jeg endte med at læse teologi i Aarhus på Menighedsfakultetet. Tidligt i studiet kom vi ud at besøge Blå Kors' varmestue, 'Det blå sted'. Førhen havde de haft et hold teologistuderende, der stod for at holde åbent om søndagen, og det, syntes jeg, lød spændende."

Så Erik fik samlet en gruppe teologistuderende fra Menighedsfakultetet. Dermed kunne man igen holde åbent om søndagen, og Erik fandt ret hurtigt ud af, at han gerne ville arbejde med den målgruppe, som Blå Kors tog sig af:

"Jeg kunne se mig selv i dem, der kom i varmestuen. Jeg havde også levet et vildt liv, og nogle af mine venner endte i misbrug. Derfor har jeg stor sympati for misbrugere og et ønske om at være noget for dem."

Det diakonale arbejde kom til at fylde meget i hans studietid. Samtidig var han engageret i en gruppe fra Indre Missions Unge, der tog ud en fredag om måneden på Lilletorv i Aarhus for at dele kaffe ud om aftenen til unge studerende, der gik i byen, men også til hjemløse. Her tilbød de også samtaler.

Vejen til arbejdet blandt hjemløse og misbrugere

Mellem bachelorstudiet på Menighedsfakultetet og overbygningen på Det Teologiske Fakultet i Aarhus havde Erik et halvt år, hvor han var volontør i Indre Mission, noget, som senere udviklede sig til et studiejob, mens han tog kandidatdelen:

"Da jeg var færdig, endte jeg som missionær i Indre Mission på Fyn. Aftalen var, at jeg skulle være der i tre år, hvorefter jeg ville læse videre til præst på Pastoralseminariet. Efter det håbede jeg så på, at der ville være en stilling, der passede ind i det, jeg følte mig kaldet til."

Netop da han var færdig som præst, gik korshærspræsten, som gennem 32 år havde været i Odense, på pension. På det tidspunkt var korshærspræsten tilknyttet domkirken, men man valgte nu at flytte stillingen til Sct. Hans Kirke, hvor Erik som den nye korshærspræst også skulle være sognepræst i en 50:50-stilling:

"Sct. Hans Kirke har en anden profil end domkirken, og med sin baggrund i Indre Mission og den mere konservative del af Folkekirken passede den godt til mig."

Kaffe og snak

Delen som korshærspræst ligger primært fra onsdag til fredag. Om onsdagen tager han sammen med to fra kommunen ud med en kaffevogn i den indre by:

"Rundt omkring er der små skure – de såkaldte helle-steder – hvor misbrugere og hjemløse opholder sig, og i godt vejr møder vi dem også i Kongens Have. Kaffevognen gør det lettere at komme i kontakt og få en snak.

Folkene fra kommunen kan hjælpe dem med deres praktiske behov, som fx problemer med lejlighed og kontanthjælp. Jeg kan så tage de andre problemer, der dukker op. Det kan være problemer op til jul, hvor de ofte føler sig udenfor, fordi de måske ikke længere er velkomne i deres familier."

Erik oplever imidlertid også, at det kan være for barskt for dem at tale om deres problemer:

"Alkoholen er jo en flugt fra de problemer, de har. Så det handler meget om at bruge det gunstige øjeblik og snakke med dem, lige når de er klar til det."

Varmestue og gudstjeneste

Senere på dagen tager Erik ind i Korshærens varmestue på Østergade, hvor de mest udsatte og dem med det hårdeste misbrug kommer. Her er der også et stofindtagelsesrum under sikre forhold:

"Jeg plejer først at spise frokost med dem, der er der, og får en snak med dem."

Den tredje onsdag i måneden er der også korshærsgudstjeneste i Sct. Hans Kirke. Gudstjenesten er kl. 16 og har en simpel form, så den bliver personlig og forståelig:

"Vi synger de samme sange gudstjeneste efter gudstjeneste for genkendelighedens skyld, og så er der en eller to, der varierer. Jeg har bl.a. forsøgt mig med salmen 'Tag det sorte kors fra graven' på melodien fra 'Nu går våren gennem Nyhavn', for det er en melodi, de kender, og den har en mere munter tone.

I fastetiden har vi et fælles skriftemål, og den enkelte får tilsagt syndernes forladelse. For mange betyder det meget, at et andet menneske siger det til dem. Enkelte opsøger mig også i gadebilledet og spørger, om jeg kan lave et skriftemål."

Erik fortæller, at gudstjenesten virker så stærkt på nogle på grund af dybe traumer, at de lister ind nederst i kirken for at undgå, at nogen ser, at de kommer til at græde:

"Det kan de ikke bære. For med et liv på gaden er de nødt til at opretholde en rå og barsk facade overfor de andre, selvom de har brug for den sårbarhed, som de oplever i kirken."

Gudstjenesten afsluttes med fællesspisning i en anden varmestue, som ligger på Nørregade.

Besøgstid med hygge og dybe snakke

Om torsdagen har Erik besøgstid fra 10-13 i varmestuen på Nørregade. Varmestuen dér er for et bredere klientel end den på Østergade. Erik sætter sig ved det store bord, hvor man kan komme og snakke med ham eller være med i den gruppe, der sidder der:

"Det er meningen, at jeg skal være tilgængelig. Hvis nogen har brug for at tale mere uforstyrret, sætter vi os et andet sted."

Meget af hans besøgstid går dog med bare at sidde og hyggesnakke og på den måde gøre deres dag lidt lettere og gladere.

Fredag rykker Erik så til en tredje varmestue, i Bolbro. Her mødes gæster i den lidt lettere ende af gadens folk.

Eriks arbejde består hovedsageligt i at være tæt på de udsatte. Men i de to år, han har været korshærspræst i Odense, har han også oplevet, at enkelte af dem er kommet i bedring og har truffet nye valg. Bag de svære liv ser han igen og igen en tro under overfladen.

Fatherheart A-skole 13-18 sept.

Drømmer du om at leve dit liv, bevidst om Guds Fader-kærlighed, elsket som den du er?
Så er denne uge noget for dig. Mere info på: fatherheart.dk

Undervisere Bl.a.

Dass fra Malasia

Ping og Meang fra Thailand

Pris 3.250,-
Medbring camping eller find selv overnatning

Dato 2026:
Søndag d. 13.sept. Kl 17 til Fredag d. 18.sept. Kl. 13

Lokation
Virksund kursuscenter

Tilmelding Send mail til:
fhm@fatherheart.dk

fatherheart MINISTRIES

KLUMME

Ægteskabet må tales op

Da jeg var ung, brændte man lun på en pige, så holdt man lidt i hånden, kyssede lidt, begyndte at komme sammen, så blev man kærester og siden forlovet, så blev man gift og flyttede sammen og fik børn. Hvis man ikke undervejs var gået hver til sit.

Der var en lang vej til sexlivet, når det gik rigtigt til. Der var selvfølgelig også situationer, hvor det ikke gik helt efter reglerne, og det kunne betyde den helt store ulykke. Det kunne ende med "uægte børn". - Her er en god ting ved flertallets levevis nu om dage. Der er ikke længere noget, som hedder "uægte børn". Tak og lov for det fremskridt!

Men at man skulle fortjene sig til et sexliv, tror jeg ikke var så dårligt. Det handlede om forsørgelsesgrundlag, bolig, udstyr, samstemning af fælles værdier, bryllupsfest osv. Og endnu tidligere handlede det også om en aftale mellem to familier – og kunne den ikke komme på plads, var der stor sorg og drama. Noget af det var ikke godt, men hvor er vi havnet nu?

Mindre sex-lyst end tidligere

For nogen tid siden læste jeg om undersøgelser, der viste, at den seksuelle lyst er aftagende i parforhold – og ligeså lysten til at indgå i forpligtende parforhold. Det er trist. Sexlivet er en gave fra Gud, som giver opmuntring, nærhed, følelse af samhørighed og mulighed for at sætte børn i verden. Når jeg i min tid som sognepræst havde folk til rådgivning om problemer i parforholdet, var det et plus, hvis seksuallivet stadig fungerede. Hvis det var et område, de kunne være noget for hinanden på, var der håb for en fælles vej frem.

Men hvorfor er det generelt gået tilbage med sexlysten? – Jeg er klar over, at det fortravlede liv og optagetheden af de sociale medier har en betydning, men der er mindst endnu en årsag…

Det er blevet for let

Jeg tror, den seksuelle tilfredsstillelse er blevet alt for let tilgængelig. Sex er blevet for synligt, almindeligt, plat og dagligdags. Forventningens glæde er gået tabt. Ægteskabet er blevet nedgjort. Skilsmisse og utroskab gjort interessant. I et interview i radioen hørte jeg en samtale mellem to kvinder. De talte om venskaber: Venskaber med andre kvinder var varige og dybe, og relationen til børnene var det absolut væsentlige, men som én sagde – "mændene i mit liv er kommet og gået".

Ægteskab og familieliv må tales op

"Gud skabte mennesket i sit billede (…) som mand og kvinde skabte han dem. Og Gud velsignede dem" (1. Mos. 1). "Derfor skal en mand forlade sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de to skal blive ét kød" (Matt. 19,5). Sex og forplantning kan adskilles, men skilles sex og kærlighed, går det galt. Og hvis ægteskabet som ramme undermineres, kan forventningens glæde og værdien af beslutningen og løftet forsvinde.

Blandt traditionelle kristne og unge ny-kristne er der mange, som tager hele pakken med, både troen og ægteskabsreglerne. Den "selvbeherskelse", som her skal i funktion, er en af Helligåndens frugter (Gal. 5,22-23). Lønnen er mange års tryghed og glæde ved sexlivet, hvis der samtidig er en god kommunikation. Det vigtigste i et parforhold er kommunikation – også om sex.

Jeg har set videoen til ALPHA-kursets afsnit nr. 11: "Hvordan får jeg mest ud af resten af mit liv?". Nicky Gumbel (Alpha-kursets grundlægger) var i et taleafsnit meget tydelig omkring ægteskabet som en velsignet ramme om sexlivet. Jeg tænker, at klare svar omkring troen og livets udfordringer er grunden til, at ALPHA-kurserne har ledt tusindvis af mennesker ind i et aktivt forhold til kirke og kristendom.

Bibelens anvisninger og kirkens ægteskabstraditioner handler ikke om at lægge tunge byrder på os, men om at lære os at leve livet, så vi får det bedst mulige ud af det.

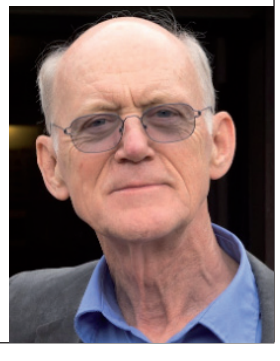

Af Jens Fischer-Nielsen
tidl. missionær i Bangladesh og tidl. sognepræst i Esbjerg.

Hundredvis af børn og unge skal på sommerlejr med Blå Kors denne sommer. Peter er en af deltagerne - han skal afsted for fjerde år i træk. Foto: Jakob Lekach Jørgensen

Sommerlejre giver børn noget at glæde sig til

Omkring 250 børn og unge fra hele landet deltager denne sommer i Blå Kors Danmarks ferielejre, hvor de får nye venner, gode oplevelser og et pusterum fra hverdagen.

Mens mange børn tæller ned til sommerferien, er der også børn, som ser ind i seks ugers ferie med få planer, ensomhed eller begrænsede muligheder for oplevelser. Derfor arrangerer Blå Kors Danmark igen i år sommerlejre for omkring 250 børn og unge rundt om i landet.

Lejrene skal give børn og unge et pusterum fra hverdagen og mulighed for at få nye venskaber, gode oplevelser og blive en del af et trygt fællesskab.

"Sommerferien er ikke lige let for alle børn. Nogle oplever ensomhed eller bekymringer, mens andre ikke har de samme muligheder for ferieoplevelser som mange af deres klassekammerater. Derfor er det vigtigt, at der findes steder, hvor børnene kan få gode oplevelser, møde nye venner og bare have lov til at være børn," siger Sandra Trampedach Junget, som er projektleder for Blå Kors Danmarks ferielejre.

Blå Kors Danmark afholder i år 11 sommerlejre for børn og unge i alderen 7-20 år. Deltagerne kommer fra hele landet og har forskellige baggrunde. Nogle vokser op i familier med misbrug, sygdom eller økonomiske udfordringer, mens andre kæmper med ensomhed eller sociale udfordringer.

Et fællesskab, man glæder sig til

For 12-årige Peter er sommerlejren noget af det, han glæder sig mest til i løbet af året. Han har været afsted på Blå Kors' ferielejre de seneste tre somre.

På lejrene er der plads til både vandkampe, snobrød, kreative aktiviteter, musik og ture ud af huset. Men det er ofte fællesskabet, der gør den største forskel.

"Jeg oplever slet ikke mobning på lejrene. Det er trygt, og det er sjovt at være sammen med de andre børn," fortæller Peter.

Ifølge projektleder Sandra Trampedach Junget er netop følelsen af at høre til noget af det vigtigste, lejrene kan give børnene.

"Mange af børnene kommer hjem med nye venner og oplevelsen af, at de ikke står alene. De får gode minder og erfaringer med fællesskaber, som de kan tage med sig videre, når lejren er slut," siger hun.

Frivillige gør sommeren mulig

Bag sommerlejrene står omkring 180 frivillige voksne, som bruger en uge af deres sommerferie på at skabe trygge rammer og gode oplevelser for børnene.

"For mange af børnene er sommerlejren årets højdepunkt. Det er en uge, hvor de oplever, at de hører til, og hvor de får minder og relationer, som rækker langt ud over sommerferien," siger Sandra Trampedach Junget.

Blå Kors Danmarks ferielejre er støttet af en række fonde, legater og virksomheder, herunder Ole Kirk's Fond, Vissing Fonden, Jascha Fonden, Lauritzen Fonden, Louis Petersens Legat, Louis Nielsen og Lidl Danmark.

Fakta om sommerlejrene

Blå Kors Danmark afholder i år 11 sommerlejre i uge 27, 28, 29 og 30.

Lejrene er for børn og unge i alderen 7-20 år og finder sted i Jylland, på Fyn, Sjælland og til søs ombord på træskibet Agape.

Omkring 250 børn og unge deltager, og cirka 180 frivillige er med til at gennemføre lejrene.

Red.

Udfordringen

Udfordringen er en **selvejende** fælleskirkelig ugeavis med stof fra både **frikirker og folkekirken.** Avisen finansieres af abonnementer og annoncer og er **uafhængig** af såvel kirker som organisationer. - 2026: Årgang 54. Medlem af avisernes organisation Danske Medier. ISSN nr. 0902-5693

Simon Thidemann · Lisbeth Thomsen · Bodil Lanting · Erik Damm · Henriet. Pallesen
Troels Hertzum · Eilis Jokszies · Henrik Engedal · Kirsten Krog · Lisbeth Jepsen

Tlf: 74 56 22 02. Postadresse: Jernbanegade 1, 6070 Christiansfeld.
Redaktion@udfordringen.dk
Simon Thidemann (ansv.hav.), Lisbeth Thomsen, Bodil Lanting, Eilis Jokszies, Lisbeth Jepsen, Kirsten Krog m.fl.
Korrektur: Ingolf Becker.
Panelredaktører: Anne Manning-Pedersen, Filip Smidt og Poul Henning Krog.
Ung@udfordringen.dk: Henrik Engedal
Annoncer@udfordringen.dk: Erik Damm og Lisbeth Thomsen
Abonnement@udfordringen.dk Troels Hertzum
Bogsalg@udfordringen.dk
Bogholderi@udfordringen.dk Henriette Pallesen
Hjemmesider: udfordringen.dk hosianna.dk (bøger, musik, film) udf.nu.
Revision: Redmark, Aarhus.
Tryk: Jysk Fynske Medier.
Medl. af Danske Medier. ISSN 0902-5693

På billedet ses LME's lærerstab sammen med Fagskolens medarbejdere, Lars van Ittersum (nr. 5 fra venstre på bagerste række – bag den løftede arm), der har ansvaret for håndværkslinjen, og Mette Holm Hermann (nr. 4 fra venstre på forreste række), der har ansvaret for designlinjen. Foto: Løgumkloster Efterskole

Millionstøtte til udvikling af første kristne Fri Fagskole

Den nuværende Løgumkloster Efterskole, der fra august bliver til Løgumkloster Efterskole og Fri Fagskole, har modtaget en bevilling på 8 millioner kroner fra Den A.P. Møllerske Støttefond. Bevillingen gør det muligt at igangsætte et ambitiøst projekt, der skal styrke og videreudvikle skolens værksteds- og læringsmiljøer.

Midlerne er bevilliget til en gennemgribende opgradering samt en tilbygning til skolens eksisterende værkstedsfaciliteter. Projektet er udviklet i samarbejde med arkitektfirmaet ARKKON i Tønder og har været et mangeårigt ønske for skolen.

"Vi er dybt taknemmelige for støtten. Det er en helt afgørende opbakning, som gør det muligt for os at realisere et projekt, vi ellers ikke ville have haft mulighed for. Det betyder utrolig meget for os – og for de unge mennesker, der går på skolen," udtaler skolen.

Elever vil ikke vente

Udfordringen har spurgt, om nogle af de kommende elever har valgt at udskyde deres skolestart på fagskolen for at afvente moderniseringen? Men det afviser forstander Jørn Nørgaard:

"Vi har ikke elever, som har udskudt skolestart for at afvente moderniseringen. Vi havde til gengæld elever i det netop afsluttede skoleår, som ærgrede sig over, at vi ikke var begyndt på fri fagskole konceptet et år tidligere, så de kunne have nået at være med," siger forstanderen.

Han tilføjer, at skolen pt har 11 fagskoleelever, der begynder til august. Samtidig har de kontakt med flere interesserede, så man forventer at have mellem 11 og 15 fagskoleelever fra august.

Fra gode til bedre faciliteter på fagskolen

De eksisterende faciliteter danner allerede i dag et godt fundament for undervisningen. Men de kan blive bedre, fastslår skolen i Løgumkloster.

Med den kommende opgradering bliver værksteder og kreative læringsmiljøer udvidet og moderniseret, så de i langt højere grad understøtter kreativ og praksisfaglig undervisning på et højt niveau.

Konkret betyder det, at eleverne får bedre plads og adgang til tidssvarende udstyr og rammer, hvor de kan arbejde mere koncentreret og professionelt med praktiske fag – hvad enten det er håndværk, design, omsorgsarbejde eller gastronomi.

"Vi glæder os helt enormt til at komme i gang. Det her bliver et markant løft af vores skole og de muligheder, vi kan give eleverne. Det er ganske enkelt et projekt, vi har drømt om – og som nu kan blive til virkelighed," siger forstander Jørn Nørgaard.

Bevillingen får særlig betydning for skolens nye fri fagskole, som åbner fra august som en del af skolens samlede tilbud. Her er praksisfaglig undervisning en central del af hverdagen, og de nye faciliteter bliver afgørende for at kunne gennemføre undervisningen i den ønskede kvalitet.

Med opgraderingen skabes der læringsmiljøer, der ligger tættere på virkeligheden og giver eleverne mulighed for at arbejde mere målrettet og anvendelsesorienteret med deres fag. Det styrker både motivationen og deres muligheder for at finde en vej videre i uddannelse eller job.

Projektet forventes at stå færdigt i løbet af 2027 og vil samlet set give et markant løft af skolens fysiske rammer og mulighederne for at arbejde med praksisnær undervisning.

Bodil

Støtten fra A.P. Møller Fonden skal bruges til en større opgradering samt en tilbygning til skolens eksisterende værkstedsfaciliteter. Projektet er udviklet i samarbejde med arkitektfirmaet ARKKON i Tønder.

Gratis rådgivningstilbud tilbyder rådgivning på sommercamp

Act of Grace er et nyt gratis rådgivningstilbud, der med udgangspunkt i kristent menneskesyn tilbyder råd, vejledning og menneskelig omsorg - det kan også være udfordringer med tro og tvivl.

Act Of Grace er en gratis onlineplatform, der blev opstartet i 2025 af advokat Martin Gräs Lind og familieterapeut Dorthe Braüner Lind. Under Dansk Oases sommercamp, SommerOase, i uge 29 vil Act of Grace i år være tilgængelige for rådgivning.

"Act of Grace er blevet etableret med ønsket om at tilbyde et gratis, fortroligt og fordomsfrit rum for mennesker, der står i en vanskelig situation, oplever tvivl eller har brug for nogen at tale med," fortæller Martin og Dorthe.

Udgangspunktet for tilbuddet og samtalerne er kristendommens næstekærlighed og er for mennesker i vidt forskellige livssituationer og med vidt forskellige spørgsmål.

Til daglig varetages rådgivningen af fire rådgiverpar, som frivilligt stiller deres tid og erfaring til rådighed i løbet af året.

Tilgængeligt under SommerOase 2026

I uge 29 vil Act of Grace være tilgængelig for deltagere på Dansk Oases sommerstævne. Her bliver det muligt at booke onlinesamtaler i løbet af stævneugen. Samtidig åbnes der også for onlinesamtaler med deltagere på andre sommerlejre og -camps rundt om i landet.

Uanset hvor man opholder sig, vil der være mulighed for at booke en uforpligtende samtale, hvis man har brug for et lyttende øre, et nyt perspektiv eller støtte i en konkret situation. Man modtager et link og kobler sig på via sin telefon eller computer. Men det er sådan set ikke noget nyt, det kan man gøre hele året via Act of Graces hjemmeside.

Dorthe Braüner Lind er uddannet cand. mag i spansk og psykologi, samt efteruddannet på Kempler Instituttet som familierådgiver. Hun har siden 2005 været selvstændig med Lind Familierådgivning.

Martin Gräs Lind er uddannet advokat (H) og har ph.d. i jura. Han er selvstændig advokat med Lexius.dk.

Men i uge 29 vil det også være muligt at mødes i et lokale ved SommerOase i Horsens efter nærmere aftale.

Plads til både små og store spørgsmål

Samtalerne foregår med to rådgivere til stede for at sikre en tryg og nuanceret dialog.

Der er ikke fastsat nogen bestemt type problemstilling for samtalerne.

"Nogle kommer med spørgsmål om parforhold, familie eller arbejdsliv, andre med sorg, tro, tvivl eller andre personlige udfordringer. Fælles er ønsket om at skabe et rum, hvor mennesker kan blive mødt med respekt, nærvær og fortrolighed med udgangspunkt i kristne værdier," skriver Act of Grace om tilbuddet.

Mulighed for bøn

I modsætning til mere "almindelige" rådgivningstilbud kan samtalen afsluttes med en bøn, hvis man ønsker det. Tilbuddet er nemlig forankret i et kristent menneskesyn, samtidig med at der er plads til den enkeltes situation og behov, forsikrer Act of Grace.

Act of Grace understreger, at tilbuddet ikke skal ses som en erstatning for professionel behandling, terapi eller anden målrettet faglig indsats, men som et supplement, der kan bidrage med håb, opmuntring og støtte på vejen videre - uanset hvilken situation de står i.

Simon

LEDERARTIKEL

Spred lys i sommerlandet

Vi er sat som lys i verden. Det er et smukt billede. Et lys, der skinner i mørket, men det er også et billede, mange af os har hørt mange gange, og måske kommer vi af den grund til at lade det fare lidt forbi os. Det får ikke lov til at synke ind. Ordet får ikke lov til at blive et lys i vores eget liv, hvor der er så mange ting, vi kan blive optaget af. Projekter, der er vigtige. Politiske strømninger, der er vigtige. Angreb på kristne værdier, som er vigtige. Vi kan have travlt med at lære at forsvare vores tro. Vækste i vores kirke. Realisere os selv. Ikke finde os i noget. For alt i verden ikke blive snydt eller sat af ræset. Men nogle gange glemmer vi, at en af vores vigtigste opgaver er ganske simpelt at være lys i verden.

Alle de mange gode emner på alle landets sommercamps, de mange gode intentioner og workshops om at vokse i åndelighed, hellighed, overgivelse osv. kan i bund og grund erstattes af dette simple budskab om, at vi er sat som lys i verden.

Et lys, der giver et genskin af Guds lys, af Guds kærlighed.

Det er ikke altid lige let at forstå alle teologiske spidsfindigheder og bibelske sammenhænge, men det grundlæggende budskab om at være lys i verden, det er til at forstå for alle. Og der er ikke et eneste troende menneske, der ikke kan finde ud af at være et lys i verden. Det kræver hverken en lang teologisk uddannelse eller et særligt trin i helliggørelsesprocessen. Det kræver blot, at man har lært Jesus at kende. At man er kommet til tro på, at han er verdens lys, at han er solopgangen fra det høje, at han har brudt dødens mørke med livets lys, og at det lys gælder for mig, og at det gælder helt ind i evigheden.

Uanset om sommeren så bliver kold og regnfuld eller tør og solrig, så glæd dig over, at du har lært verdens lys at kende – så det lys bliver et lys, der skinner i dig. Til glæde for dig selv og for dem omkring dig. Også i det digitale univers.

Det er fint nok, tænker du måske, men det kan jeg da ikke bruge til noget i kampen mod russerne, islamisterne, de ultraliberale, de ultrakonservative, de ultrasocialistiske, de intolerante og antikristelige aktivister osv. Men jo, det kan du. Det kan vi. Det er fint at kæmpe for ting, man har kært, eller kæmpe imod ting, man frygter, men som kristen må det altid være en del af ligningen, at vi er sat som lys i verden.

Mange kristne vil gerne blande sig i politik og blande sig med politikere og magthavere, og det er også fint. Det kunne Paulus også godt lide at gøre. Men tit med en lidt atypisk vinkel. Som fx når han skriver til Timotheus i 1. Tim. 2, 2: ”Bed for konger og for alle i høje stillinger, så vi kan leve et roligt og stille liv, i al gudfrygtighed og agtværdighed.”

Det er et lille vers spækket med mange gode pointer. To stikker særligt tydelig frem. Bed for magthaverne, ikke for at få magt eller rigdom, men så I kan leve et roligt og stille liv. Og så lige en ekstra pointe: Lev i al gudfrygtighed og agtværdighed. Jeg fristes til at sige: Som verdens lys.

Jeg ved godt, at det kan lyde som en forsimpling af livets kompleksitet, men nogle gange er det altså bare sådan, at de største sandheder ligger i de umiddelbart mest simple udtryk.

Og ja, nogle gange er det nemmere at være et lys i verden end andre. Hvis man er fanget i sorg, depression eller sygdom, så kan det være svært at se sig selv som et lys i verden.

Men selv i de mørkeste stunder kan min tro stadig lyse. Det kan godt være, at det billedligt talt ikke er det mest skinnende lys. Men et lys, der formår at blive ved med at lyse, selvom det står midt i et stormvejr, det er et imponerende lys. Og det er et lys, der bliver bemærket.

God sommer - og lys godt!

Simon Thidemann
Ansvarshavende redaktør

UGENS PRÆDIKEN

Af Svend Jensen,
Præst i Din Frikirke, Haderslev

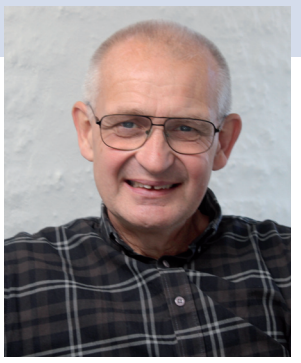

Hvem er Jesus for dig?

Store udsagn om Jesus og efterfølgelse ligger i den her tekst. Hvis den skal udfoldes, rækker hverken pladsen, mine kundskaber eller min indsigt.

Måske er det netop det, som Jesus gør klart for disciplene her og dermed for os alle. Vores menneskelige indsigt, vores viden, vores forståelse af at vinde og miste, den må underlægges åbenbaringen, den må bøje sig for Guds ånd.

Mon Peter forstod ordene, om at kirken skulle bygges på den sætning, han lige havde udtalt om, hvem Jesus er, mon han kunne skille budskabet fra Jesus fra hans egne ambitioner og sine egne fortræffeligheder. Jesus så lige gennem det og sagde til Peter, frit oversat, nøglen til himmeriget ligger i, at Kristus er åbenbaret for os.

Apostlen Peter fik sin åbenbaring under en samtale, mens han gik på vejen til Cæsarea sammen med Jesus og de andre disciple. Illustration: Bigstock

Hvad var den virkelighed, Jesus talte det her ind i?

Jesus går sammen med sine disciple, står der i Markus, når de beskriver den samme samtale. De er nået til Cæsarea Filippi. Jeg forestiller mig, at det her er en del af eller slutningen på en længere samtale, en samtale, hvor tilliden mellem dem er til stede, og Jesus ønsker, at de kommer til at kende ham bedre. Det er, som om Jesus ønsker, at de skal forstå ham og sig selv på en helt ny måde.

Jesus taler **med** sine disciple, en samtale med spørgsmål og svar, og Peter, der går i rette med Jesus. Igennem den samtale opstår de her for os i dag dybe sætninger, som teksten indeholder. Her i en lille gruppe af disciple åbenbares Jesus og Gudsriget for dem og for os i dag.

Jesus kunne vel have valgt mange andre veje for at få budskabet ud

En tale til store skarer, en skriver, der udfoldede det i komplicerede vendinger og lagde det klar, når de lærde mødtes og skulle overbevises. Find selv på flere……

Jesus valgte den tillidsfulde relation. Han lyttede til svaret, han fik på spørgsmålene, og gennem det fik dem til at indse, at det, som blev sagt om hvem han var, ikke holdt. Ud af teksten kan vi se, at det kun er Peter, der svarer: ”Kristus den levende Guds søn”, måske de alle lænede sig op af, hvad der blev sagt om Menneskesønnen af mennesker omkring dem?

Peter fik en åbenbaring af, hvem Jesus var

Han fik også en ny forståelse af, hvem han selv var i forhold til Jesus. Jesus går mildt sagt i rette med Peters forsøg på at få Jesus til at tage den rolle på sig, som Peter ønskede, han skulle have. Han kom til at friste Jesus, som han var blevet fristet i ørkenen – vis nu din magt ved at sætte dem på plads, så ser de, hvem du er. Selv da Peter har fået det åbenbaret, hvem Jesus er, så vil han, at Jesus skal passe ind i hans verdens opfattelse af, hvordan Menneskesønnen skal agerer.

Godt vi ikke er som ham!

Mine forældres gamle nabo ude på landet i Bøvl, han havde en bemærkning, som jeg har holdt fast i. Snakken gik til en nabo-komsammen, og man kunne hurtigt blive enige om, hvem ham den nye på nr 9, han var. Jeg har hørt, han harver om natten, for at ukrudtet ikke spirer igen, han har en ny traktor, hvem tror han, han er osv.

Den gamle nabos meget ironiske kommentar var bare ”Ja, godt vi ikke er som ham!”

Er det sådan vi tænker om Peter? Peter, hvordan kan du ramme så meget ved siden af, at du valgte at gå i rette med Jesus. Godt vi i 2026 i ”kirke Danmark” ved bedre.

Hvem er Jesus for dig?

Hvem er Jesus for dig. Er han summen af, hvem de andre siger han er, eller er han den åbenbarede Jesus, som blev levende for Peter?

Og når vi helt går til yderlighedheder, taler vi så mere om kirken og al dens fortræffelighed frem for at fortælle om Jesus og helt enkelt pege på Jesus?

Og ender vi med at gøre som Peter, der af et godt hjerte ville passe på Jesus og forme hans vej, så han kunne fremstå som almægtig konge og Gud? Var det det, Peter forestillede sig?

Lad os tale med mennesker om Jesus, mere end til mennesker.

– Peter fik sin åbenbaring i samtalen med Jesus dér på vejen til Cæsarea. Jeg drømmer om at lede mennesker ind i samtalen med Jesus.

Prædikentekst: Matt. 16,13-26

Du er Kristus, den levende Guds søn

”Da Jesus kom til området ved Cæsarea Filippi, spurgte han sine disciple: »Hvem siger folk, at Menneskesønnen er?«

De svarede: »Nogle siger Johannes Døber, andre Elias, og andre igen Jeremias eller en anden af profeterne.«

Så spurgte han dem: »Men I, hvem siger I, at jeg er?«

Simon Peter svarede: »Du er Kristus, den levende Guds søn.«

Og Jesus sagde til ham: »Salig er du, Simon, Jonas' søn, for det har kød og blod ikke åbenbaret dig, men min fader i himlene. Og jeg siger dig, at du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke, og dødsrigets porte skal ikke få magt over den. Jeg vil give dig nøglerne til Himmeriget, og hvad du binder på jorden, skal være bundet i himlene, og hvad du løser på jorden, skal være løst i himlene.«

Da forbød han strengt sine disciple at sige til nogen, at han var Kristus. Fra da af begyndte Jesus at lade sine disciple vide, at han skulle gå op til Jerusalem og lide meget ondt af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og slås ihjel og opstå på den tredje dag. Da tog Peter ham til side og begyndte at gå i rette med ham og sagde: »Gud bevare dig, Herre, sådan må det aldrig gå dig!« Men Jesus vendte sig om og sagde til Peter: »Vig bag mig, Satan! Du vil bringe mig til fald. For du vil ikke, hvad Gud vil, men hvad mennesker vil.«

Da sagde Jesus til sine disciple: »Hvis nogen vil følge efter mig, skal han fornægte sig selv og tage sit kors op og følge mig. Den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig, skal finde det. For hvad hjælper det et menneske at vinde hele verden, men bøde med sit liv? Eller hvad kan et menneske give som vederlag for sit liv?«”

Bibelteksten bringes med tilladelse fra Det Danske Bibelselskab og er fra den autoriserede oversættelse af Bibelen fra 1992. © Det Danske Bibelselskab 1992.

Poul Hoffmann som bibeltro prædikant

Hoffmann stiller i sin forkyndelse aldrig spørgsmål ved troværdigheden af, hvad Bibelen fortæller os, understreger kronikøren.

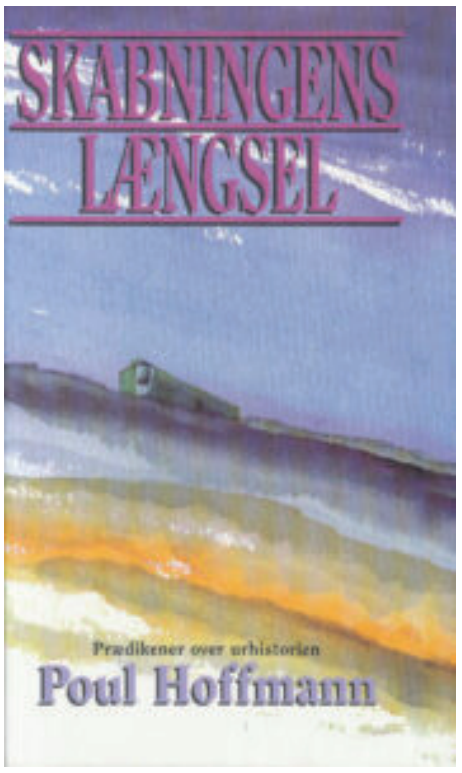

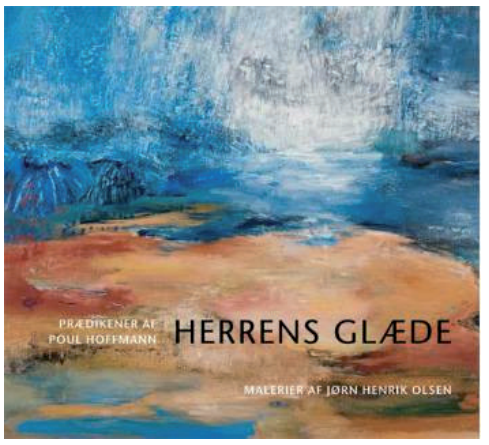

Blandt Poul Hoffmanns prædikensamlinger er:
Solopgangen fra det Høje (1986)
Herrens lue (1993)
Skabningens længsel (1997) og
Herrens glæde (2008).

Af Flemming Kofod-Svendsen

Poul Hoffmann (1928-2015) har fået udgivet flere prædikensamlinger. Hvad siger Hoffmann i sine prædikener? Det er temaet for denne kronik. Men først vil jeg pege på hvilke ord, der i Ny Testamente (NT) bruges for vores ord at prædike. NT bruger ord som at tale, vidne, lære, formane, tilskynde. Men især et ord kommer i centrum, nemlig *keryssein*, forkynde. At forkynde er at være herold (*keryx*), at proklamere, at udråbe et budskab.

Keryssein betyder ikke at holde et belærende eller formanende foredrag. Keryssein vil sige at proklamere. Herolden står frem og udråber et budskab, som alle må høre. Forudsætningen er altid: Der er sket noget stort. Gud har sendt sin søn som verdens frelser. De nytestamentlige vidner forkynder om Guds vredes dom og hans nåde i Kristus. Apostlene forkynder syndernes forladelse i kraft af Jesu fuldbragte frelse. Det aspekt genfinder jeg i Hoffmanns prædikener.

Gud har handlet. Gud har talt. Gud har skabt en ny situation. Det er ikke nok med, at Hoffmann siger det. Hans forkyndelse bringer bud om den nye situation, den er selv med og skaber den nye situation. Hoffmanns ord bliver et skabende ord, fordi han så nøje formidler Bibelens budskab.

I en prædiken Solopgangen fra det Høje over Luk 1,67-80 betonede Hoffmann, at nu var et løfte fra GT ved at gå i opfyldelse. Gud havde lovet at sende sin søn til jorden som verdens frelser, og nu var det løfte ved at gå i opfyldelse. Ved selve dette vældige heroldråb om Guds rige, som kommer, ved dette ord kommer Guds rige til den enkelte. Hoffmanns forkyndelse har et indhold, som overgår alt, hvad mennesker kunne udtænke, fordi han så troværdigt formidler, hvad Bibelen siger.

Gud har handlet, Gud har skabt en ny situation i forhold til os mennesker – men denne handling er ikke en almindelig historisk begivenhed på linje med andre begivenheder. Forkyndelsen, af at Gud sendte sin søn som vor frelser, er et anstød for den religiøse følelse og en dårskab for menneskets fornuft. Men dette budskab forkynder Hoffmann med klarhed og styrke, så hans tilhørere aldrig er i tvivl om hans budskab.

Men den bibelske forkyndelse kommer med et krav om bod. Ikke som om denne bod var en betingelse, for at Guds rige skulle komme – nej, Guds rige kommer i alle tilfælde, fordi Gud sender det. Men uden bod kommer du ikke med i Guds rige, siger den bibelske forkyndelse. Denne bibelske tone lyder også klart i Hoffmanns prædikener. I den prædiken, der har overskriften Ny vin understreger Hoffmann, at mennesket på grund af syndefaldet ikke selv har ressourcer og evner til at overholde Guds lov. Farisæerne på Jesu tid forstod aldrig dybderne i menneskets fortabthed, understregede Hoffmann. Derfor indså de aldrig nødvendigheden af en nyskabelse, en ny fødsel.

"Apostlene forkynder syndernes forladelse i kraft af Jesu fuldbragte frelse. Det aspekt genfinder jeg i Hoffmanns prædikener."

Fordi forkyndelsen er forankret i bestemte handlinger, som Gud har gjort i historien, kan forkyndelsens budskab ikke forandres. Herolden står jo ikke og snakker om noget, han har tænkt, sådan at han måske en anden dag kunne komme til andre resultater. Nej, den bibelske prædikant står der med et budskab om noget, der er sket, om faktiske begivenheder, som har fundet sted; Gud har gjort dette, og Gud har selv anmodet ham om at gå og fortælle det. Så kan budskabet ikke forandres. Det ville være at lyve om Gud, det ville være at fortælle noget andet, end det som Gud rent faktisk har gjort. Det er jo en handling af Gud, at han sendte sin søn som vores frelser, som NT's herold taler om. Gud har vundet en afgørende sejr, det er, hvad evangeliet fortæller om.

Herolden er også vidne. Det ord forekommer en lang række steder i NT, både som verbum og som substantiv. På en måde er der forskel på en herold og et vidne; en herold sendes af sted med budskabet, mens vidnet kaldes frem i retten for at tale om det, han ved. Men indholdet af vidnesbyrdet er det samme som af heroldens budskab. Men prædikantens gerning består ikke alene i dette, at han er herold og vidne. NT har, som allerede nævnt, flere ord og udtryk, som peger på forskellige sider ved ordets tjeneste. Men inden vi ser på det, vil jeg understrege, at Hoffmann i sin forkyndelse altid er nøje med at tale, som Bibelen taler, hvad enten han optræder som herold eller vidne. Hoffmann stiller i sin forkyndelse aldrig spørgsmål ved troværdigheden af, hvad Bibelen fortæller os.

Så skal vi se på andre sider ved ordets tjeneste og opgave. Skal vi få et alsidigt billede af forkyndelsens tjeneste, så må vi ikke glemme de ejendommelige udtryk i NT om, at forkynderen "minder" sine tilhørere om det, de har hørt tidligere. En lang række steder i NT taler apostlene om, at de ønsker at "minde" læserne om noget. Peter skriver i sit andet brev: "Mine kære, det er nu det andet brev, jeg skriver til jer, og i dem begge prøver jeg at vække jeres retfærdige sind ved at minde jer om, at I skal huske de ord, som tidligere er talt af de hellige profeter" (3,1-2).

Hvad vil NT's forfattere sige med disse ord? For det første dette, at læserne ikke er fremmede for evangeliet og dets hemmeligheder. De har hørt det før. For det andet – og det betyder endnu mere – siger disse udtryk, at læserne er taget ind i det gudsfællesskab, som evangeliets heroldråb proklamerer.

Prædikenen har ikke alene at gøre med mennesker, som kaldes til omvendelse, anger og tro. Den henvender sig ikke alene til mennesker, som får råbt et – for dem fremmed – budskab til sig, om at Gud har sendt sin Søn til verden. Sådan vil det være i pionermissionærens forkyndelse. Men menighedsprædikenen har normalt især med mennesker at gøre, som er kommet til Jesus, som har taget imod Jesu ord, som er født på ny.

Jeg har tidligere sagt, at prædikenen har som proklamation denne store forudsætning, at Gud har handlet, Gud har sendt sin søn. Nu kan vi fortsætte og sige: Prædikenen er også påmindelse, og bag denne påmindelse står også en bestemt forudsætning: Der er sket noget stort med tilhørerne. De er blevet født på ny. De har et fortroligt fællesskab med Jesus Kristus. De hører ordet med andre forudsætninger end de uomvendte. Tidligere var ordet om korset en dårskab og et anstød for dem. Nu kender de evangeliet og ved, at det er en Guds kraft. Tidligere var Guds bud noget fremmed, en byrde og en plage. Nu er det deres hjertes lyst.

Det, som jeg her har sagt, gælder ganske vist ikke uden modsigelse. Selv om en kristen er blevet et nyt menneske, så lever alligevel det gamle kød, som begærer mod Ånden. Her er noget, som er vanskeligt for ikke at sige umuligt at tilrettelægge for vor tanke. Den troende er nyt menneske – og han er gammelt menneske. Og det gamle menneske er mig selv. Kødet er ikke bare en uigenfødt del af mig, det er jeg selv, som er gammelt menneske, og som er ansvarlig for dets trods og modstand mod Ånden.

Så længe jeg er i verden, vil det derfor være sådan, at kødet gør oprør mod Guds vilje. Så længe jeg lever her på jorden, vil evangeliet være nyt, mærkeligt og ufatteligt for kød og blod. Derfor vil jeg altid have brug for at høre evangeliet – om igen og om igen, og det vil i en forstand være lige nyt og lige mærkeligt hver gang. Men denne sandhed må ikke rokke ved det grundlæggende faktum, at en kristen hører ordet – både lov og evangelium – med andre forudsætninger end den, som ikke er født på ny.

Prædikanten står som en bror blandt troende brødre og søstre og deler Guds gode ord med dem. En vis type luthersk homiletik og pastoralteologi har haft let ved at se på menigheden som en flok, som sidder under Ordet. Præsten har ensidigt set på sin gerning som heroldens, han har haft tilhørernes flok under sin prædikestol og råbt Guds ord ud til dem, som om denne flok var en udifferentieret masse. Det er ikke sådan, det skal være. Forsamlingen under prædikestolen er ikke en ensartet masse, den er en levende menighed, og der er i flokken et større eller mindre antal, som endnu ikke er kommet til tro på Jesus.

Vi kan ikke granske hjerter og nyrer, det kan alene Gud. Derfor kan vi ikke i det enkelte tilfælde afgøre med sikkerhed, hvem som er et Guds barn eller ikke – hyklerne kan altid skjule sig. Men dette forhold ser vi her bort fra. Hovedsagen for os i denne sammenhæng er den, at prædikenen ikke alene skal være et heroldråb, men også påmindelse.

Efter min vurdering var det Poul Hoffmanns spidskompetence som prædikant at formidle prædikenen som påmindelse. Når Hoffmann viser sammenhængen mellem løfterne i GT og opfyldelsen i NT, så minder Hoffmann sine tilhørere om en stor bibelsk sandhed. Dertil kom, at Hoffmann var en meget dygtig læser af de bibelske tekster, så han på en meget kompetent måde kunne lukke en bibelsk tekst op og formidle et nuanceret og klargørende budskab til sine tilhørere.

Spørg panelet

Poul Henning Krog er en del af Udfordringens svarpanel. Han har en stor livserfaring som familiemenneske med 8 børnebørn, ACT-terapeut, foredragsholder, misbrugslægekonsulent i 17 år, læge og særligt psykiatrisk læge i 8 år, efterskoleforstander i 10 år og præst i 27 år. Se mere på www.poulhenningkrog.dk.
Skriv dit spørgsmål til phkrog@phkrog.com. Du vælger selv, om du vil være anonym eller offentliggøre dit navn.
Panelet varierer mellem at tage emner op, som de selv er stødt på, og at svare på spørgsmål fra læsere eller mennesker, de har haft en samtale med.

Mindreværd - 'at lade vandkrukken stå'

Mange, også kristne, kæmper med mindreværd. I mødet med os selv og andre mennesker, kan begrebet mindreværd dukke op. Vi spejler os i kvinden ved Sykars brønd, for Jesus måtte lægge vejen forbi Jakobs brønd, for her fandt det enestående møde beskrevet i Joh. 4 sted. Hun blev mødt, før hun havde styr på sin 'kirkegang i templet' og teologien. Vi kan spejle os i, at det slidsomme og rutineprægede ofte åbner op for Guds overraskelser.

Afsted gik hun, intetanende om de enorme teologiske perspektiver og velsignelser, der forud ventede i det historiske møde med Messias. Kvinden viser os, at livet er langt mere end en svær fortid, skam, skyld, tab og mindreværd. At komme videre og 'lade krukken stå' behøver vi oftest hjælp til i en samtale med Gud og hinanden i kirken eller udenfor kirken.

Mindreværd indskrænker livet

Normalt gik kvinder sammen med andre kvinder på vej til byens brønd, men denne kvinde havde valgt det varmeste tidspunkt på dagen formentlig for at undgå andres blikke og kommentarer. Det er klassisk for mindreværd, at eksponering af skam undgås, hvorfor tilværelsen indskrænkes og let bliver præget af ensomhed.

Vi kan trække os fra fællesskabet, særligt når vi ikke synes, at vi er den bedste udgave af os selv. Livets tallerken bliver lille, og risikoen for udvikling af mindreværd forstørres i ensomhed. Rejsen var ikke kun geografisk fra Judæa til Galilæa, men havde også mange historiske, religiøse og følelsesmæssige perspektiver.

Vi må forstyrres tilpas

I min uddannelse i Åben Dialog i psykiatrien lærte jeg begrebet: Tilpas forstyrret.

Vi kan forstyrre hinanden for meget, men vi kan også forstyrre hinanden for lidt. Det er en livskunst at 'forstyrre tilpas'. De indledende sætninger og øjenkontakt er afgørende i ethvert møde mellem to mennesker. Jesus brød isolationen ved uventet at tale til hende med ordene: "Giv mig noget at drikke." (Joh.4,8)

Det var tilpas forstyrrende, for det var indlysende, at Jesus svedte, var træt og tørstig, men hvad er en brønd uden en spand. Spørgsmålet var nærværende, og kvinden havde den spand, som Jesus netop manglede.

Timing er afgørende

Som forstanderpar på Mariager Efterskole i ti år lærte vi hurtigt, at der findes guldtidspunkter for samtaler. Teenagere åbner sig op og fortæller om det svære, – oftest ved sengetid.

Jesus udnyttede den mulighed, at disciplene var gået ind i byen efter brød. En faktisk morsom beretning midt i al det alvorlige, for de fremstod lidt åndsfraværende og muligvis med lettere hedeslag, mens de støvede rundt efter brød. Også her var timingen vigtig, for da kvinden var gået, løftede Jesus disciplene op fra brød i byen til livets mening – "Min mad er at gøre hans vilje" (Joh.4,34)

Mindreværd stikker dybt og er ikke kun personligt

Kvindens mindreværd stak dybt, for svaret til Jesus lød: "Hvordan kan du, en jøde, bede mig, en samaritansk kvinde, om noget at drikke?" – jøder vil nemlig ikke have noget med samaritanere at gøre. (Joh.4,9)

Vi spejler os her i følelsen af at være uønsket og adskilt fra sit oprindelige folk – jøderne. Kvinden kendte sin historie og var en del af sin historie.

Da Assyrerne erobrede Nordriget Israel omkring 722. f.Kr., blev en del af befolkningen deporteret, og andre folk flyttede ind i Samariaområdet. Derved blev både befolkningens etnicitet og den religiøse praksis blandet; alt det var uønsket af jøderne. Kvindens mindreværd var derfor ikke kun personlig, hun bar en kollektiv kultur, som mange jøder så ned på. Følelsen af at være forkert, uren og en andenrangs borger var dybt identitetsbærende.

"Kvinden lod sin vandkrukke stå og gik ind i byen," (Joh. 4,28). "Vi kan alle have en 'vandkrukke' fyldt med sår, dårlige indre livsoverskrifter og mindreværd; den må vi forlade for at komme ind i det nye, Gud har til os i dag." Foto: Bigstock

'Forstyrrelsen' rummer dybere lag

I øjenhøjde talte Jesus dyb teologi med hende. Samtalen foregik på to niveauer. Hun var praktisk optaget af, at han ikke havde nogen spand, og brønden var dyb. Hun hørte ordene om Guds gave og levende vand, men konkluderede spørgende, at han vel ikke var større end fader Jakob. Jesus fortsatte: 'Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv.' (Joh.4,14-15)

Hun tænkte, at det ville lette hendes dagligdag: 'Herre, giv mig det vand, så jeg ikke skal tørste og gå herud og hente vand.' (Joh.4,15). Jesus talte om en helt ny daglig livsstil boltrende sig i Helligåndens levende vand.

Flugt er ikke vejen frem

Herefter valgte Jesus et nyt tema: 'Gå hen og kald på din mand, og kom herud!' (Joh.4,16) Hun flygtede ikke fra den svære samtale om hendes forhold til seks mænd, hun talte ikke om svigt, skyld og skam, hun ikke blot accepterede afsløringen, men svarede spontant: 'Herre, jeg ser, at du er en profet.' (Joh.4,19) Ja, hun havde ikke en mand, som hun kunne ønske sig, en, der oprigtigt ville elske og anerkende hende og indgå ægteskab, blive hendes beskytter og forsørger, give hende værdighed og plads i et for kvinder sårbart patriarkalsk samfund.

Nogle vil måske antage, at hun var prostitueret, hvilket dog ikke er sandsynligt. Hun kunne være blevet misbrugt, forladt, skilt eller oplevet at blive enke flere gange. Hun havde forsøgt fem tilhørsforhold, men oplevet fem tab og brud. Hvorvidt hendes egne valg havde bidraget til bruddene, er usikkert.

Jesu nærvær og øjenkontakt løftede hende op. Samtalen kom til at handle om tilbedelse af Gud. Vi kan spejle os i, at overdreven indadvendt dyrkelse af dybe svære følelser og sår kan hæmme livet. Vi har smerter, men er ikke vores smerte, og heldigvis opstår nye livskapitler, når vi tilbeder Gud.

Igen viste hun sin forståelse for historien. Hendes fædre havde tilbedt Gud på dette bjerg, men hun var helt klar over, at jøderne sagde, at tilbedelse skal foregå i Jerusalem. Hun bar ikke kun en religiøs konflikt, men var nu opsøgende i, hvordan hun selv skulle gøre. Hvor hørte hun til? Hvor kunne hun møde Gud? Jesu åbenbarede nu den meget store sandhed, at de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed.

Når vi rammes af mindreværd eller bedreværd, vil Kristus i tilbedelsen elske os ind i et Gudsværd, et værd, der ikke bygger på det menneskelige, men på ham. Under bøn og studie fik jeg et nyt ord – Gudsværd! Det findes ikke i retskrivningsordbogen. Favnet i Gudsværd rummes et sundt selvværd.

Kvinden længtes efter et sundt selvværd, lægedom, værdighed, tilhørsforhold, mening og liv. Jesus forklarede hende, at det afgørende ikke handlede om geografi, historie og fortidens traumer, men om at tilbede Gud i ånd og sandhed. Her vil den dybeste tørst slukkes af det levende vand.

Mindreværdets grundtone

Mindreværdets stemme har formentlig været en grundtone i hendes liv med mange spørgsmål. Hvilke indre livsoverskrifter kunne kvinden kæmpe med:

1. Jeg er mislykket i mine relationer
2. Jeg er uønsket.
3. Jeg er udenfor.
4. Jeg er forkert.
5. Jeg er bare en samaritaner og dermed ikke en rigtig jøde
6. Jeg tilbeder Gud det forkerte sted
7. Hvorfor går det skævt i mit liv?
8. Jeg er for ødelagt i mit indre
9. Jeg er ikke værd at elske
10. Hvad er der galt med mig?

Men Jesus så og hørte HELE hende, og langsomt modtog hun lægedom og kom ud af mindreværd og forkastelse. Hun var mere end sin kulturelle arv, vanskelige personlige historie og usikre fremtid.

Den smukkeste sætning og det nye kald

På smukkeste, bevægende og gribende vis midt i disciplenes snak om brød: 'Kvinden lod så sin vandkrukke stå' (Joh.4,28) og gik ind til byen og sagde til folk: "Kom og se en mand, som har fortalt mig alt, hvad jeg har gjort. Måske er det ham, der er Kristus?"(Joh.4,29-30) Med sit vidnesbyrd om Kristus satte hun en hel by i bevægelse. Hun trodsede sin indre frygt, fortid og byens måske bebrejdende blikke. De små engagerede skridt i den nye og rigtige retning kan være livsafgørende og epokedannende også for os.

Afslutning:

En samtale med Gud og mennesker er forløsende. Vi kan alle have en 'vandkrukke' fyldt med sår, dårlige indre livsoverskrifter og mindreværd; den må vi forlade, for at komme ind i det nye, Gud har til os i dag. For Gud har altid herlige ting i sin højre hånd.

At forlade det gamle giver plads for det nye, og her er samtalen, tilbedelse af Gud, små engagerede handlinger og tro mod vores kald og værdier helt essentielt. At samtale - kan vi alle øve os i også gennem hyrdeuddannelsen Emmaus - se www.relationerfoerst.dk, for den giver netop træning og redskaber i kunsten at møde mennesker.

Norsk bestseller sætter gang i debat om Bibelen og socialismen

Af Iben Thranholm

Kan man være socialist og samtidig finde inspiration i Bibelen? Det spørgsmål har de norske politikere Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug sat på dagsordenen med bogen Socialisternes guide til Bibelen, der er blevet en bestseller i Norge.

Bogen er skrevet af ægteparret Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug, der begge er profilerede politikere for det norske venstrefløjsparti Rødt. Her læser de Bibelen gennem et socialt og politisk perspektiv og argumenterer for, at kampen mod fattigdom, ulighed og undertrykkelse står centralt i den bibelske fortælling. Samtidig tager de afstand fra det, de opfatter som en nykonservativ kristendom, hvor spørgsmål som abort, seksualitet og kulturkamp fylder mere end omsorgen for de svage.

Bogen har fået stor opmærksomhed i Norge. Ikke mindst fordi den er skrevet af to politikere, som ikke selv bekender sig som kristne, men som alligevel insisterer på, at Bibelen rummer værdier, der fortsat har betydning for samfundsdebatten. Samtidig har den fået en overraskende positiv modtagelse i dele af kristenheden.

Men den positive modtagelse har ikke fjernet de spørgsmål, som bogen rejser. For hvis Bibelen læses politisk, risikerer man så ikke også at gøre evangeliet til politik? Det spørgsmål stillede Udfordringen til Mímir Kristjánsson.

Risikoen for politisering

Mímir Kristjánsson afviser ikke, at der kan være en fare for, at Bibelen bliver brugt politisk.

På spørgsmålet om han og Sofie Marhaug selv risikerer at gøre evangeliet til et politisk projekt, svarer han:

”Ja, det er altid en risiko.”

Han understreger dog, at bogens ambition ikke er at gøre Jesus til socialist.

”Vi er meget tydelige i vores bog om, at vi for eksempel ikke mener, at Jesus var den første socialist. Vi har ikke noget ønske om at kolonisere Bibelen politisk.”

Ifølge Kristjánsson handler bogen snarere om at vise, at man godt kan være socialist og samtidig sætte pris på kristne værdier.

”Alt, hvad vi ønsker at sige, er, at det også er muligt at være socialist og samtidig sætte pris på kristne værdier. Bibelen kan læses på mange måder. Den er mangfoldig og ofte selvmodsigende. At læse Guds ord er derfor altid en fortolkning, og når vi fortolker den ud fra vores ståsted, er det lige så legitimt, som når Trump og JD Vance fortolker Bibelen ud fra deres.”

Tilbage til skriften

Kristjánsson er heller ikke enig i, at han og Sofie Marhaug tager afstand fra centrale dele af kristendommen.

Jeg er ikke enig i, at vi tager afstand fra centrale dele af kirkens liv og tradition. Kampen mod fattigdom og forskelle har været en rød tråd i kirkens historie helt siden Jesu dage.”

Samtidig siger han, at bogens projekt er at gå tilbage til selve skriften.

”Det, vi forsøger at gøre i vores bog, er at gå tilbage til skriften selv. Derfor accepterer vi ikke uden videre alt det, der er blevet kristen tradition i alle spørgsmål. Vi er kritiske over for, at kampen mod abort er blevet så altoverskyggende for en del kristne, selv om abort slet ikke er nævnt i Bibelen. Vi mener, at både kirken og måske især den politiske kristendom kunne gøre mere i kampen mod fattigdom.”

Hvis Kristjánsson en dag selv skulle blive troende, kunne han så være en del af en menighed, hvor mange havde andre politiske holdninger end hans egne?

Jeg håber, svaret er ja, for jeg tror på, at ikke alt i livet skal være politik, men det kommer selvfølgelig an på, om der også var plads til kristne socialister i en sådan menighed.”

Hvorfor er bogen blevet en succes?

At Socialisternes guide til Bibelen har fået så stor opmærksomhed i Norge skyldes ifølge både Vebjørn Selbekk og Eivor Andersen Oftestad en kombination af forfatternes kendisstatus og den aktuelle interesse for kristendom.

Vebjørn Selbekk, chefredaktør for den kristne avis Dagen, peger først på Mímir Kristjánssons gennemslagskraft.

”Selvom han repræsenterer et lille parti, er han en af Norges mest kendte politikere. Og han er vellidt også af sine politiske modstandere.”

Men ifølge Selbekk rammer bogen også noget i tiden.

”Der er en stigende opmærksomhed omkring kristen tro i Norge. Tabuet omkring at tale om tro er blevet stadig mindre. Mímir og Sofie bidrager til, at det bliver endnu lettere at tale om Bibelen, kirken og troen.”

Professor i kristendomshistorie Eivor Andersen Oftestad er enig i, at Kristjánssons popularitet har betydning.

”Mímir Kristjánsson er en meget folkelig og populær kendis, som giver meget af sig selv, så alle hans bøger får stor opmærksomhed.”

Men hun mener også, at bogen rammer direkte ind i en aktuel kulturkamp.

”Når Kristjánsson og Marhaug skriver om kristendom ud fra et personligt og politisk perspektiv, går det direkte ind i kampen om kristendommen, som er et vigtigt tema i tiden.”

Hun peger på, at Kristelig Folkeparti af mange opfattes som rykket mod højre.

”Kristjánsson og Marhaug udfordrer Kristelig Folkepartis politik med en socialistisk fortolkning af Jesu budskab. Det giver god dynamik for offentlig debat.”

Hvorfor har kristne taget så godt imod bogen?

Den måske største overraskelse i Norge har været den positive modtagelse i kristne miljøer.

Selbekk, som selv har anmeldt bogen positivt, mener ikke, at forfatterne kun læser Bibelen som politik.

”Ja, de læser Bibelen politisk, men ikke kun politisk. De anerkender, at budskabet om Jesus er vigtigere end politik. Jeg tror, kristne glæder sig over, at Bibelen bliver læst og diskuteret, uanset hvad udgangspunktet er. Det er grunden til den positive modtagelse i Kristen-Norge.”

Oftestad peger på en anden forklaring. Bogen møder kristendommen med sympati frem for afstand.

”Der er ingen kritik eller sure udfald mod kristendommen, sådan som man måske er vant til fra mere sekulært hold. Man bliver nærmest begejstret af at læse den.”

Selv deler hun dog ikke alle forfatternes konklusioner.

”Jeg er ikke enig i at forstå staten som Guds forlængede arm, sådan som det næsten bliver i deres fortolkning.”

En stærk eller svag kirke?

Har bogens succes noget at gøre med, at kirken står svagere i dagens Norge?

Det spørgsmål afviser Selbekk.

”Jeg opfatter ikke debatten om bogen som en kamp om, hvem der ejer kristendommen, men snarere som en understregning af, at Bibelen er for alle. Grundlæggende er det, der sker nu, et bevis på, at den kristne kirke og dens budskab er stærkere, end mange tror, selv i en ganske sekulær tid.”

Oftestad ser udviklingen lidt anderledes. Hun mener, at politiske fortolkninger af kristendommen lettere får gennemslag i et samfund præget af sekularisering.

”Jeg tror også, at det er ret typisk for vores tid, som er stærkt præget af sekularisering, at politisk kristendom får gennemslag.”

Hun peger samtidig på den protestantiske tradition, hvor almindelige lægfolk historisk har haft stor frihed til selv at fortolke Bibelen.

”I et protestantisk samfund, hvor tanken om det almindelige præstedømme har stået stærkt, er det lettere, at kristendommen bliver politisk.”

Samtidig vurderer hun, at bogens politiske kristendomsforståelse først og fremmest vil nå mennesker, der allerede deler forfatternes politiske grundsyn.

”Den taler først og fremmest til dem, som allerede er enige med Kristjánsson og Marhaug.”

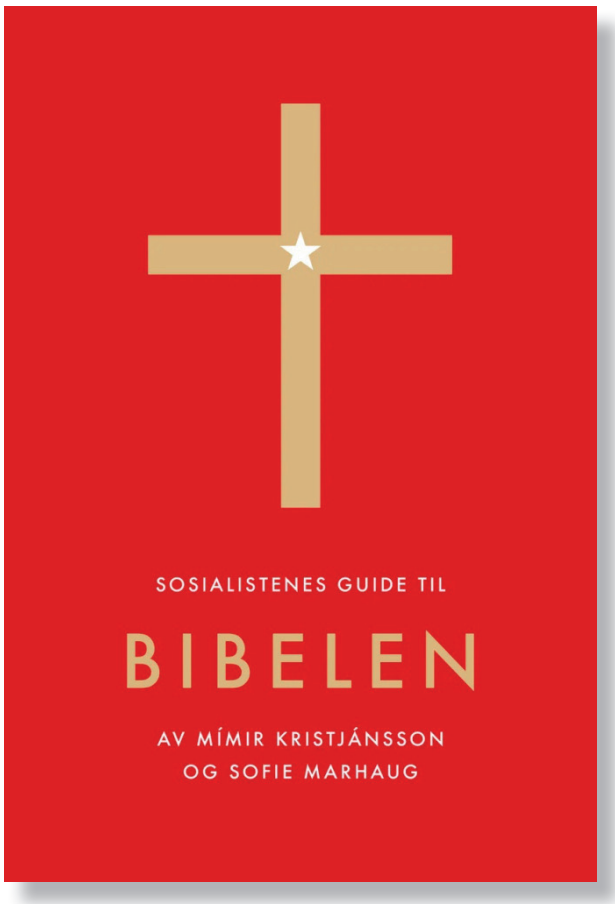

To politikere fra det norske venstrefløjsparti Rødt, Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug, har skrevet bogen Sosialistenes guide til Bibelen, som er udgivet på Manifest Forlag 2026.

I landsbyen Yelwata i Nigeria har man indviet et monument for 271 kristne, der blev dræbt for et år siden. Samlingen ved mindesmærket gav også arrangørerne mulighed for at uddele hjælp til de fordrevne i området. Foto: Facebook

Monument for 271 dræbte kristne indviet i Nigeria

I landsbyen Yelwata i Benue-staten i Nigeria har man afsløret et mindesmærke for de 271 mænd, kvinder og børn, der blev dræbt under en massakre for et år siden.

Monumentet menes at være det første af sin slags, idet det er rejst til ære for ofrene for religiøs forfølgelse i Nigeria, skriver Christian Today.

Landsbyen Yelwata var sidste år gerningssted for en massakre på 270 mænd, kvinder og børn. Angrebet, der fandt sted søndag den 15. juni 2025, menes at være begået af islamiske militante.

Navnene på alle ofrene er indgraveret på monumentet, som blev afsløret af missionærer fra gruppen Equipping the Persecuted.

Vidnesbyrd om tro - og forfølgelse

Judd Saul, grundlæggeren af Equipping the Persecuted, sagde: "Deres navne er nu indgraveret i sten, så de aldrig vil blive glemt."

"Dette monument står som et vidnesbyrd om deres liv, deres tro og vores engagement i at sikre, at verden husker, hvad der skete. Forfølgelsen af vores brødre og søstre i Kristus skal stoppe."

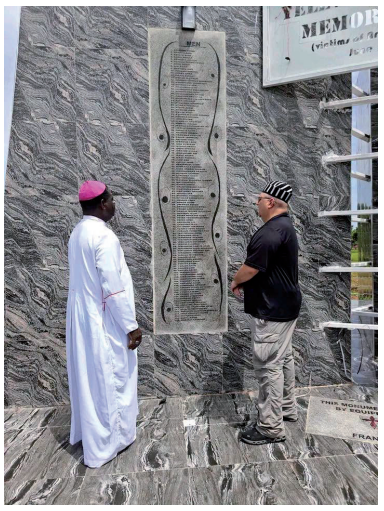

På Yelwata-mindesmærket ses navnene på de 271 dræbte. Afsløringen blev overværet af repræsentanter fra forskellige trossamfund. Foto: Facebook

Afsløringen blev overværet af repræsentanter fra forskellige trossamfund samt overlevende fra massakren. Øjeblikket var også en mulighed for at uddele hjælp, da det anslås, at angrebet også førte til fordrivelse af omkring 3.000 mennesker.

Selvom Nigeria er cirka 50 procent kristent, er det en af de farligste nationer i verden at være kristen i.

Open Doors rangerer landet som det 7. værste i verden, hvad angår forfølgelse af kristne. Flere mennesker bliver dræbt eller kidnappet for deres tro i Nigeria hvert år end i alle andre lande tilsammen. I mange dele af landet er folk udsat for gentagne voldsepisoder fra islamiske militante eller bevæbnede kriminelle. Især kristne bliver ofre for volden, men det går også fra tid til anden ud over muslimer, hvis de ikke vil samarbejde med islamisterne.

Sidste år erklærede den nigerianske præsident en national nødsituation og lovede at øge sikkerheden i et forsøg på at stoppe volden. USA udførte en række målrettede angreb mod militante i julen som reaktion på mishandlingen af kristne, skriver Christian Today.

Bodil

Pakistan: Kristen forsørger dræbt, fordi han ville drikke af samme vandtank som muslimsk kollega

Private uoverensstemmelser kan føre til religiøst begrundet vold mod religiøse mindretal. Det går især ud over de fattige kristne i Pakistan.

Af Bodil Lanting

En katolsk familiefar, som arbejdede på et teglværk i Punjab-provinsen i Pakistan, blev knivdræbt af en muslimsk kollega den 22. juni.

En lokal præst og menneskerettighedsaktivist ved navn Saleem Ghouri oplyser, at den afdøde var den 40-årige Siddique Masih. Manden var gift og havde fire børn, skriver Christian Daily International-Morning Star News.

Afvist ved arbejdspladsens vandbeholder

Siddique Masih arbejdede som daglønnet murstenslæsser sammen med sin ældre bror på forskellige teglværker i Punjab-provinsen. Den dag, knivdrabet skete, var brødrene taget til Ayyan-teglværket i landsbyen Gohar Chak nr. 8 for at læsse mursten på en lastbil, siger Saleem Ghouri.

"Ifølge øjenvidner havde Siddique og en muslimsk arbejder, identificeret som Ahmad Varyam, et kort skænderi om et lønrelateret spørgsmål," fortæller Ghouri til Morning Star News. "Tvisten syntes at være blevet løst, efter at andre arbejdere greb ind, og begge mænd vendte tilbage til arbejdet."

Et par timer senere gik Siddique hen til en vandbeholder, der var installeret til arbejderne ved ovnen.

"Vidner sagde, at Ahmad konfronterede Siddique og protesterede mod, at han som kristen drak vand fra den samme vandbeholder som muslimerne," forklarer Saleem Ghouri.

"Siddique reagerede ved at sammenligne Ahmads opførsel med Yazids, hvis styrker nægtede vand til islams profet Muhammeds barnebarn Imam Hussain og hans familie før massakren i Karbala. Ifølge vidner trak Ahmad derefter en kniv frem, greb fat i Siddique bagfra og skar halsen over på ham. Han døde på stedet."

Familie uden forsørger

Politiet anholdt den formodede gerningsmand sammen med tre andre personer, sagde Ghouri.

Han tilføjer, at drabet har ødelagt Siddiques familie, som var fuldstændig afhængige af hans indkomst.

Enken og børnene af Siddique Masih, der blev myrdet for sin tro den 22. juni 2026 i landsbyen Gohar Chak nr. 8, Pakistan. Foto: Morning Star News, udlånt af Saleem Ghouri

"Siddique var den eneste forsørger for sin hustru og fire mindreårige børn," siger han. "En af hans sønner lider af thalassæmi og har brug for regelmæssige blodtransfusioner hver anden til tredje uge. Familien bor til leje og kæmpede allerede økonomisk. Hans død har efterladt dem i en usikker fremtid. Vi beder om, at de finder styrke, og at retfærdigheden sker fyldest."

Ufattelig brutalitet

Siddique Masihs bror, Rafique Masih, fortæller, at han selv var ved at læsse mursten, da angrebet fandt sted.

"Min bror var gået hen for at drikke vand, mens jeg fortsatte med at arbejde," fortæller han til Morning Star News. "Et par minutter senere hørte jeg råben, og nogen fortalte mig, at Ahmad havde angrebet ham med en kniv. Da jeg nåede frem til stedet, stod de andre arbejdere og holdt angriberen tilbage, og min bror lå på jorden med blod fossende ud af halsen. Jeg var i fuldstændig chok."

Rafique Masih siger, at han ikke kunne forstå angrebets brutalitet.

"Selv hvis der havde været en uenighed, kan intet retfærdiggøre sådan vold," siger han. "Min bror var en hengiven kristen, en kærlig far og en hårdtarbejdende mand, hvis eneste bekymring var at forsørge sin familie og sikre lægehjælp til sin syge søn. Vi sætter vores lid til Gud og beder om retfærdighed."

Vold mod religiøse minoriteter

Menneskerettighedsforkæmpere siger, at drabet fremhæver sårbarheden hos mange religiøse minoriteter i landdistrikterne i Pakistan, hvor kristne ofte har lavtlønnet manuelt arbejde og oplever social diskrimination.

> ***"Selv hvis der havde været en uenighed, kunne intet retfærdiggøre sådan vold."***
>
> *Rafique Masih, bror til den myrdede Siddique Masih*

Suneel Kaleem, en repræsentant for Organisationen for Retshjælp (OLA), siger, at angrebet afspejler et bredere mønster af vold mod minoritetssamfund i det muslimske flertalsland.

"Brutaliteten i dette drab er dybt foruroligende og understreger den usikkerhed, som mange religiøse minoriteter fortsat står over for," udtaler Kaleem til Morning Star News. "Myndighederne skal sikre en grundig efterforskning og retsforfølge de ansvarlige. Samtidig er der behov for en større indsats for at fremme tolerance, reducere religiøse fordomme og tilskynde til fredelig løsning af tvister."

International bekymring over vold mod kristne

Flere nylige sager har rejst lignende bekymringer om vold rettet mod kristne i Pakistan.

I marts blev den 21-årige kristne landarbejder Dilshad Masih angiveligt tortureret ihjel af muslimske arbejdsgivere i Punjabs Sargodha-distrikt, hvorefter hans død blev iscenesat som selvmord.

I maj 2025 blev den kristne arbejder Kashif Masih angiveligt tortureret og dræbt af en gruppe muslimske mænd, herunder en tidligere politibetjent, på grund af en ikkebevist tyveribeskyldning.

I et andet tilfælde i marts 2025 overlevede den kristne fabriksarbejder Waqas Masih et halshugningsangreb udført af en muslimsk kollega, der beskyldte ham for blasfemi. Angriberen hævdede angiveligt, at Masih havde rørt ved en islamisk lærebog med "urene hænder", en påstand, som ifølge fortalere for menneskerettigheder afspejler misbrug af religiøst følsomme begreber til at retfærdiggøre vold.

I februar 2025 blev den kristne arbejder Wasif George angiveligt bortført af muslimske jordejere, offentligt ydmyget og vist frem på et æsel efter at være blevet beskyldt for at stjæle træ. Billeder og videoer af hændelsen cirkulerede bredt på sociale medier, hvilket førte til offentlig fordømmelse.

Den 6. juni 2024 døde den 18-årige katolske arbejder Waqas Salamat efter angiveligt at være blevet tortureret af sin arbejdsgiver og andre for at have forladt sit arbejde uden tilladelse. Familiemedlemmer sagde, at han blev udsat for langvarige elektriske stød, der resulterede i dødelige kvæstelser.

Systemisk diskrimination, pøbelvold og misbrug

Internationale vagthundsgrupper rangerer fortsat Pakistan blandt verdens vanskeligste lande for kristne. Landet er således nummer otte på Open Doors' verdensrangliste for 2026, og rapporten nævner systemisk diskrimination, pøbelvold, tvangskonverteringer, tvangsarbejde og kønsbaseret misbrug.

Rapporten bemærkede også, at gerningsmændene ofte handler ustraffet på grund af svag retshåndhævelse og samfundsmæssigt pres.

Den somalisk-fødte debattør Ayaan Hirsi Ali på talerstolen under konferencen, arrangeret af Alliance for Responsible Citizenship (ARC) i London. Foto: x.com/ARC Conference

Debattører på ARC-konferencen i London: 'Kun kristendommen kan redde Vesten'

ARC-konferencen i London fandt sted få dage efter offentliggørelsen af rapporten om "groomingbande-skandalen". Ifølge rapporten er 250.000 piger og kvinder i UK siden 1950'erne blevet seksuelt misbrugt og tvunget til at begå kriminalitet af især pakistanske muslimske bander. Angiveligt medførte hensyn til politisk korrekthed - og politiske ambitioner - at pigerne ikke fik hjælp fra myndighederne.

Af Bodil Lanting

Tusindvis af mennesker fra hele verden var samlet til konference i Olympia i London den 23.-25. juni, forenet af en fælles bekymring omkring det, der truer vestlige samfund og en følelse af, at det haster med at vende tilbagegangen.

Det skriver Christian Today. Mange af de delegerede på 'Alliance for Responsible Citizenship' (ARC-konferencen) var kristne - eller i det mindste sympatisører overfor kristendommen. De udtrykte deres overbevisning om, at kristendommen både har haft en grundlæggende rolle i Vestens udvikling, og at troen kan få en ny rolle, når det gælder genoprettelsen af Vesten.

Blandt de kristne talere var blandt andre Ayaan Hirsi Ali, Carl Trueman, Rod Dreher, Eric Metaxas, Os Guinness, Kate Forbes, Danny Kruger og Miriam Cates.

Udenfor Olympia samledes en gruppe demonstranter med skilte, der stemplede konferencen som "fascistisk". Samtidig satte de delegerede indenfor ord på faktorerne bag "årtiers dekonstruktion", der har gjort vestlige samfund til det, de er i dag. Talerne pegede på den "genopbygning", de mener, er nødvendig for at genoprette frihed og velstand.

Chokeret over Vesten

Ayaan Hirsi Ali, der voksede op i en kultur med streng islam i Somalia, fik mulighed for at søge asyl i Holland, da hendes far havde sendt hende afsted for at blive gift med en fætter i USA. I Holland var hun i en periode en fremtrædende ateistisk debattør, en feminist og politiker, der kæmpede imod islamismen og dens kvindeundertrykkelse. Senere rejste hun til USA, hvor hun fik statsborgerskab. For tre år siden fortalte hun til manges store forundring, at hun var blevet troende kristen.

På ARC-konferencen fortalte Hirsi Ali, at det havde været chokerende for hende at se, hvordan vestlige nationer uden videre accepterer islam. Hun fortalte om sin egen opvækst, at den havde været præget af frygt, propaganda, påtvungen religion og mangel på individuel frihed.

Kristisk tænkning og individuelt ansvar

Hirsi Ali, der har en kandidatgrad i statskundskab fra Leiden Universitet i Holland, advarede om, at islamister og kommunister forsøger at dekonstruere vestlige institutioner. Hvis det skulle lykkes, vil vestlige nationer komme til at ligne det land, hun flygtede fra, påpegede hun.

Derfor mener Hirsi Ali, at Vesten skal rekonstruere sine institutioner ved at modstå islamismen og genskabe de søjler, der traditionelt adskilte den fra andre, nemlig kritisk tænkning, individuelt ansvar og personlig ansvarlighed.

"Jeg vil sige til alle disse institutioner: Giv ikke efter for islamisternes krav. Konfronter dem med spørgsmålet: Hvorfor er I her? Hvis sharialoven er så fantastisk, hvorfor flytter så mange muslimer så til det vantro Vesten?" sagde hun.

Hirsi Ali sagde, at det var meget let for vesterlændinge at falde i "denne vrangforestilling, hvor de tror, at der findes en eller anden utopi derude". Denne falske forestilling skal konfronteres, hævdede hun.

"Der er denne idealistiske, romantiske historie om, at hvis bare kommunismen blev gennemført én gang til, denne gang anderledes, så vil det give noget andet. Det vil det ikke. Det vil give præcis det samme, som det giver overalt fra Mogadishu til Caracas til Sovjetunionen - masser af gæld, sult og hungersnød," sagde hun og fortsatte:

"Der er intet alternativ til det, som den kristne vestlige civilisation har bygget. Det, man ser i dekonstruktionsperioden, er altid censur, selvcensur, politisk korrekthed, foregivelsen af, at der findes andre systemer og andre måder at gøre tingene på, og at andre verdener er bedre end det, man allerede har."

Kristendommen har svaret

Hirsi Ali erkendte, at for meget individualisme kan føre til narcissisme og egoisme, men hun fastslog, at den kristne historie og den vestlige civilisationshistorie tilbyder midlet imod det. Dette skal fastholdes, selvom mange forsøger at stemple den vestlige civilisations resultater som "hvidt overherredømme".

Den udbredte opfattelse af ægteskabet som undertrykkende er årsag til mange skilsmisser, og det forvandler børn til 'følgeskader', påpegede teologen Carl Trueman. Foto: Ligonier Ministries

"Vi blev kontrolleret af bibelske sandheder ... en eller anden form for ansvarlighed blev indbygget i alle institutioner. Og det, vi gjorde, var at fjerne disse lag af ansvarlighed ved at stemple dem som hvide supremacistiske strukturer, der skulle fjernes," sagde hun.

Grooming-skandalen

Hun pegede på Storbritanniens groomingbande-skandale som et eksempel på, hvad der kan ske, når institutionel ansvarlighed bryder sammen. Sager som denne har skadet Vestens moralske autoritet. Når mindreårige piger har fortalt om seksuelt misbrug, og at de blev presset til at udføre kriminelle handlinger, har de fået at vide - blandt andet af toppolitikere - at de ikke skulle fortælle om gerningsmændenes race, nationalitet og religion.

"Unge kvinder i Storbritannien er blevet misbrugt af bander, og på en eller anden måde lod vi det ske. Det er ikke muligt for nogen vesteuropæisk leder at rejse til nogen del af den tredje verden og belære folk om menneskerettigheder, når den slags grusomheder finder sted her," sagde Ayaan Hirsi Ali.

Ægteskaber i krise

Teologen Carl Trueman sagde, at Vesten står midt i kaotiske tider, og at mange af dens nuværende onder kunne spores tilbage til fremkomsten af en psykologiseret, seksualiseret og politiseret selvopfattelse.

På konferencens første dag blev der lagt meget vægt på behovet for at støtte ægteskaberne og familierne. Trueman sagde, at den moderne aversion mod ægteskab skyldes, at det er blevet fremstillet som undertrykkende.

"En skilsmisse uden skyld siger, at ægteskabets bindende karakter afhænger af, at de to involverede personer opfylder hinandens følelsesmæssige behov. Når det ophører med at være tilfældet, kan ægteskabet opløses. Det forvandler ægteskabet til et sentimentalt bånd med terapeutisk værdi. Og det forvandler i øvrigt også børn til følgeskader," sagde han.

Ytringsfrihed under pres

Ytringsfriheden, der engang blev betragtet som noget positivt, der adskilte demokratiske nationer fra fx Sovjetunionen og Kina, er også kommet under enormt pres.

"I dag anses enhver, der har en holdning, der sårer nogens følelser, for at have begået en voldshandling. Selv din krop må ikke stå i vejen for dine følelser," sagde Trueman, der talte om transkønnethed som en af konsekvenserne.

Trueman advarede om, at når ytringsfriheden kommer under pres, vil religionsfriheden helt sikkert blive det næste offer. I Vesten har især kristendommen tidligere stået vagt om, hvad der var rigtigt og forkert, men det bliver stadig sværere.

"At fortælle nogen, at deres seksuelle adfærd er forkert, opfattes som at begå en voldshandling mod dem, fordi det er at sætte spørgsmålstegn ved deres indre følelser."

Kulturrelativisme

Sir Paul Marshall, medejer af nyhedskanalen GB News, talte om "radikal progressivisme" som ifølge ham er præget af nogle gode ideer fra den klassiske liberale tradition. Men nu har man "frataget dem deres forankring i tro, ansvar og frem for alt sund fornuft". I sidste ende "søger den at nedbryde traditionelle strukturer som familien, kirken og nationen i individualismens navn".

"Det ender med en trosbekendelse, der ser sig selv som positiv og konstruktiv, men bliver en motor for ødelæggelse," sagde han.

Sir Paul fortsatte: "De fleste progressive har også glemt Gud, eller i det mindste lever de ikke i troen på Gud. Traditionerne med kristen socialisme, arbejderklassens metodisme og nonkonformisme er alle gået tabt."

Som følge heraf forstår de progressive sig hverken på religion eller forskellene mellem religionerne. I stedet omfavner de kulturrelativisme og åbne grænser - og skammer sig over deres egen historie.

Sir Paul advarede om, at når samfund undgår at tale om ubehagelige sandheder, risikerer de at miste deres moralske retning og sammenhæng.

"Når et samfund holder op med at fortælle sandheden, fordi det kan være sårende eller upopulært, så vil det samfund snart miste sin nordstjerne. Det vil miste sin sjæl," sagde Sir Paul Marshall.

Ayaan Hirsi Ali

Ayaan Hirsi Ali blev født i Somalia i 1969. Hun voksede op i en kultur præget af streng islam og blev som barn udsat for kvindelig kønslemlæstelse. Familien flyttede fra Somalia, og hun gik i flere år på en muslimsk pigeskole i Kenya.

Senere fik hun mulighed for at søge asyl i Holland, da hendes far havde sendt hende afsted mod USA for at blive gift med en ukendt fætter.

I Holland var hun i en periode kommunist og en fremtrædende ateistisk debattør. Hun læste statskundskab, blev politiker og kæmpede imod islamismen og dens kvindeundertrykkelse, fx i form af omskærelse af kvinder. Senere rejste hun til USA.

For tre år siden fortalte hun, at hun var blevet kristen, og i 2027 planlægger hun at udgive en ny bog med titlen 'Why I Am Now a Christian' (Hvorfor jeg nu er kristen).

Et livslangt kald og en livslang opgave

Efter 35 år i Ordet og Israel er Ole Andersen gået på pension. Hele livet har han brændt for at fortælle om den røde tråd i Bibelen og om Israels plads i frelseshistorien. De seneste år efter den 7. oktober 2023 har alting, der har med Israel at gøre, forandret sig, fortæller han.

Som generalsekretær for Ordet og Israel har Ole Andersen været på mange ture til Israel. Her ved en synagoge ved Modin i Israel.

Af Simon Thidemann

”Vi er ikke Israel-fanatikere. Israel er ikke et formål i sig selv, Israel er bare et meget vigtigt redskab.”

Sådan siger Ole Andersen om den kristne organisation Ordet og Israel, som han har været generalsekretær for i mange år, indtil han den 1. januar 2026 gik på pension efter præcis 35 år i organisationen. Jeg møder Ole lidt forsinket til en snak om fortiden, nutiden og fremtiden - for ham og for Ordet og Israel.

Og er der noget, som kan dele vandene, så er det Israel. Både inden for kirken og uden for kirken. Jeg har derfor også glædet mig til at snakke med en af dem, som har været med i mange år - og det må man sige, at Ole Andersen har, og jeg vil også umiddelbart tro, at de fleste, der har mødt Ole Andersen, vil kunne huske mødet.

Ole Andersen har nemlig en særlig karisma, der brænder igennem. Han har en evne til at formidle et budskab på en dragende måde, som giver lyst til hele tiden at høre lidt mere. Måske derfor stak lige præcis den her samtale også lidt ekstra meget af i flere forskellige retninger.

Det var meningen, at samtalen mest skulle handle om Ole og hans mange år i Ordet og Israel, men når man snakker med Ole, er det meget svært ikke også at komme ind på Israel og bibelundervisning. Det er nemlig to emner, Ole brænder meget for.

For omkring 25 år siden hørte jeg selv Ole Andersen tale til et af vores ungdomsmøder i kirken, og med al respekt for alle de gode talere, vi ellers havde igennem i de år, så er Ole Andersen en af de få, jeg stadig kan huske - og ikke kun kan jeg huske ham, men også hans undervisning om den røde tråd i Bibelen.

Men det er længe siden, og jeg var ikke klar over, at det lige præcis er dén røde tråd, som Ole brænder allermest for. Da jeg forberedte mig på interviewet, havde jeg en formodning om, at Ole mest af alt bare er vild med Israel, men det gik hurtigt op for mig, at det ikke er kærligheden til Israel, der er det bærende element, selvom den helt bestemt er stor, det bærende element er en enorm kærlighed til Bibelen og en enorm brand for, at mennesker må forstå Guds storhed, hans suveræne kontrol over historien og hans store kærlighed til mennesker.

”Min egen erfaring allerede som teenager var, at der var for mange kedelige og ikke-udfordrende prædikener. Det lyder nok lidt for voldsomt, fordi vi har selvfølgelig en masse gode prædikanter, men det, der virkelig gav mig selv noget, det var, når jeg mødte en, der kunne undervise i Bibelen på en måde, så jeg kunne se linjerne i Bibelen, så forbindelsen mellem Gammel Testamente og Ny Testamente blev tydelig, i stedet for bare at bruge nogle skriftsteder til at sige det, som vedkommende selv havde på hjerte. Det med at åbne hele Bibelen, det tændte mig virkelig meget, og allerede dengang var jeg fuldstændig overbevist om, at hvis kirkerne i Danmark havde mere af den slags undervisning, så ville både kirkelivet og den enkelte kristnes liv blive virkelig meget beriget,” siger Ole Andersen – og det er der en hel simpel grund til, forklarer han:

”Når vi arbejder med Bibelen, arbejder Helligånden med os. Hvis vi får hele linjen i Bibelen, og ikke bare enkelte løsrevne steder, så kommer det til at præge os på en helt anden måde og giver en sundere tro - det er det, jeg selv har oplevet, men selvfølgelig er mennesker forskellige og har brug for at høre det på forskellige måder.”

Han kom aldrig videre...

Ole Andersen er vokset op i en familie med stor samfundsinteresse og interesse for historie, og da han som teenager var i Israel på ferie med sin familie, blev hans interesse vakt. Det ramte lige ned i alt det, han syntes, var spændende. Senere begyndte Ole Andersen at læse teologi og tog på et tidspunkt en pause fra teologistudiet for at læse moderne hebraisk i to år i København og derefter to år med studier i jødisk historie på universitetet i Jerusalem. Han kom i den forbindelse til at lære Ordet og Israel godt at kende. Det førte til, at han blev ansat i en treårig projektansættelse, da han var færdig med teologistudiet.

”Det er en vigtig forståelsesnøgle, at se Israel som det redskab, Gud bruger. Det er den nøgle, der igennem hele historien giver et perspektiv på vores eget liv og på alt, hvad der sker omkring os.”

”Der er to ting, som var kommet til at betyde rigtig meget for mig: Bibelundervisning og Israel. Jeg ville egentlig skrive en ph.d. efter den første projektansættelse og gå undervisningsvejen, men jeg kom aldrig videre…,” siger Ole Andersen med et stort smil og uddyber: ”Efter de tre år var jeg blevet meget tændt af arbejdet og af at undervise, og så havde jeg en stærk fornemmelse af, at det var den her plads, som Gud havde til mig. Når jeg ser tilbage i dag, er jeg ekstremt glad for at have brugt mit arbejdsliv på lige præcis det her. Jeg føler mig enormt privilegeret.”

Den røde tråd i Bibelen

For Ole Andersen hænger Israel og bibelundervisning uløseligt sammen.

”Frelseshistorien er en nøgle til Bibelen. At Gud bruger Israel til at genoprette alt det, der gik i stykker ved syndefaldet - hele vejen op gennem Det Gamle Testamente og selvfølgelig med Jesus som det kæmpestore højdepunkt i hele verdenshistorien, men også videre og helt frem til Jesu genkomst og en ny jord, hvor paradiset bliver genoprettet, der er det en vigtig forståelsesnøgle at se Israel som det redskab, Gud bruger. Det er den nøgle, der igennem hele historien giver et perspektiv på vores eget liv og på alt, hvad der sker omkring os. Gud er ikke kun interesseret i mit liv og min sjæl, men også i skaberværket, i naturen, historien og samfundet. Det er vigtigt at forstå for at forstå Bibelen,” siger Ole Andersen.

Faktisk betragter Ole Andersen denne del som den vigtigste del af sit arbejde, at undervise om Bibelens røde tråd og den plan, som Gud har lagt.

”For nogle kristne kommer troen let til kun at handle om min sjæls frelse. For andre kommer det meget til at handle om mit liv med Gud lige her og nu. Begge dele er vigtige, men kan også blive meget navlebeskuende og isoleret fra skaberværket og historien. Men hvis de får den rigtige plads, hvis de bliver sat ind i den store frelseshistorie, som Gud har for hele verden, så har vi den gode ramme.”

Direkte adspurgt om, hvilke aftryk han håber, han særligt har sat gennem sit 35 år lange virke i Ordet og Israel, svarer han uden tøven:

”Jeg håber, at der er nogle, som gennem mit arbejde har fået bibelglæde, og at der er nogen, der sidder tilbage med en kærlighed til Israel, fordi de har set, at Israels folk er Guds redskab, og fordi de har fået en frelseshistorisk forståelse. Og så håber jeg, at jeg på en eller anden måde også har været med til at holde forventningen om Jesu genkomst brændende. Bibel, Israel og Jesu genkomst. Hvis der er nogen, der har fået hjælp til, at de tre ting brænder, så er jeg virkelig glad.”

Israel som Guds folk

Ifølge Ole Andersen kan kirken i Danmark groft sagt deles op i to grupper i spørgsmålet om Israel. Den ene gruppe, der ikke mener, at Israel stadig er Guds folk, eller at det i hvert fald ikke rigtig har nogen konsekvenser, og så den anden gruppe, som mener, at Israel stadig er Guds folk, og at det har konsekvenser for, hvordan vi skal forholde os til Israel i dag.

”De to opfattelser har altid eksisteret side og side i kirken i Danmark. Tidligere var opdelingen måske mest tydelig i missionsforeningerne, men i dag er det min oplevelse, at det er det samme i frikirkemiljøet.”

For Ole Andersen er der ingen tvivl om, at Israel stadig er Guds folk og stadig bliver brugt som et redskab af Gud.

”Bibelen bruger udtrykket ’Guds folk’ på to forskellige måder. Den ene om mennesker, der tilhører Gud, altså som er frelst og har en relation med Gud. Sådan bruges det både på gammeltestamentlig og nytestamentlig tid. Ofte var Guds folk i denne betydning et lille mindretal i folket Israel. Den anden betydning er, når Bibelen bruger udtrykket Guds folk om hele Israel. Ikke i betydningen de frelste, men i betydningen af det redskab, som Gud bruger til at gennemføre sin frelsesplan. Den skelnen, tror jeg, er fuldstændig grundlæggende. Ved Jesu første komme og tiden op til brugte Gud Israel, og det tror jeg også, han gør i den periode, vi er i nu - og ved Jesu andet komme. I begge perioder bruger han Israel til at gennemføre sin plan,” siger Ole Andersen.

Et grænseløst had

Selvom Israel altid har været uløseligt forbundet med storpolitik, så har politik ikke fyldt meget i Oles arbejde. Det gør det til gengæld nu, hvor han er gået på pension.

“Mit første nye projekt som pensionist har været at komme på Facebook, og det vil jeg bruge lidt mere politisk. For mig er det politiske ikke en hovedsag, men jeg mener, det er vigtigt, også for mig som kristen. Det er min kristne tro, der gør, at jeg har en kærlighed til det israelske folk, men det er også et politisk spørgsmål, fordi det er et spørgsmål om retfærdighed. Det er vigtigt at blande sig i den politiske debat om Israel, det gjorde jeg ikke så meget som generalsekretær, men det er jeg så begyndt at gøre nu.”

Men den polariserede og hadefulde stemning, som har præget debatten siden Hamas’ terrorangreb den 7. oktober 2023, har Ole Andersen ikke tilnærmelsesvis oplevet før.

”7. oktober 2023 dannede et før og et efter. Der fandtes antisemitisme før og anti-Israelske holdninger, og hvis vi går tilbage til intifadaen omkring år 2000 og frem, så var der også virkelig slåskamp i medierne dengang. Så det er ikke noget principielt nyt, men den 7. oktober har gjort retorik-

ken og hadet langt voldsommere i hele Vesten. Polariseringen er blevet helt ekstrem efter den 7. oktober, det rammer israelere og jøder og i en eller anden grad også kristne, der holder af Israel. Ingenting kan sammenlignes med tiden efter den 7. oktober," understreger Ole Andersen, der mener, at Israel ikke har stået i så vanskelig en situation, som de gør lige nu, siden før staten Israels oprettelse i 1948.

"Det voldsomme had, som man møder på særligt de sociale medier mod jøder, israelere og venner af Israel, er fuldstændig enormt. Jeg har været til mange demonstrationer de seneste par år til støtte for Israel, og jeg har aldrig oplevet en taler eller set slagord på plakater, der har udtrykt dårlige ønsker for palæstinensere eller libanesere, men jeg har i den grad oplevet det modsatte. Jeg oplever nogle gange et grænseløst had mod jøder, israelere og kristne Israelsvenner. Det forskrækker mig, det forarger mig, og det gør mig også lidt opbragt, ikke bare som kristen, men også som borger i Danmark. Vi ønsker et samfund med plads til uenighed, men ikke et samfund med den form for had," siger Ole Andersen, der samtidig understreger, at man som kristen skal passe på med ikke at lade sig rive med af hadet.

"Hvis vores kærlighed til Israel, som kristne, bliver til had mod Israels nabolande, så er der noget, vi totalt har misforstået. Gud elsker alle Israels naboer præcis lige så højt, som han elsker alle andre mennesker."

Profetier og de sidste tider

En væsentlig del af Ole Andersens syn på den røde tråd i Bibelen er også profetierne om de sidste tider og Jesu genkomst, og han ser en klar sammenhæng mellem den nuværende situation og nogle af Bibelens profetier.

"Personligt tror jeg, der er en sammenhæng til nogle bibelske profetier om, at hele verden en dag skal vende sig mod Israel og det jødiske folk. Blandt andet i Zakarias' Bog kapitel 12. Jeg har altid - indtil den 7. oktober - sagt, at der er vi ikke endnu, men efter den 7. oktober ser jeg en folkestemning i mange lande, der vender sig mod Israel, og til dels også mod jøder, og jeg ser et land som USA, hvor jeg tror, at Trump bliver den sidste Israel-venlige præsident i USA. Jeg kan ikke lade være med at tænke, om vi nærmer os den sidste periode frem mod Jesu genkomst. Jeg kan se rigtig meget i de sidste to et halvt år, der peger i retning af, at Israel bliver isoleret, og det bliver tydeligere og tydeligere, at en del politikere og folk i det hele taget mener, at nu må vi banke dem på plads. Og så er der jo klimaet, som er ved at gå i stykker, og naturkatastrofer og normopløsningen i samfundet og indenfor den kristne kirke, hvor teologi, der er fjern fra Bibelen, breder sig. Er vi i virkeligheden meget tættere på Jesu genkomst, end vi tror," spørger Ole Andersen.

Udvikling i Israel

Som nævnt bevæger samtalen sig let rundt i forskellige retninger, men egentlig skulle det jo også handle lidt om Ole Andersen selv og ikke kun om de ting, han brænder for - selvom det selvfølgelig også fortæller en del om Ole Andersen, at det helt naturligt er det, samtalen igen og igen drejer sig hen på. Men jeg forsøger alligevel at tvinge samtalen hen på Ole selv og spørger, hvad han er mest stolt af, når han kigger tilbage på sine 35 år i Ordet og Israel?

"Stolt er et underligt ord," svarer Ole med et smil, "for det ikke er mig, der har drevet Ordet og Israel. Jeg har været med i en stor gruppe af mennesker - ansatte og frivillige - som sammen har drevet arbejdet."

Men med det lille forbehold på plads, så er der tre ting, han gerne vil fremhæve.

"De sidste 20-25 år har Ordet og Israel udvidet sit arbejde helt enormt meget i Israel. Discipelskolen i Israel, hvor mange hundrede unge mennesker har fået bibelundervisning, har haft stor betydning for mange. Yad va Lev, vores hjælpearbejde blandt israelere i Jerusalem, har gjort en stor forskel for mange mennesker, og så vores seniorarbejde, som er startet inden for de seneste 20 år - og selvfølgelig også Det Danske Hus ved Genesaret sø."

Den 7. oktober

Jeg spørger også Ole Andersen, om der er nogle oplevelser fra hans tid som generalsekretær, der står særligt stærkt tilbage for ham - og her ændrer samtalen karakter. Oles indtil nu hurtige og entusiastiske måde at tale på ændrer sig til et langsomt, stille og berørt toneleje.

"Jeg var i Israel den 7. oktober. Og den uge, den gav nogle oplevelser, som brændte sig fast i mig. Nogle dage efter angrebet tog jeg en bus op til Det Danske Hus. Den tur glemmer jeg aldrig. Der var vagter overalt. Indkørsler var lukket - også indkørslen til vores lille by. Jeg har aldrig oplevet noget lignende."

"Senere var jeg også på besøg i en af de kibbutzer, som lå tæt ved grænsen, og som blev voldsomt ødelagt under angrebet. At møde nogle af de mennesker, som overlevede 7. oktober, og gå rundt og se nogle af de fuldstændig smadrede boliger og høre nogle af de historier om mord og voldtægter og gidsler... Der blev taget en del gidsler fra den landsby."

"Der var et ungt par, som blev dræbt. Man havde fundet ligene og begravet dem, men mandens hoved havde man aldrig fundet, hvilket jo i sig selv siger noget om, hvor bestialsk det var. Det kranie fandt de lige i går aftes (dagen før interviewet, red.). Men at gå rundt og møde de mennesker og tale med de mennesker, som har oplevet det. Det mangler jeg ord for. Jeg besøgte den festivalplads, hvor rigtig mange blev dræbt og voldtaget, det rør nogle strenge i dig…, og jeg kommer aldrig nogensinde til at glemme det."

"Jeg har været tæt på nogle

Ole Andersen underviser unge i Terebintedalen i Israel. Undervisning i Bibelen med udgangspunkt i de geografiske steder, hvor historien foregår, er noget af det, Ole Andersen har sat allerstørst pris på at få lov til. Fotos: Ordet og Israel

noget helt ekstremt, stået i huse, hvor raketter er gået igennem taget og hørt om hende, der var der, da det skete, og som var der, da Hamas-terroristerne kom ind i huset lige bagefter. Det er ikke indtryk, man bare lige hurtigt ryster af sig. Det er følelsesmæssigt stærkt og vil være noget, jeg kommer til at tænke tilbage på, når jeg skal herfra - hvis jeg får muligheden."

Den vigtigste opgave

Det er ikke nemt at komme videre fra den sidste del af samtalen, men i forsøget på at binde en form for meningsfuld knude på historien, slutter jeg alligevel samtalen af med at spørge Ole, hvad, han mener, der er Ordet og Israels vigtigste opgave fremover, og der er han ikke i tvivl:

"Bibelundervisning har altid været og er stadig den absolut vigtigste opgave for Ordet og Israel. Det ændrer den 7. oktober ikke på. Tværtimod. Hvis vi skal forstå alt det, der sker med Israel, og hvis vi skal udruste kristne i Danmark til også at forholde sig til en verden, hvor meningerne er blevet markant mere polariserede, og hvor hadet er markant større, så kan der være mange gode ting at gøre, men det, der for kristne virkelig kan lægge en grund, der holder, det er bibelundervisning. Det tror jeg, vi som kirke i Danmark har endnu mere brug for end nogensinde før," slutter Ole Andersen.

Mød menneskene bag de livsforvandlende historier
– Book et inspirerende foredrag

Mercy Ships driver verdens største civile hospitalsskibe og bringer håb og helbredelse til mennesker uden adgang eller råd til livreddende operationer.

Om bord arbejder frivillige fra hele verden side om side – drevet af et fælles ønske om at tjene mennesker.

Når ét menneske bliver helbredt, skabes der håb og forvandling for familier og lokalsamfund!

Book et foredrag med Mercy Ships og oplev de stærke, personlige fortællinger fra livet om bord.

Mercy Ships

Mercy Ships Danmark | Kay Fiskers Plads 10, 2100 Kbh. S
msdk@mercyships.org | Tlf. 51 62 94 21 | MobilePay 93119

Bibelen begynder ikke med et menneske foran en skærm. Den begynder med et menneske, der har brug for et andet menneske

Hvad sker der med os, når en chatbot begynder at udfylde pladsen, som egentlig tilhører et menneske?

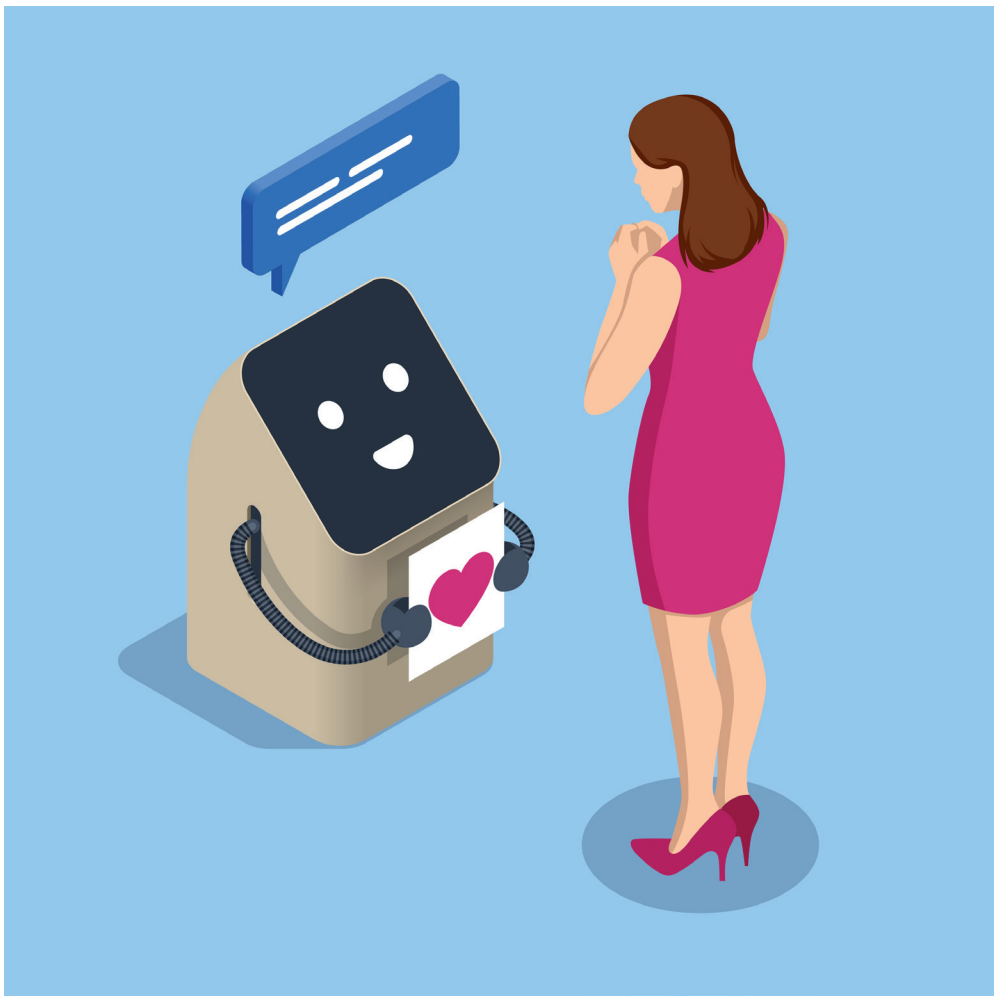

Når mennesker knytter sig til en AI-kæreste, handler det sjældent kun om nysgerrighed. Det handler ofte om længsel efter nærhed, tryghed og efter at betyde noget for nogen. Fremtidens store kristne opgave er at være en modbevægelse, hvor mennesker finder dybere relationer, bedre samtaler og mere kristent nærvær. Illustration: Bigstock

Af: Rune von Weydenberg Kærlet, Præst og Initiativtager til RelationerFørst og Emmaus

DR-programmet Min kunstige kæreste rammer noget i tiden. Programmet undersøger, hvad der sker, når kunstig intelligens rykker helt ind i menneskets mest intime rum. Vi følger tre danskere, som i tre uger prøver at date en AI-chatbot og undersøger, om en digital partner kan komme til at føles som en virkelig kæreste.

Lad mig begynde med en indrømmelse: Jeg synes kunstig intelligens er fascinerende. Jeg er ikke teknologiforskrækket, tværtimod. Til mine børns store fortrydelse er jeg blevet ret begejstret for AI-genereret musik på Spotify, der rammer præcis min smag, mit humør og mine krav til rytme (Mens jeg skriver dette indlæg, lytter jeg faktisk selv til AI-genereret countrymusik!).

Så dette er ikke et surt opstød mod ny teknologi.

Men programmet stiller et langt mere ubehageligt spørgsmål: Hvad sker der med os, når en chatbot begynder at udfylde pladsen, som egentlig tilhører et menneske?

En digital kæreste er ikke bare teknologi. Den er et spejl. Den viser os, hvor dyb ensomheden er blevet, og hvor mange mennesker der længes efter at blive set, hørt, bekræftet og valgt til, og hvor fristende det kan være at søge kærlighed et sted, hvor man aldrig risikerer at blive afvist.

For den kunstige kæreste er altid tilgængelig. Den svarer hurtigt, bliver ikke træt. Den afbryder ikke. Den kan formes efter mine ønsker, mine behov og mine fantasier og kan samtidig lyde forstående og nærværende. Og måske er det netop her, Bibelen hjælper os med at se forskellen på digital respons og virkelig relation.

Gud siger i skabelsesberetningen "Det er ikke godt for mennesket at være alene." (1 Mos 2,18)

Gennem 25 år som præst har jeg læst det her vers højt ved flere bryllupper, end jeg kan tælle. Men Gud siger ikke dette som en romantisk kommentar. Han siger det som en grundlæggende sandhed om, hvad det vil sige at være menneske. For der ligger mere i ordet "alene" end blot det at være fysisk alene.

Mennesket er ikke skabt til at "bære sit indre liv" alene. Vi er ikke skabt til at være alene med vores tanker, følelser, frygt, håb og spørgsmål. Vi er skabt til at blive mødt af et andet menneske. AI kan godt svare på det, vi skriver. Den kan spejle vores følelser, stille gode spørgsmål og give os oplevelsen af at blive lyttet til. Men menneskeligt nærvær er mere end respons. Det er et levende menneske foran os. Et ansigt, vi kan aflæse. En stemme, vi kan høre varme i. En krop, der er til stede i samme rum. Et blik, der møder os. En hånd på skulderen, når ordene ikke slår til.

Fra begyndelsen af formes vores liv i mødet med andre mennesker. Vi opdager, hvem vi er, når vi bliver set. Vi finder sprog for vores følelser, når nogen lytter. Vi får mod til at bære det svære, når et andet menneske bliver hos os.

Mennesket bliver til i mødet med et andet menneske. Og det er ikke bare teologi. Det er også biologi. Vores hjerne har ikke fået en softwareopdatering, bare fordi verden er blevet digital.

Vores hjerne har ikke udviklet én eneste ny fold i mange tusind år, bare fordi verden er blevet digital. Vi går stadig rundt med en hjerne, der er formet til ansigter, stemmer, kroppe og nærvær. Det betyder, at vi ikke kan "out-science" vores behov for relationer. Vi kan ikke digitalisere os ud af vores grundlæggende behov for mennesker i 3D.

I en verden, hvor robotter overtager manuelt arbejde, og AI overtager meget af det kognitive, kan det vise sig, at det vigtigste, vi har tilbage, er hinanden. Og netop derfor bliver de vigtigste kompetencer ikke tekniske, men relationelle i fremtiden.

AI kan godt give os en oplevelse af at blive set og lyttet til. Det er netop derfor, teknologien er så stærk. Men oplevelsen er ikke det samme som relation. For relation kræver mere end gode svar. Den kræver et levende menneske, som faktisk er til stede med sin krop, sin stemme, sit blik, sit ansvar og sin kærlighed.

Det, vi får online, er ofte en slags placebo. En følelse af forbindelse uden den virkelige forbindelse. Parasociale relationer, hvor vi føler, vi kender nogen, som ikke kender os. Likes, kommentarer og chats, der ligner nærhed – men ikke er det.

Og hvis vi ikke får opfyldt det behov, kan vi heller ikke bevæge os videre. Hverken til sund selvfølelse eller til at blive hele mennesker.

Derfor er problemet med AI-kærester ikke bare, at de er kunstige. Problemet er, at de risikerer at fastholde os i en illusion af relation, som aldrig kan mætte det, vi dybest set længes efter.

Det betyder ikke, at vi skal håne dem, der søger trøst i digitale relationer. Tværtimod. Vi skal lytte til smerten bag fænomenet. Når mennesker knytter sig til en AI-kæreste, handler det sjældent kun om nysgerrighed. Det handler ofte om længsel. Længsel efter nærhed. Længsel efter tryghed. Længsel efter at betyde noget for nogen.

Og netop derfor må kirken vågne.

For hvis mennesker omkring os hellere vil åbne deres hjerte for en algoritme end for et andet menneske, bør vi ikke kun spørge, hvad teknologien gør ved dem. Vi bør også spørge, om vi som fællesskaber er blevet for travle, for overfladiske og for dårlige til at være nær.

Bibelen begynder ikke med et menneske foran en skærm. Den begynder med et menneske, der har brug for et andet menneske.

Derfor er fremtidens store kristne opgave måske ikke at kunne konkurrere med AI på svar. Det kan vi ikke. Men vi kan noget andet.

Vi kan være nærværende og, lad os være ærlige, det er en udfordring for os som kirke!

Vi lever i en tid, hvor mere og mere af vores liv bliver digitalt. Skærmene fylder mere. AI får større indflydelse. Flere søger svar, trøst og bekræftelse gennem teknologi. Og midt i den udvikling tror jeg, vi som kirke må stille et vigtigt spørgsmål:

Hvordan hjælper vi mennesker tilbage til dybere relationer?

Det spørgsmål blev baggrunden for Emmaus-forløbet. Og jeg vil i den forbindelse tillade mig at reklamere for noget af mit eget arbejde. For omkring et år siden besluttede jeg sammen med en anden præst og psykiater, at vi ville skabe et kursusforløb, der kunne klæde helt almindelige mennesker på til at møde andre med nærvær. Ikke som eksperter. Ikke som terapeuter. Men som mennesker, der tør gå et stykke vej sammen med et andet menneske.

Udgangspunktet blev Lukas 24 og fortællingen om Emmaus-vandrerne. På vejen til Emmaus møder Jesus to mennesker, der har mistet håbet. Han begynder ikke med en hurtig løsning. Han går med dem. Han lytter. Han stiller spørgsmål. Han åbner Skrifterne. Og langsomt begynder deres hjerter at brænde igen.

Det er netop det, vi ønsker med Emmaus. At skabe en sund modbevægelse i en digital tid. En bevægelse hen imod dybere relationer, bedre samtaler og mere kristent nærvær.

For AI kan svare på næsten alt. Men den kan ikke elske som Jesus. Den kan ikke være kirke. Den kan ikke og vil aldrig kunne erstatte et levende menneske i 3D.

Derfor har vi ikke kun brug for klogere teknologi. Vi har brug for modigere fællesskaber. Fællesskaber, hvor mennesker ikke skal nøjes med kunstig relationen, fordi de ægte relaioner er blevet for svære at finde.

Kort sagt: Bibelen begynder ikke med et menneske foran en skærm. Den begynder med et menneske, der har brug for et andet menneske.

TRAVELERS´CHOICE 2020

BO CENTRALT
I KØBENHAVN

- Mærk historien og den familiære stemning på et af københavns ældste hoteller.
- Bo tæt på alle byens seværdigheder og en masse eventyrlige oplevelser.
- Vores populære morgenmad er inkluderet i prisen.

BOOK I DAG PÅ WWW.HEBRON.DK

HOTEL HEBRON
COPENHAGEN

HJÆLP KRIGENS BØRN

Gennem Mission10fortys RESET-projekt uddanner psykolog Kirsten Callesen lokale fagfolk i Armenien, Irak og Ukraine. Så krigens børn kan få en NY START efter krig, terror, flugt og frygt.

To yazidi-piger på Sinjar-bjerget efter flugten fra Islamisk Stat. Hundredtusinder lever stadig i usle lejre og får ikke den hjælp, de har brug for til at komme sig efter deres grusomme oplevelser. FOTO: PHILIP HARTZNER

For 350 kroner kan du give et krigstraumatiseret barn en NY START
MobilePay 137337 Bank: Reg.nr. 5958 / Konto 1103963 Mærk gaven: RESET

(Husk cpr. nr. for skattefradrag)

Psykolog Kirsten Callesen og en traumatiseret dreng i Ukraine på et børnecenter støttet af Mission10forty.

Psykolog og medstifter **KIRSTEN CALLESEN** underviser lokale fagfolk i Ukraine i RESET-traumeteknikker.

”Hjælp os med at give krigens børn en ny start på livet.”

Kim Hartzner læge, Managing Director, Mission10forty

Se vores seneste video fra RESET-projektet i Ukraine.

mission 10forty.org

MISSION10FORTY | Fuglsangvej 11, 4720 Præstø | Tel. 30700249 | www.mission10forty.org | www.facebook.com/mission10forty | E-mail: info@mission10forty.org
CVR: 42647489 | Bank: Faster Oikos Andelskasse: Reg. 5958. Konto: 0001103963 | MobilePay: 137337

"Det er skræmmende, hvor langt jeg er villig til at gå for at føje OCD'en," siger Henrik Lundahl Revshøi, der arbejder som grafiker. Foto: Simon Morell Jepsen

"Selvom Jesus er min Herre, styrer tvangslidelsen OCD rigtig meget i mit liv – nogle mennesker er forbudte for mig"

Så længe Henrik Lundahl Revshøi kan huske, har tvangslidelsen OCD været en del af hans liv. "Den har sat sig på det, som er vigtigst for mig, troen og relationerne. Den gør, at nogle mennesker bliver forbudte for mig, og jeg har ingen kontrol over, hvem der er forbudt, og hvem der er okay. Det er et vilkår i mit liv lige nu, at mennesker kan blive forbudte, selvom jeg tror på Jesus og ved, at Gud elsker alle mennesker."

Af Lisbeth Morell Jepsen

Henrik Lundahl Revshøi voksede op i en kristen familie og har været kristen så længe, han kan huske. Han tror på Jesus og ved, at alle mennesker er elsket af Gud. Side om side med troen står sindslidelsen OCD, som i Henriks tilfælde blandt andet betyder, at nogle mennesker er forbudte.

OCD er en tvangslidelse, en psykisk sygdom, som er en form for angst, der er kendetegnet ved tvangstanker og tvangshandlinger.

Tvangstankerne er uønskede og gentagende tanker, billeder eller impulser, som skaber stort ubehag, mens tvangshandlinger er noget, som man føler sig tvunget til at udføre igen og igen for at fjerne angsten eller for at dæmpe ubehaget.

Henrik fortæller, at han kan huske, at når han som barn var ude at gå en tur, måtte han indimellem stoppe op og gå et skridt tilbage, hvorefter han fortsatte med at gå.

"Hvad jeg skulle kompensere for, ved jeg ikke. Og jeg havde det også sådan, at hvis jeg rørte ved det pelsede gulvtæppe, vi havde i stuen, fik jeg følelsen af at være beskidt. Jeg kunne ikke identificere, hvad det kom af. Men jeg tror, at når jeg taktilt, altså med følesansen, følte noget, som føltes forkert, så reagerede jeg på det for eksempel ved at vaske hænder."

Det er forbudt

Henrik har gået meget i terapi, og det gør han stadig. En af de måder, som han forsøger at tage ejerskab over OCD'en, er ved i endnu højere grad at åbne op og fortælle om den kompleksitet, som lidelsen giver ham i hverdagen. Hån håber, at andre kan få noget ud af, at han fortæller om sit liv.

Da Henrik gik i folkeskolen, blev den forbudt. Det er svært for ham at sige præcist, hvornår det skete. Det betød, at han delte verden op i to. Det forbudte og det ikke-forbudte. I en lang periode var dem, han kendte fra folkeskolen forbudte, det er de heldigvis ikke mere.

Når noget eller nogen i hans liv bliver forbudt, betyder det samtidig, at det er forbudt for ham at tale med andre om det - også med hans hustru. Først, hvis nogen eller noget igen er blevet okay, må han tale om det.

Det er udenfor hans kontrol, hvad eller hvem, der bliver forbudt. Og også hvad eller hvem, der igen bliver okay. Han understreger, at dem, der bliver forbudt, ingen skyld har i det. Det er alene tvangslidelsens skyld.

Når noget eller nogen bliver forbudt, starter det ofte med et stærkt ubehag i ham.

"Det er helt vildt, at jeg er kommet dertil, hvor vi kan sidde og tale om det vilkår, at der altid er risiko for, at nogen bliver forbudt – risikoen gælder også dig, som interviewer. Jeg ved godt, at Gud elsker ethvert menneske, og det er mit håb, at Guds sandhed kan hjælpe."

- Har du været presset i forhold til at skulle medvirke i interviewet?

"Nej, når jeg taler om OCD, er jeg på hjemmebane, fordi den har været en del af mit liv så længe, jeg kan huske. Min erfaring er, at den sætter sig på det, som er vigtigst for mig - troen og relationerne."

Flere deltidsjobs

Til trods for at stress kan trigge lidelsen, så den bliver endnu værre, har Henrik to forskellige deltidsjobs. Han oplever sig meget privilegeret, fordi han har fået mulighed for at have en arbejdsplads i Kronjyllands Frimenighed, som han og familien er en del af. Kirkebygningen ligger i gåafstand fra hjemmet, hvilket Henrik tilskriver Guds godhed.

Han arbejder som grafiker for menigheden og har fået grønt lys til også at lave sit grafiske arbejde for Bibelnøglen i kirken. Han har forskellige freelanceopgaver som grafiker og videoeditor - og er senest begyndt at indtale lydbøger.

Både stress og forventningspres kan trigge OCD, alligevel trives Henrik i sine forskellige jobs.

"Arbejdsglæden og det meningsfulde i arbejdet er med til at give en modvægt til, at mit stress-niveau nok generelt er for højt. Nogle gange oplever jeg et forventningspres, som kommer mest fra mig selv. De opgaver, som jeg har, føler jeg mig kompetent til."

OCD og bøn

"For mig kan bøn let blive et præstationspres, for jeg ved og tror på, at bøn virker, så der kan let komme tanker som, hvorfor beder jeg ikke meget mere, eller har jeg overhovedet bedt nok? Jeg beder nogle gange en bøn igen, fordi jeg ikke føler, den er fuldendt, så det kan let blive tvangspræget at skulle bede bønner igen og igen. Når der

> ”OCD-mareridtet kan jeg ikke selv løse, men Gud er den ubekendte faktor, der får ligningen til at gå op. En dag bliver jeg rask, hvis ikke før, så i Himlen.”

sker grusomme ting i verden, føler jeg, at jeg har et medansvar.”

Et af de andre områder, hvor tvangstanker og tvangshandlinger kan fylde, er omkring måltiderne. Mange kristne beder til Gud og takker ham for maden. Det gør Henrik også, og han oplever, at bordbøn kan blive tvangshandling.

“Når vi ved, at det er godt at bede bordbøn, skal vi vel også være grundige i forhold til det. Hvis der kommer nogen, som ikke var der, da vi bad bordbønnen, så begynder jeg at tvivle på og tænke på, om den bordbøn, som vi bad, også dækker dem. Så beder jeg en ekstra bøn for dem. Jeg beder også for min morgenmad, for hvis det er noget, vi gør, så skal vi vel også gøre det hver gang. Selv hvis jeg tager et stykke tyggegummi, beder jeg nogle gange også for det – ikke altid, men når jeg er i tvangstankernes og sygdommens vold, så gør jeg. Jeg kan mærke, når tvangen og angsten tager over, jeg bliver anspændt. Hvis jeg for alvor ryger ned i “gryden”, beder jeg længe og meget detaljeret.”

Hvis Henrik hører udrykning fra en ambulance, beder han også.

”Det er slidsomt og krævende, men det er også opmuntrende at tænke på, at hver gang vi hører en ambulance, er der sandsynligvis mindst ét menneske, som beder. Det er utroligt opmuntrende at tænke på, at hvis der er krise, brand eller udrykning, så er der nogen, som beder. For nogle – og for eksempel for mig – kan bøn blive en for stor byrde. For jeg beder ikke med en følelse af frihed, men fordi OCD’en byder mig at gøre det.”

Forbudte mennesker

- Findes der forbudte bønner, ligesom du oplever forbudte mennesker?

”Ja, der er en dobbelthed i det. For hvis et menneske er forbudt for mig, får jeg lyst til at bede ekstra meget for det menneske, men det må jeg ikke, og det gør jeg ikke, fordi det er forbudt. Nogle gange løfter jeg armene til Gud, og så ved han, at det betyder, at jeg ønsker, at han tager alt med i min begrænsede og ikke fuldkomne bøn.”

Henrik siger, at det er helt absurd, at mennesker kan blive forbudte. Hans kone spurgte for nyligt, om hun kunne risikere at blive blandt de forbudte. Det tror han ikke, men han ville ønske, at han helt kunne udelukke risikoen, men det kan han ikke. Hun spurgte også, om der er nogen i familien, som var forbudte, fordi Henrik sjældent er med til sammenkomsterne. Det er der ikke, men der er så meget andet bøvl med sygdommen, når man er mange sammen Det er derfor han sjældent er med.

Det er den realitet, som Henrik lever i, at alle mennesker kan blive forbudte.

”Det er der, hvor jeg ofte bruger humoren – fordi det er så absurd. Når mennesker er forbudte, er det også forbudt for mig at tale om det – også med min kone. Der bliver det rigtig svært.”

Først for nylig fortalte Henrik sin kone om en person, der engang var forbudt og nu ikke længere er det. Det var en, som på et tidspunkt var med i den bibelkreds, som de kom i.

”Pludselig blev denne person forbudt for mig, så jeg undgik at tage med til bibelkreds, og når min kone kom hjem og havde brugt tid med vedkommende, så var hun også inficeret. Kom hun f.eks. hjem med en opbyggende tanke fra bibelkredsen, var det også forbudt for mig at tage imod tanken. Også selvom tanken og opmuntringen var hundrede procent sand, og selvom jeg vidste, at det var i overensstemmelse med Guds Ord, så måtte jeg ikke tage den og bruge den til noget, fordi der var en i bibelkredsen, som var forbudt. Så var alt, hvad der kom derfra, inficeret.”

- Er der et mønster i, hvem der bliver forbudt?

”Det starter med, at jeg har en forkerthedsfølelse. En af mine gode venner i dag var engang i forbudtkategorien. Jeg er på mange måder kontrolmenneske, men hvem, der ryger ind og ud af forbudthedskategorien, er helt uden for min kontrol. På et tidspunkt fik en anden af mine venner en kæreste, som havde samme efternavn, som en fra min folkeskoletid havde haft, det var nok til, at hun, og dermed også han, blev forbudt. Det er skræmmende, hvor langt jeg er villig til at gå for at føje OCD’en.”

Henrik fortæller, at de forbudte, ikke må findes. Så han må ikke engang tænke på, hvordan han kan løse det, og han må slet ikke tale om det.

”Det er det stik modsatte af Guds velsignelse, det er som en gordisk knude, fuldstændig uløseligt.”

Kristen terapeut og ensomhed

Henrik har gået i terapi i mange år og går nu ved en kristen terapeut. Det gør han, fordi han har brug for at få Guds sandhed talt ind i sit liv. Han ved, at der ingen steder i Guds Ord står, at mennesker er forbudte. Det er menneskers adfærd, som Gud omtaler som synd.

“Jeg klamrer mig til Guds Ord og Guds sandhed, for her finder jeg liv og kraft. I terapien taler vi om, hvor meget vægt jeg skal lægge på mine tanker. Jeg havde opgivet håbet om at blive rask, men nu har min terapeut et håb, som jeg læner mig ind i.”

- Når du ikke må tale om alt det forbudte, er der vel helt vildt meget, du selv går rundt med?

”Ja, jeg er kronisk træt og går med angst og tvangstanker lige under overfladen hele tiden. Det påvirker min familie, at jeg er så træt, fordi jeg snapper af dem, og de hører nogle meget dybe suk. Nogle gange er det eneste, som jeg kan, at hvile eller at sove. Humor kan nogle gange få mig til at føle mig helt som Henrik uden OCD, selvom den altid lurer lige under overfladen med sin forbudthed. Der er noget forløsende ved at grine sammen, selvom det ikke lyder så fromt, så tænker jeg, at humoren er Guds gave til os mennesker.”

Reaktioner fra andre kristne

- Hvordan har kristne reageret på din OCD?

”Nogle har sagt, at OCD’en kommer fra det onde. Jeg har selv tænkt på, om jeg er besat af en dæmon. Men er helt klart kommet frem til, at det kan jeg ikke være, når jeg bekender Jesus som min Herre og frelser. Jeg tror, Jesus græder med mig og min familie over al den lidelse, som OCD skaber. Lidelse er en del af livet her på jorden, fordi vi lever i en brudt verden, hvor der er en åndelig kamp, når vi gør noget, som er ret og sandt. Jeg har heldigvis aldrig oplevet kristne, som har sagt, at når jeg ikke bliver fri af det, er det, fordi, jeg har synd i mit liv. Helt generelt tror jeg, at Gud har en opmuntrende tilgang til os mennesker. Han vil også udfordre os, men aldrig på en nedslående måde. OCD-mareridtet kan jeg ikke selv løse, men Gud er den ubekendte faktor, der får ligningen til at gå op. En dag bliver jeg rask, hvis ikke før, så i Himlen.”

Opgivenhed

- Bliver du vred på Gud over, at han ikke har helbredt dig?

”Jeg mister nogle gange livsmodet og kan nogle gange sige til Gud: ”Kunne det ikke være nu, at jeg kom i Himlen, hvad er meningen med at leve i opvarmningen til det evige liv?” Jeg bliver mest frustreret over følelsen af paradokset, at Gud ikke udrydder det, når han kan fjerne det. Frustreret over, at OCD er min grundlov, som stiller helt umulige regler op, som jeg skal overholde. Det er nok i virkeligheden mest opgivenhed, jeg oplever, mere end det er vrede.”

Når Henrik Lundahl Revshøi spiller guitar kan det nogle gange give ham en pause fra OCD’en. Foto: Simon Morell Jepsen

- Tror du, at Gud tillader, at nogle kristne lider, for at der er nogle kristne, der kan lide med de lidende? Kan det være, at du skal vise Kristi kærlighed til andre, der lider, igennem det, du lider?

”Jeg tror, at Gud kan bruge lidelsen til noget godt, og jeg vil gerne være generøs med at fortælle andre, hvordan jeg oplever lidelse. Der er noget rørende ved, at andre gerne vil høre om der, hvor livet er allerværst. Jeg har en passion for at træde ind i det rum, hvor Gud bliver kæmpestor.”

Gud arbejder på forunderlige måder

Henrik mener, at hvis vi mennesker vil hjælpe hinanden, skal vi først og fremmest være nysgerrige på, hvordan det er at være i den andens sko. Man skal lytte en masse og spørge en masse for at forstå det andet menneske. Jo mere, man har lyttet til et andet menneske, des større sandsynlighed er der for, at man kan tale med visdom ind i situationen.

Noget af det, som Henrik, ligesom andre med sindslidelser, synes, er en udfordring, er, at andre mennesker ikke kan se, at man har en sygdom. Det kan skabe nogle svære situationer, fordi det er vanskeligt at finde balancen i nogle gange at være nødt til at sige noget, for at mennesker kan forstå, hvad det er, han reagerer på. Samtidig vil han heller ikke møde folk ved at sige som det første: ”Jeg har OCD, så I skal ikke forvente noget af mig.”

Selvom Henrik er meget begrænset af sin sygdom, har han alligevel en oplevelse af, at Gud arbejder på forunderlige måder, så han er sikker på, at der er noget i det store billede, som han ikke ser.

Nogle mennesker har det svært i julen, mens de fleste glæder sig til sommerferien.

For Henrik er sommerferien også svær, for der er så meget, som han ikke tør gøre, så familien har ikke så mange planer.

- Føler du dig ensom eller alene i OCD’en?

”Ja, jeg føler mig ensom i, at mange let kan gøre det, som jeg ikke kan. Når andre har et aktivt liv, kan jeg føle mig alene i at kunne meget lidt. Jeg skal først have godkendelse fra OCD’en, inden jeg kan gøre noget.”

”Min kone har fortalt, at hun godt kan føle, at hun er gift med to – både med mig og med OCD. Hun vidste godt, at jeg havde denne lidelse, da vi blev gift i 2009. Og jeg kan godt forstå, at hun nogle gange føler, at OCD’en er vigtigere end hende. Men vi har noget meget stærkt sammen, og hun er her stadigvæk, hvilket jeg er meget taknemmelig for. OCD er på en gang ganske frygtelig at stå i, og samtidig er den totalt absurd. Nogle gange kan jeg grine af det absurde, som lidelsen medfører – i hvert fald når jeg ikke længere står i det,” slutter Henrik med et varmt og gribende smil.

Møder & Arrangementer

Kom og hør

Max Busman taler

- Søndag 12. Juli 2026 Kl. 10:00
- SOZO Gospel Kor synger

Kom og hør

Jørgen Mortensen taler

- Søndag 19. Juli 2026 Kl. 10:00
- SOZO Gospel Kor synger

Kom og hør

Benny Mikkelsen taler

- Søndag 26. Juli 2026 Kl. 10:00
- SOZO Gospel Kor synger

Kom og hør

Peter Kjær taler

OBS. Gudstjenesten starter kl.10.00

- Søndag 03. August 2025 Kl. 10:30
- SOZO Gospel Kor synger

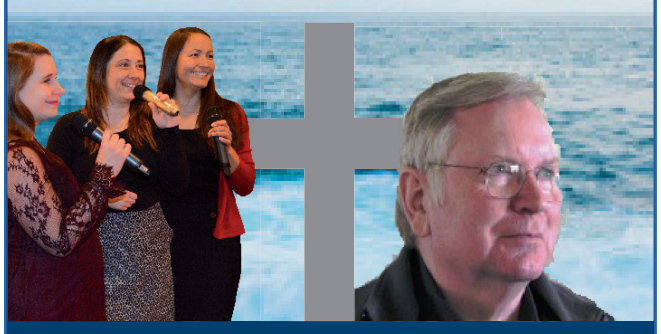

www.Nyt-Haab.dk
Tlf. 71 95 79 17
Damhus Boulevard 28
2610 Rødovre

PINSEKIRKEN
NYT HÅB

Lovsang og bedemøde hver onsdag kl.18.30
Alle er velkommen!

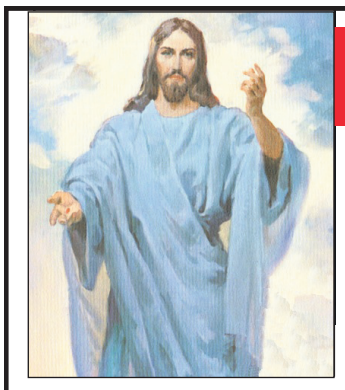

Velkommen i **PERLEPORTEN**

i Pinsekirken NYT HÅB Damhus Boulevard 28, Rødovre

til Helligåndens aften

HVER SØNDAG AFTEN kl. 19.00

Bus 21 holder udenfor - gratis kaffebord kl. 18.30

Dansk Gospelsang og musik - Bibelord - Tilbedelse
Forbøn for frelse - Åndsdåb og syges helbredelse

Et dramatisk liv i tro

Mobil 27 50 61 90
hansaogniels@gmail.

Bestil et møde med Niels og Hansa Vestergaard

5.7. kl. 19.30 Plus-Oase, Rude Havvej 11, Odder
14.7. kl. 10 og 19 Storskovlejren, Dorfvej 51, 9330 Krusbakke
15.7. kl. 15 Sommercamp, Gl. Hobrovej 12B, Mariager
19.07 kl. 10 Betania Kirkecenter, Blåhøj Stationsvej 27, Brande

Møder med Henri Nissen

Aftal et møde med Udfordringens tidl. redaktør.
Se emner og møder på: HenriNissen.dk.
Mobil 51 31 65 99. Mail: HenriNissen@live.dk

6.7. kl. 10: Plus-Oase, **Odder**: Genopdag Bibelen.
6.8. kl. 10 Højskolen Acts Acad., **Kolding**: Fremtidens bibelhistorie.
19.8. kl. 14 Karlslunde Strandkirke: Josefs pyramide i Egypten.
30.8. 2026 kl. 10.30 Frikirken i Aabenraa. Gudstjeneste.
8.9. kl. 14 Citykirken Aarhus: Mit udfordrende liv.
16.9. kl. 14 Karlslunde Strandkirke: Det skjulte Sinajs bjerg i Saudi Arabien, hvor Moses fik De Ti Bud.

Diverse

Vi lever i en profetisk tid
Jesus kommer snart - er du rede?
Guds Ord - Brudens sang - Forbøn - Dåb

Blåkildekirken

Evangelisk møde hver søndag kl. 13.00
Bøn og samtale hver torsdag kl. 18.30

Besøg vores web-shop på Hosianna.dk

HOSIANNA.dk
Udfordringens webshop

BØGER / FILM / MUSIK / BIBELORD I TRÆ M.M.

Bolig & Udlejning

Hus med mange muligheder TIL SALG

Bofællesskab eller bolig for to generationer.
Huset rummer 236 m² på to etager. (To lejligheder) 733 m² grund. Pt. bor vi otte kristne sammen. De seks er vores logerende. Huset ligger i Søborg med gode busforbindelser, 8 km fra Rådhuspladsen. Ønskes: Kristne købere, gerne nogen der vil overtage nogle af vore logerende.

Henvendelse til Sine - mobil 299 16 992

Familielejr

FAMILIER PÅ VEJ

Sommerlejr for hele familien.
19.–25. juli på Sydvestjyllands Efterskole

Lejren du ikke vil hjem fra

Balance, hvile og sundhed
i familieliv, parforhold og ægteskab

RABAT TIL NYGIFTE OG NYE DELTAGERE

Med
Sam og Jenny Jayakrishna (2=1, UK)

fampv.dk

Erhverv

AXELTEK
Industri Elektronik

Reperation af frekvensomformere og Cnc-drev

Nørresundby 25 21 31 67

En Smuk Begravelse
Bedemand

Vi har åbent døgnet rundt
- også søn- og helligdage

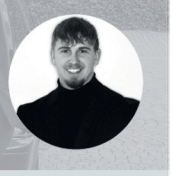

Kontakt: tlf.: 6172 3296 /
ensmukbegravelse@gmail.com
Web: ensmuk-begravelse.dk
Ejet af Alma Blomster & Brugskunst

KØB - GIV - ANBEFAL
TAK FOR
DIN STØTTE

Find din nærmeste
Mission Afrika Genbrug på
missionafrika.dk/genbrug

MISSION AFRIKA Genbrug

Stillinger

Vi søger

Sdr. Bork efterskole
Skolen for hele dig

EN LÆRER TIL EN HELT SPECIEL EFTERSKOLE

Sdr. Bork Efterskole er en kristen specialefterskole. Vi søger en lærer/pædagog, som har hjerte og lysten til at arbejde med vores målgruppe af specialelever. SBE er en prøvefri efterskole.

Vores ønske til dig er:
- Du kan indgå i lærerteams, have dansk/ matematik på begynder- eller mellemniveau.
- Valgfag - aftales efter interesse og evner.
- 1:1 støtte- og kontakttimer
- Deltage i ture, planlægningsopgaver, aften og weekendarbejde.

Brænder du for uddannelsesvejledning, elevrådsarbejde eller lignende - kan det indtænkes i opgavebeskrivelsen.

Vi arbejder med en anerkendende tilgang til børn, forældre og kollegaer, hvor vores kristne menneskesyn og værdier præger vores hverdag.

- Stillingen er på 88% el. mere efter aft.
- Ansøgningsfrist: 26. juli 2026
- Start 1. august - eller snarest derefter.
- Send din ansøgning til: info@sbe.dk

Læs mere på www.sbe.dk

Pædagog søges til SFO og støttelærerfunktion

Fast pædagogstilling på en kristen friskole – så bliver det ikke bedre!

Se mere på boegballefriskole.dk

BØGBALLE FRISKOLE & BØGEHAVEN

Stillinger i avisen eksponeres også på Udfordringens JOBMARKED

udfordringen.dk/job

ER DU DEN NYE LANDSLEDER I KRISTELIG HANDICAPFORENING?

Elsket og værdifuld...

Vil du stå i spidsen for, at mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende får lov til at høre evangeliet og møde de ord fra Gud?

Vil du gå foran i at understøtte bofællesskaber tilknyttet foreningen, der lever de ord ud i praksis?

Vil du være med til at præge vores holdninger og vores samfund med de ord og det menneskesyn?

Ansøgningsfrist
25. august

Ansættelse
1. november

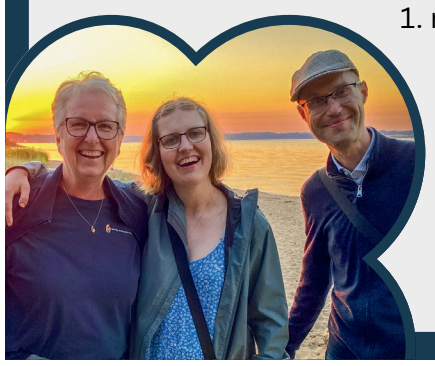

Læs mere
k-h.dk

Kristelig Handicapforening
ELSKET OG VÆRDIFULD

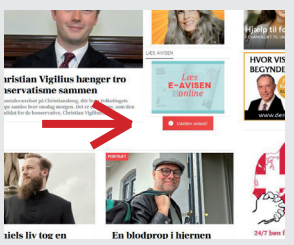

Hvis avisen udebliver...

Hvis avisen udebliver, kan du benytte kontaktformularen på udfordringen.dk - klik på det røde felt 'Udeblev avisen?' midt på siden og udfyld felterne.

Så sørger **Bladkompagniet** for efterlevering. 1-2 dage efter reklamation.

Sådan kan du også være med til at støtte Udfordringens vigtige tjeneste

Giv gaver med skattefradrag via Missionsfonden på konto 9570 - 0006 139450.

Skriv, at du vil støtte: **Projekt 5127 - Avisen Udfordringen**

Gaver uden skattefradrag kan indbetales direkte på Udfordringens bankkonto: 7040 1830446 / MobilePay 717371
(Skriv under bemærkninger, at det er en gave).

Gaver uden fradrag via Udfordringens MobilePay:

På Facebookgruppen GUDSOPLEVELSER finder du fortællinger fra mennesker, der har oplevet Gud i hverdagen.

Produceret af Per

Kontakt ham for et foredrag:
per@bracher.dk
Tlf. 2125 2189

Debat

Generativ AI og vores værdier

Diskussionen omkring AI og dens indflydelse i verden er et meget stort emne, som jeg har læst og set flere steder. Pave Leo XIV har advaret omkring teknologiens indflydelse, og flere er blevet bekymrede over alle de problemer, AI kan skabe, både på nettet og i verden. Der er meget ved situationen, hvor det ser meget tomt ud for de mennesker, som er bange for AI.

AI og dens baggrund

Først er det vigtig at vide, at der findes forskellige typer af AI-systemer, og den, vi taler mest om disse dage, hedder Generativ AI (forkortet til Gen-AI), som har funktionerne til at oprette tekst, billeder, lyde og stemmer for os, uden at man selv skal lave det. Det er også vigtigt, man forstår, at meget af den data, der træner disse systemer, er taget fra andre kilder, hvor hverken kunstner eller forfatter gav systemet tilladelse til at bruge deres arbejde.

Udover data er GenAI også meget dyrt at vedligeholde. Datacentre skal bygges større, mere vand og strøm skal bruges for at holde dem i gang, og flere computerdele skal købes. Kigger man miljømæssigt på disse "AI Centre", ser det heller ikke godt ud, og det er heller ikke en hemmelighed, at store techgiganter hele tiden er i gang med at udvikle det, så vi alle har en AI-assistent til at hjælpe os.

Ånden mod AI

Siden GenAI er blevet et meget stærkt værktøj, som også bruger mange ressourcer, er det ikke unormalt at tænke, at vi bliver mere afhængig af den, og flere ting som musik og kunst bliver lavet af en maskine, hvor vi tilbage i gamle dage selv skulle lære det.

Det er en trist følelse at tænke over, men der er mere ved sagen, når det kommer til kunst, som, jeg tror, mange glemmer, mennesket får mest glæde fra.

Hvis du har været i kirke, så prøv at se dig omkring på de gamle kunstværker, som der er lavet. Hører du lovsang, så tænk på det kor, som har arbejdet og øvet sig på sangen. Det er en bedre fornemmelse at se eller høre ting, som er lavet med sjælen end med et program, som kan producere emnet i lange baner.

Der er stadig mennesker, der skaber ting uden at bruge GenAI til at lave det. Chat GPT kan måske skrive den næste tale, men der vil altid være mere værdi ved selv at lave sine projekter fra begyndelsen og lære hen ad vejen, for det er mere vigtigt at se ens sjæl i projektet.

Hvis der er en ting, GenAI har gjort bedre, er det, at vi ser mere værdi i mennesket og sjælen, som stadig skaber ting i dag.

Af Troels Hertzum

Læserindlæg er udtryk for læserens egen holdning. Udfordringen forbeholder sig retten til at forkorte og udelade indlæg. Send dit indlæg til: redaktion@udfordringen.dk

Bøger

Ny udgivelse fra Kirstin Deckert

- Find en stille krog i dit hjem og brug bogen som en meditativ rejse

Bogbestilling på mail:
kirstindeckert39@gmail.com
eller sms: 26 83 18 72

Pris: 295 kr. inkl. fragt

Se mere på www.kirstindeckert.dk
Forlag Kirstin Deckert

Støt vores annoncører - de støtter os.
– og vær med til at støtte den kristne avis. Kontakt 26 81 77 18.

"Gud har forvandlet mit liv til velsignelse"

39-årige Lærke Bjerre, der bor i Herning med sin mand og sine to børn, er et imødekommende, mildt og smilende menneske, men bag smilet gemmer sig en barsk historie.

Af Eilis Jockzies

"Uden Gud havde jeg slet ikke været her," starter hun med at sige, da hun går i gang med at fortælle sin historie.

Lærke voksede op i et kristent hjem med far, mor og to mindre søskende. Familien var en del af Apostolsk Kirke, og Lærke og hendes søskende kom i børnekirken. Forældrene havde en drøm om at blive missionærer, så da hun var ni år, tog hele familien afsted.

"Vi tog til Zambia, til Kaniki Bible College, hvor vi boede i en lille form for landsby," fortæller Lærke. "For mig var det paradis. Jeg elskede at rende rundt på bare tæer, og jeg gik i skole, hvor vi bar skoleuniform, og alle var ens. Men min mor og særligt min bror blev gentagne gange hårdt ramt af malaria, og derfor var vi nødsaget til at rejse hjem efter blot to år.

Da jeg kom hjem, var jeg meget bevidst om det store privilegie at have både koldt og rent drikkevand lige ved hånden. Det vil jeg aldrig tage for givet efter at have boet i Afrika."

Svært at komme hjem

Det var hårdt at komme hjem, for alt var anderledes, og Lærke følte sig også selv anderledes.

"Jeg fik briller og blev mobbet rigtig meget og blev kaldt abe og brilleabe, fordi jeg kom fra Afrika. Størst indtryk gjorde det, at jeg blev mobbet med at have det "forkerte" tøj på," mindes Lærke. "Jeg kom jo fra et sted, hvor jeg var meget privilegeret over, at jeg overhovedet havde tøj. Da jeg boede i Afrika, var jeg meget frimodig. Da jeg kom til Danmark, oplevede jeg, at jeg var forkert, som jeg var, og at jeg ikke kunne finde ud af det i skolen."

Lærke havde så svært ved at finde sig selv i den danske kultur, at hun måtte gå til børnepsykolog. "Jeg var meget ked af det," siger hun. "Hver gang jeg så en afrikaner, havde jeg bare lyst til at gå hen og omfavne dem. Afrikanere gav mig en lille følelse af hjem. Der gik rigtig mange år, før jeg begyndte at trives i Danmark, og da vi flyttede meget, knyttede jeg mig sjældent til andre end min familie."

Lærke voksede op med at tjene Gud og valgte at blive døbt som 15-årig. Hun var med i lovsangen i kirken, og musikken var et holdepunkt for hende, der altid har skrevet sange, og klaveret var en stor hjælp.

Ensomhed førte til fald

Lærke flyttede hjemmefra, da hun var 19 år og afsluttede HF i Herning. Herefter arbejdede hun på KFUM's Soldaterhjem i Karup, hvor hun fik en kæreste, som kom fra Odense. Senere flyttede hun til Odense, hvor hendes kæreste også boede.

"Vores forhold gik ret hurtigt i stykker, og så var jeg helt alene i en fremmed by," fortæller Lærke. "Jeg tjente i kirken, men var ikke særlig tæt på nogen."

Efter bruddet med kæresten fulgte mange måneders dyb ensomhed. Derefter tog Lærkes liv en drejning, som hun aldrig havde forestillet sig, og det begyndte at gå rigtig meget ned ad bakke.

"Efter et års tid blev jeg helt desperat efter at være sammen med andre mennesker, og derfor begyndte jeg at gå i byen med mine kollegaer. Det var egentlig slet ikke, fordi jeg havde lyst til at gå i byen, men jeg var bare desperat efter fællesskab. Jeg havde en ide om, at dem i byen også havde brug for at høre om Gud. Men jeg fandt ud af, at det er nemmere at trække folk ned af stolen end op på den, og at man er meget sårbar alene. Jeg var meget godtroende og naiv dengang. Jeg var vant til, at når folk sagde noget, så var det sandt, og at folk ville en det bedste. Der skete en masse skidt, og jeg tabte fuldstændig mig selv på gulvet."

Voldsomt knæk

I denne periode bliver Lærke udsat for en voldtægt, og det vælter hende fuldstændig.

"I en hel uge efter kunne jeg ikke cykle pga. smerterne. Jeg gik i et helt årti og troede, at det var min egen skyld. Den aften fik store konsekvenser og medførte, at det senere slog klik for mig, og jeg forsøgte at tage mit eget liv. Jeg kunne ikke længere være i det alt sammen. Jeg var helt ødelagt og blev totalt desperat efter at få fred for alt den larm og kaos oppe i mit hoved - jeg kunne ikke mere. Indtil da havde jeg altid set det som forkert at begå selvmord – og det mener jeg selvfølgelig stadig, at det er. Men den dag i dag forstår jeg dem, der gør det, og jeg tror på, at Guds nåde er større. Han ser hjertet og smerten. Ingen gør det medmindre, de er totalt desperate og ødelagt. Jeg har en anden ydmyghed omkring det emne den dag i dag. Alle kan knække, når man presses hårdt og længe nok, og omstændigheder kan skubbe os ud over kanten. Det er så vigtigt at snakke med nogen, hvis man har de her tanker, så man kan få dem ud af sit hoved og få hjælp," siger Lærke.

Det ligger Lærke meget på hjerte, at folk bliver bedre til at forstå, hvor langt ude man er, når man vælger den absolut sidste udvej, som selvmord er.

"Ingen gør det med mindre, det er absolut sidste udvej, og enormt meget er ofte gået forud. Mange siger: "Tænk på din familie." Jeg kan fortælle, at der ikke er noget, man hellere vil end at være der for dem. Men hvis man ikke kan være inde i sig selv på grund af ting, der er gjort imod én, eller ting, man selv har gjort, så er man ikke i stand til det," siger hun.

Råbte til Gud

Lærkes præst fandt hende i lejligheden, den aften hun forsøgte at tage sit liv. Ved første øjekast virkede hun bare fuld og ked af det, men lige pludselig var hun væk, og han måtte køre hende på sygehuset i en fart. Efter et døgn med overvågning på sygehuset blev hun frivilligt indlagt på den lukkede afdeling på psykiatrisk sygehus. Det var ikke, fordi hun var psykisk syg, men fordi hun var bange for at være alene med sig selv efter selvmordsforsøget.

"Netop dette mørke kapitel af mit liv har jeg skrevet en sang om. Den hedder 'Painkiller'. Jeg tror kun, det er et fåtal, som virkelig vil forstå den, men de få, er jeg overbevist om, har brug for den. Netop denne sang oplever jeg meget åndelig kamp på. Den har været på vej i mange år, men er dog næsten i mål nu."

"Jeg begyndte at skrive sange om alle de svære ting, og gennem sangskrivning, musik og med Helligåndens hjælp oplevede jeg genoprettelse og lægedom," fortæller Lærke Bjerrre. Foto: Privat

Troen på Gud var intakt i hendes liv, men var bare trådt i baggrunden i alt det kaos, der havde været i hendes liv.

"Jeg har aldrig mistet troen på Gud. Jeg bad hver aften om, at Gud måtte gribe ind, og jeg kan huske, at jeg tænkte: "Gud, hvorfor tillader du, at jeg skal komme så langt ud, at det slog klik for mig, og jeg bliver indlagt?" Men i dag er jeg helt overbevist om, at Gud tillod det, fordi jeg skulle have indblik i nogle menneskers liv på den lukkede afdeling, som jeg aldrig ville ane noget om, hvis jeg ikke var havnet der. Jeg har fået en særlig nød for psykisk syge og mennesker, der kæmper en hård kamp psykisk."

Højskolen blev en redning

Efter en uge blev Lærke udskrevet. Hun gik til terapi og forsøgte at finde troen på, at det kunne blive bedre, og så besluttede hun at tage på højskole.

"Da jeg var 23, kom jeg kravlende ind på Mariager Højskole, et halvt år efter at jeg havde været indlagt. Jeg var helt ødelagt og lavede ingen opgaver og kunne knapt nok rumme undervisningen. Jeg havde bare brug for at blive helet som menneske. I den periode havde jeg stadig selvmordstanker. Jeg var overrasket over, hvor lang tid jeg blev ved med at have det. Det var ikke noget, jeg ønskede, men de var der hele tiden, og jeg så muligheder overalt for at gøre det. Jeg kan huske, at jeg lå på jernbanen og bare skreg til Gud "GRIB IND!!" Men det var han jo allerede i gang med – det kunne jeg bare ikke se på det tidspunkt."

Sangskrivning og en mentor blev en stor hjælp for Lærke i denne periode.

"Jeg havde en fantastisk mentor på højskolen. Det var en kæmpe gave, at jeg fik en personlig mentor, som fulgte mig tæt, så jeg var ikke alene. Samtidig arbejdede Helligånden så meget i mig og helede så mange ting.

Jeg kan huske, at jeg sagde til min mentor: "Jeg kan ikke forstå, at selv om jeg har snakket med så mange terapeuter, så slipper tanken om selvmord mig ikke." Hun sagde: "Lærke, du spiller musik – hvorfor ikke skrive sange om det." Det overraskede mig, for det havde jeg slet ikke tænkt på. Men så begyndte jeg at skrive sange om alle de svære ting, og gennem sangskrivning, musik og med Helligåndens hjælp oplevede jeg genoprettelse og lægedom."

Højskolen blev i høj grad en del af Lærkes redning, og efter at have været der i to år kunne hun forlade skolen igen med håb og drømme og fremtidsplaner.

"Det var fantastisk godt at være på højskole. Det var helt vildt, hvad Gud kunne gøre, når jeg bare gav ham tid til at arbejde og gav Helligånden plads. Det forandrede alt."

Lærke var nu klar til at komme i gang med livet igen og fik arbejde på et hotel i Aarhus.

"Det startede godt, og jeg elskede arbejdet, dog fik jeg alt for mange vagter og blev ladt fuldstændig i stikken af min chef. Jeg gik ned med stress, fordi jeg arbejdede alt for meget. Jeg fik fysisk ondt i hjertet og blev straks sygemeldt og kom ikke tilbage til jobbet igen."

Efter sygemeldingen tog Lærke grundforløbet som receptionist i Aalborg, og senere fik hun arbejde på et hotel i København. Mens hun var der, mødte hun sin mand, som hun senere flyttede til Herning med.

Kroppen husker smerte

Da Lærke ventede sit første barn, mødte hun igen modgang.

"Jeg havde en forfærdelig graviditet med min søn. Jeg var indlagt meget af tiden, sad i kørestol og havde nefrostomikateter og havde hjemme-

> ”Gud har jo bare den vildeste evne til at vende alt det, der gør så ondt, til noget fantastisk smukt. Det, synes jeg bare, er så stort og så stærkt.”

hjælpere. I den periode blev jeg også indhentet af fortiden, for kroppen husker smerte. Selve fødslen var også både voldsom og traumatisk og resulterede i en alvorlig fødselsdepression. Den blev ikke bearbejdet, fordi jeg 4-5 måneder efter blev gravid med vores datter. Jeg tror, jeg tænkte, at hvis jeg skal have flere børn, så skal det være nu, for hvis jeg nogensinde kommer ovenpå, vil jeg aldrig kunne gøre det igen. Så hellere nu, for min søn skal ikke være alene. Folk var i chok over det, fordi det var så kort tid efter. Men den anden graviditet forløb helt normalt.”

Da Lærke havde født sit andet barn, følte hun sig lykkelig over at have klaret to graviditeter og aldrig behøvede gøre det igen. Hun oplevede det nærmest som en lykkerus. Men da datteren blev syv måneder, var Lærke så afkræftet, at hun måtte sende datteren tidligt i vuggestue. Først herefter mærkede hun for alvor sig selv og det hele væltede.

”Jeg fik konstateret middelsvær depression og panikangst, hvilket medførte, at jeg i to år var langt, langt nede. I denne periode hverken spillede, sang, skrev eller hørte jeg musik, fordi jeg ikke kunne rumme musik i mit hoved på det tidspunkt. Da jeg fik det bedre, kom jeg i jobafklaring. I min iver efter at komme tilbage, trappede jeg hurtigt op i tid. Det gav bagslag, og resulterede i to år mere som sygemeldt. Først herefter kunne jeg for alvor prøve igen. Men efter flere måneders forsøg måtte min sagsbehandler konstatere, at det ikke var godt for nogen. Jeg var landet på seks timer om ugen og en arbejdsvurdering på 25 % effektivitet. Jeg forventede at komme i fleksjob, men min sagsbehandler så, hvad jeg ikke så, og indstillede mig til førtidspension.”

Identitetskrisen

Førtidspensionen kastede Lærke ud i en identitetskrise, for hun havde forventet at komme i fleksjob – ikke at blive sat helt uden for arbejdsmarkedet.

”Min mand var så glad for afgørelsen og sagde tillykke, da vi kom ud. Jeg havde dog svært ved at tage det ind, da jeg absolut ikke følte, der var noget at fejre, når jeg netop lige var blevet “bænket” og “endelig opgivet” af fagpersoner. De første par år var svære. Det var svært, fordi jeg ikke ønskede at gå hjemme. Jeg havde brug for at sørge og være ked af det.”

Efter at have sundet sig, fandt Lærke glæden igen. Førtidspensionen åbnede døren for mere overskud til børnene og musikkens tilbagevenden i hendes liv.

”Det er en kæmpe gave, som jeg er dybt taknemmelig for den dag i dag – den har åbnet døren for musikken igen. Jeg kan huske, at jeg sagde til Gud: ”Genopret min glæde ved musik, giv mig lyst til at spille klaver og synge og skrive musik igen,” og det er blevet totalt genoprettet,” siger Lærke med et strålende smil.

”Jeg begyndte at spille igen, og der åbnede sig en dør, hvor jeg fik lov til at indspille mine sange helt gratis. Det er et vidnesbyrd i sig selv, for jeg er på førtidspension, og vi har ikke penge til en studieindspilning. Jeg har allerede nu udgivet tre sange, og der er flere på vej.”

Et mirakel

”Indspilningen har også været et kæmpe vidnesbyrd om, hvor stor Gud er,” siger Lærke. ”Min producer har været ude for en bilulykke, hvor han burde være død. Min onkel, der spiller saxofon på en af mine sange, var ude for en ulykke, hvor han fik smadret kæben og fik at vide, at han aldrig ville komme til at spille saxofon igen. Og var jeg ikke blevet fundet dengang af min præst, så havde jeg muligvis også været død. Så den dag, vi sad i studiet sammen og spillede, da sad jeg og græd, for det var en stor demonstration af, at fjenden kan angribe os nok så meget, men det, Gud har af planer, er der ingen, der kan gøre noget ved. For her var tre mennesker, som ikke burde have været her, men her sad vi sammen, takket være Gud.”

Uden Gud – ingen Lærke

”Jeg har tit tænkt på, hvordan jeg ville have overlevet uden min tro. Der ligger så meget identitet i det at have et arbejde, og det fik jeg taget fra mig. Så hvis jeg ikke havde haft Gud, så ved jeg ikke, hvordan jeg var kommet igennem det.

Selv om min selvtillid led et knæk, så har jeg altid vidst, at jeg var noget værd som menneske på grund af min tro. Det har været mit anker. Når alt har været helt håbløst, så kender jeg en Gud, der kan gøre mirakler og åbne døre der, hvor der ingen døre er. Lige meget hvad der er sket, så har jeg vidst, at han har mig – også selv om jeg ikke selv kan se det eller mærke det, så ved jeg det.”

”De ting, der har gjort mest ondt i livet, er de samme ting, som har bragt størst velsignelse. Gud har jo bare den vildeste evne til at vende alt det, der gør så ondt, til noget fantastisk smukt. Det, synes jeg bare, er så stort og så stærkt – og at erfare, at lige meget hvad, vi bliver ramt af, hvor håbløst det ser ud, og hvor lidt vi kan se fremad, så kan Gud. Det har jeg erfaret, og det har holdt stik hver gang. Det er også det, jeg gerne vil give videre gennem min musik til andre.”

Man kan finde Lærke Bjerres sange på alle streamingtjenester.

Tanker om selvmord?

Det er muligt at få anonym rådgivning enten på **Livslinien (70 201 201)** eller på **PsykTro (24 80 30 22).**

Livslinien

Hvis du er i krise eller har tanker om selvmord, så sig det til nogen.

- Livsliniens telefonrådgivning på 70 201 201 har åbent alle årets dage fra kl. 11-05. Fra 1. juli 2026 dog kl. 09-05
- Man kan kontakte Livsliniens chatrådgivning mandag, tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 17-21 samt lørdag og søndag kl. 13-17

PsykTro

Også i PsykTro, som er en del af Foreningen Agapes arbejde, har man en række frivillige medarbejdere, typisk med sundhedsfaglig baggrund, som sidder klar ved telefonen (2480 3022) hver dag klokken 19-22.

Nye læseoplevelser til sommerferien

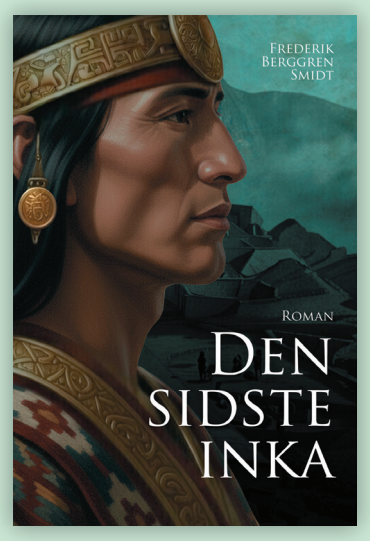

MAN BLIVER KLOGERE OG GODT UNDERHOLDT

»Romanens store styrke er den respektfulde beskrivelse af inkakulturen set i lyset af munken Manés' ærlige anfægtelser. Man bliver klogere og godt underholdt. Samtidig sidder man tilbage med følelsen af - for en gangs skyld - at få et fint nuanceret indblik i historien om erobringen af Den Nye Verden.«

UDFORDRINGEN

SPÆNDENDE FORTSÆTTELSE AF LYNN AUSTIN-ROMAN

Har du læst Lynn Austins roman »Barmhjertighedens bølger«, kan du glæde dig til at læse fortsættelsen »Barmhjertighedens arv«.

Anna tilhører Chicagos sociale elite, men nages af bekymring for, om hendes livsførelse truer hendes tro. I Michigan forsøger Geesje at hjælpe den unge kvinde Cornelia, hvis fortid hurtigt viser sig at rumme mørke hemmeligheder.

NUANCERET OG SAGLIGT BILLEDE AF VIDENSKAB OG TRO

»Det er lykkedes til fulde at gøre emnet tilgængeligt på saglig og nuanceret vis ... Netop fordi Lennox selv bedriver videnskab, er hans forklaringer relevante uden at betvivle, hvad videnskaben kan.«

UDFORDRINGEN

INSPIRATION TIL AT DELE TROEN MED BØRN OG UNGE

»Bogen giver masser af inspiration til, hvor vi kan give troen videre, og samtidig understreges det gang på gang, at der ikke findes én rigtig måde at gøre tingene på.«

KRISTENT PÆDAGOGISK INSTITUT

»Er du forælder ... eller arbejder med børn og unge i kirkeligt regi, så er dette en bog, du skal havde fat i.«

@DETHARJEGLAEST

Forlagsgruppen Lohse
7593 4455 | Bestil på lohse.dk

Find din sommerlæsning på hosianna.dk

Bøger af Timothy Keller

249,-

Gud for skeptikere

Gennem sit arbejde har Keller mødt et utal af intelligente spørgsmål og tidstypiske indvendinger mod den kristne tro. Han respekterer dem - og kommer så med svar, der ikke er så ligetil at ryste af sig. 352 sider. 249 kr.

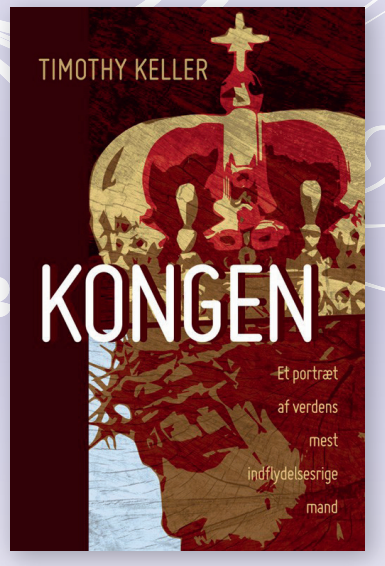

Kongen

Unik formidling af Jesus som døende konge og betydningen for vores verden og mennesker i den. Timothy Keller er blevet kaldt det 21. århundredes C.S. Lewis og har en unik evne til at gøre kristendommen forståelig og relevant. 280 sider. 150 kr.

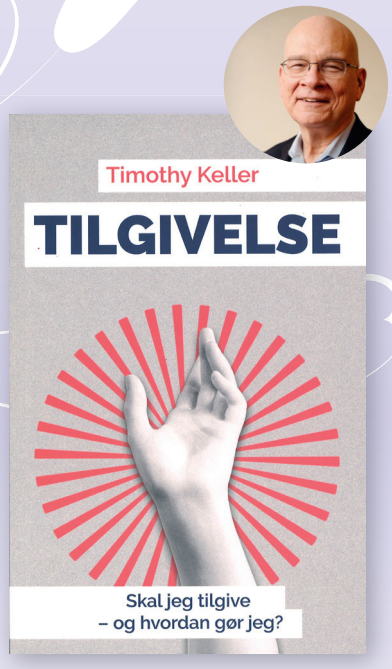

Tilgivelse

At tilgive nogen, som har forbrudt sig mod os, er noget af det vanskeligste. Med udgangspunkt i lignelsen om den gældbundne tjener udfolder Timothy Keller begrebet tilgivelse og begrunder, hvorfor det er så afgørende. 275 sider. 299,95 kr.

NYHED!

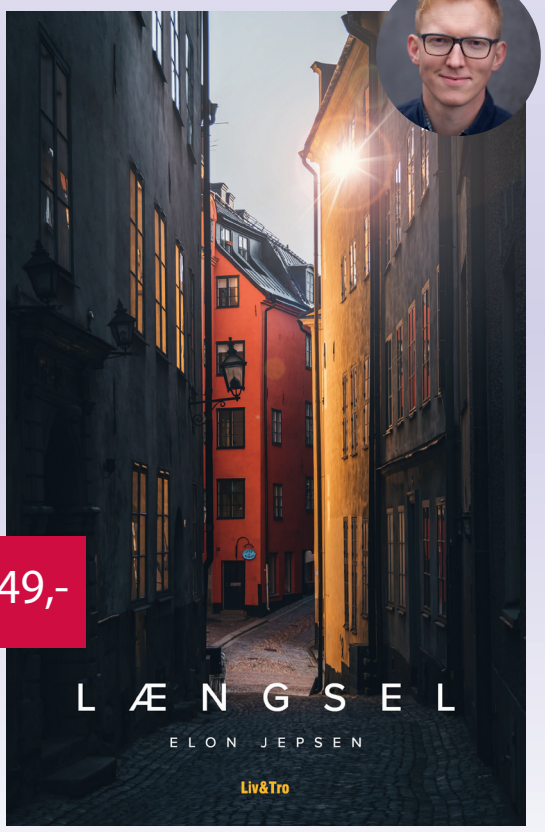

249,-

En rejse ind i dybderne af Guds hjerte

***Længsel* er en inspirerende bog, der rammer hjertet med sin ægte varme og dybe visdom.**

Gennem personlige historier, betagende citater og en inderlig tro inviterer Elon Jepsen læseren til at tænke over bønnen som mere end blot en daglig pligt – nemlig som en naturlig og livsbekræftende del af hverdagen. 303 sider.

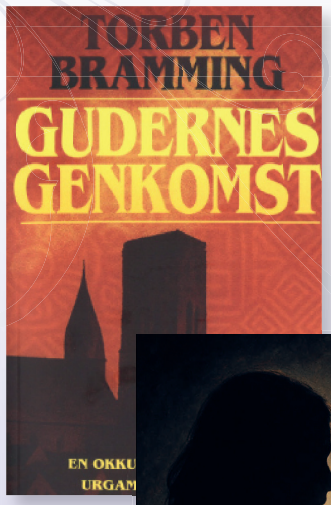

Gudernes Genkomst

Torben Bramming har skrevet denne overraskende roman om okkulte kræfter, en gruppe unge kristne og en dansk præst, der pludselig står overfor åndelige kræfter fra en urgammel ondskab.

364 sider. 249 kr.

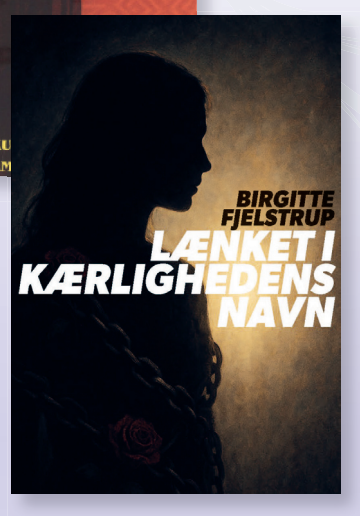

Lænket i kærlighedens navn

Biografisk roman af Birgitte Fjelstrup. Om at leve i og komme ud af et forhold med psykisk vold. Baseret på en sand beretning.

330 sider. 248 kr.

249,-

Kunsten at oversætte Bibelen

Bibelen er skrevet i en anden tid, på fremmede sprog og med en kultur fjern fra vores. Så hvordan sikrer man, at moderne læsere forstår meningen uden at tabe dybde og troværdighed?

Det er den udfordring, Iver Larsen tager livtag med i denne oplysende og tankevækkende bog, som er relevant for alle med interesse for Bibelen, sprog, oversættelse og tro. 186 sider. Af Iver Larsen

Andagtsbog - nu i 2. oplag

149,-

Dybe stunder med Jesus

Kan man lære Jesus bedre at kende gennem 1.-5. Mosebog?

En reflekterende, meditativ andagtsbog ofte formuleret som bønner eller som direkte tale til Jesus – eller som respons på ord fra ham. Viser desuden sammenhængen mellem Gammel Testamente og Ny Testamente.

Dybe stunder med Jesus igennem 1.-5. Mosebog. 366 refleksioner. Af Line Nielsen

Bøger af Tomas Sjödin

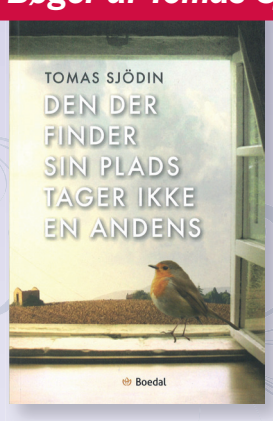

'Den, der finder sin plads, tager ikke en andens.' En beretning fyldt med håb. 199 kr.

'Jeg har slået mit telt op i håbets land.' Andagtsbog med en tekst til hver dag i året. 299 kr.

Udfordringens Bogsalg, Jernbanegade 1, 6070 Christiansfeld - bestil på Hosianna.dk

Når Guds barmhjertighed forvandler

Anmeldt af Kirsten Krog

Lynn Austins roman 'Barmhjertighedens arv' er en fortsættelse af 'Barmhjertighedens bølger', hvor læseren stiftede bekendtskab med og fulgte den hollandske immigrant Geesje og overklassepigen, den adopterede Anna, som viste sig at være hendes barnebarn.

I 'Barmhjertighedens arv' fortsætter vi med at følge de to hovedpersoner fra første bind.

Geesje bliver bedt om at tage den unge hollandske immigrant, Cornelia, ind i sit hjem, mens dennes farfar, en hårdhjertet præst, bliver indlogeret hos naboen. Cornelia bærer på dybe indre sår, og det bliver Geesjes opgave at vække hendes tillid, så Cornelia får mod til at åbne sig, og Geesje kan hjælpe hende og farfaren.

Samtidig kæmper Anna med at acceptere det liv, hun vil få som kommende hustru til rigmandssønnen William, samtidig med at hun forsøger at finde ud af mere om sine biologiske forældre og glemme sin stor kærlighed, Derk. Midt i alt dette kæmper hun med at leve som en autentisk kristen i et miljø, der på mange måder er forloren.

Temaet i romanen er Guds barmhjertighed, nåde og kærlighed, stillet overfor et misforstået og forvrænget billede af Gud som en dømmende, straffende og uforsonlig gud. Dette beskrives gribende gennem hovedpersonernes forskellige kampe og stiller et skarpt lys på læserens eget Gudsbillede. På den måde bliver romanen en prædiken om Guds barmhjertighed. Dette er så integreret i romanen, at det på ingen måder virker påklistret eller mindsker dens litterære kvalitet – det er simpelthen den virkelighed, som personerne i romanen lever i.

Bogens opbygning, temaer, dens handling og desuden forfatterens indlevelsesevne i sin romans personer gør, at læseren ikke kan lade være at blive revet med, og det er klogt at have eller give sig god tid, når man begynder på romanen, for det bliver svært at lægge den fra sig, inden man er nået til sidste side i bogen.

Har man ikke læst første bind, kan man sagtens følge med i handlingen. Det kan dog anbefales at begynde med bind et. Begge romaner afsluttes inden for romanernes rammer, men der er stadig ender, der kan gribes fat i til et bind tre, hvilket jeg håber, forfatteren har i tankerne, da jeg nødig vil slippe bogens univers og dens hovedpersoner allerede nu.

Lynn Austin: Barmhjertighedens arv
299,95 kr. 376 sider. Forlag: Lohse

Kærlig kristen trosoplæring

Ny bog af Birgitte Kjær er fyldt med inspiration og praktisk vejledning til alle, som ønsker at bidrage til børns og unges læring om den kristne tro - både i teori og praksis.

Anmeldt af Edith Theis-Nielsen

Forfatter, lærer og religionspædagog Birgitte Kjær har gjort det til sin livsmission, at børn og unge må kende Gud, vokse i tro, håb og kærlighed og udrustes til et sundt liv. Det er baggrunden for denne fremragende bog, fyldt med inspiration, praktisk vejledning til forældre samt alle, som ønsker at bidrage til børns og unges læring om den kristne tro i teori og praksis.

Her er nyttige råd og kreative ideer til brug som opslagsbog, grundbog og samtalebog. Man kan læse fra start til slut, men også til nedslag efter behov. En klart struktureret oversigt med indhold gør det nemt at slå op.

Birgitte er uddannet lærer fra N. Zahles seminarium 1981 og cand.philol. fra Norsk Lærerakademi 1994 (svarende til den danske titel 'cand. mag.') i kristendomskundskab og pædagogik.

En empatisk tilgang - forskellighed

Selv om bogen er meget pædagogisk, overskuelig med fin indgang til forskellige vinkler af kristen oplæring, så udstråler den samtidig en empatisk tilgang med fokus på, at det enkelte barn, den enkelte forælder, den enkelte familietype er forskellig. Såvel som livssituationer, og det skal der være rum til at være bevidst om. Samtidig med at man respekterer den enkelte. Derfor har hvert afsnit ikke egentlige facitlister, snarere råd og inspiration.

Flere afsnit har fodnoter til andre værker, fx bibler, andagter og leksikaer for børn, kristen oplæring generelt og kapitlet 'Til inspiration'.

Forældre og hjemmet

Her er mange vinkler til kristen oplæring, men det hele starter i hjemmet hos forældrene. I første del beskrives forældrenes roller som formidlere, tovholdere, forbilleder og billeder på Gud med råd om, hvordan man navigerer i opgaven; her er indgangen kærlighed, respekt, ingen automatik og samvittighed. Læs selv!

Næste del er fyldt med tips til, hvordan man griber hverdagen an i hjemmet og fortsætter med et spændende afsnit om at bruge højtider og en lang række mærkedage til at introducere kristendommens

betydning enten direkte eller indirekte. Her er masser af fortrinlige ideer.

Alt det svære

Forfatteren viger ikke tilbage for at tackle, hvilke muligheder man som forældre har, når kristen oplæring er svær, fx ved konflikter og svære spørgsmål, samt når livet er svært, om fortabelse og meget mere. Hvilket fører frem til afsnittet 'Et spadestik dybere', om Jesus og børn, samt formål og indhold i kristen oplæring. Her er så meget stof, der vil være berigende i mødet med børn og unge. Kjær beskriver negativ social kontrol nuanceret og nyttigt (s. 204-206).

Hun lægger vægt på en balanceret oplæring, som er båret af respekt, kærlighed og tålmodighed. Mange har bidraget til Kjærs indsigter, jf hendes tak til sidst!

Alle, som møder børn og unge

Udover forældre har mange andre også en rolle at spille i kristen oplæring, fx bedsteforældre og øvrig familie, faddere, venner, kirke og menighed, skole, børne- og ungdomsarbejde. Her er masser af stof at grunde over, fx hvilken skole, folkeskole eller kristen friskole/efterskole, lokale vilkår, som påvirker valg, forskellige sociale tjenester. Her er et væld af tanker værd at studere og lade sig inspirere af. Derfor er bogen ikke kun til forældre og familie, men til enhver, som engagerer sig med børn og unge, hvad enten det er i kristne kredse eller andetsteds.

Birgitte Kjær: Båret af kærlighed – En bog om kristen oplæring
252 sider. 250 kr.
Forlag: Logosmedia/ Lohse

Tilgivelse fik Rie ud af Utøyas skygge

Else-Marie Balch Sørensens søster blev dræbt på Utøya for 15 år siden. Nu udgiver hun bogen 'Ud af Utøyas skygge – tilgivelse betaler sig', der skal hjælpe andre med at tilgive.

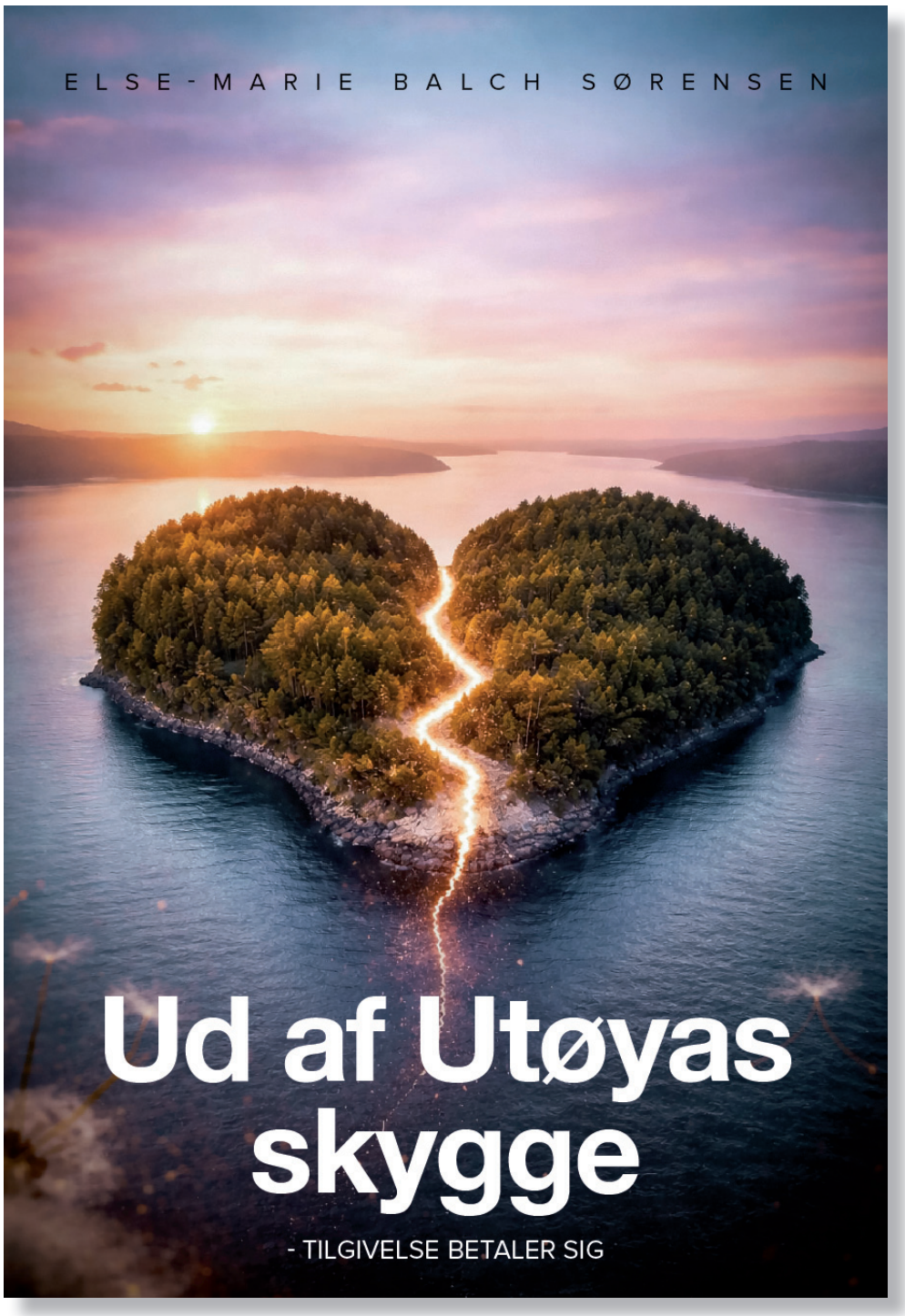

Else-Marie Balch Sørensens bog 'Ud af Utøyas skygge – tilgivelse betaler sig' udkommer på Forlaget Balch den 22. juli 2026 - på 15-årsdagen for bombningen i Oslo og massakren på Utøya.

Af Michael Bobjerg

Den 22. juli 2011 er en skelsættende dag i Norges historie. Et bombeangreb ramte regeringskontorerne i Oslo og dræbte otte personer, og kort efter rullede nyhederne ind om en massakre på øen Utøya i Norge, hvor Arbeiderpartiets Ungdom havde deres sommerlejr.

I Danmark hørte Else-Marie Balch Sørensen om den forfærdelige hændelse, hvor antallet af døde og sårede blev ved med at stige.

"Det første, jeg hører, er, at min far ringer til mig og spørger, om jeg har set nyhederne, hvilket jeg ikke har," fortæller Else-Marie Balch Sørensen, der til daglig blot kaldes Rie. "Han fortæller mig kort om, at han ved, at min søster Hanne og datteren Anna er samaritter i Norge på en sommerlejr, der foregår på en ø. Han ved bare ikke, om det er denne lejr."

Det er fredag aften, og Rie overvejer, hvad hun skal gøre. Så længe, der ikke er konkrete nyheder om søsteren, vælger hun at afvente udviklingen, men lørdag morgen tager hun hen til sine forældre.

"I det moment har jeg ikke fokus på mig selv. Jeg oplever bare, at jeg skal være der for mine forældre," fortæller hun. "Men der sidder vi så bare og venter og venter."

Tættere som børn

Som barn delte Rie værelse med Hanne, og hun følte de var tætte.

"Hun er den af mine søskende, jeg var mest sammen med," fortæller Rie, der som barn ofte følte sig udenfor og havde svært ved at danne tætte relationer. "Fordi jeg ikke havde venner, gik jeg tit med hende hen til hendes venner. Men som det desværre kan ske, så voksede vi fra hinanden. Vi mistede evnen til at kommunikere sammen."

Hanne valgte i 1986 at flytte til Norge for at arbejde og blive deroppe.

"Jeg kunne mærke, at vi ikke havde en ordentlig connection. Det stammer måske fra vores hjem, hvor vi ikke havde lært at have gode relationer til hinanden."

Vanskelig barndom

Hun husker sin barndom som en vanskelig tid, hvor hun havde mange indre kampe.

"Jeg følte mig aldrig nogensinde tilstrækkelig, når jeg var sammen med andre. Hvis jeg skulle være sammen med folk, skulle jeg altid invitere mig selv, og jeg blev mobbet rigtig meget i skolen," fortæller Rie, der også havde det svært med atmosfæren i hjemmet, hvor faren var ved Civilforsvaret, og hun oplevede en stil med kæft, trit og retning.

"Jeg følte ikke, jeg havde en ordentlig relation til mine forældre eller mine søskende. Det er et fundament, der bare gjorde, at jeg gennem livet har været usikker på mig selv. Også selv om jeg var sammen med mennesker, som sagde, at de kunne lide mig."

Venter på dårligt nyt

Lørdag den 23. juli får de at vide, at det måske er den ø, søsteren Hanne er på. De sidder bare og venter og venter på nyt.

"Der går lang tid, før vi får den første besked. Anna, min niece, har overlevet. Hun sad i skolestuen sammen med en masse andre midt i den situation, hvor det hele skete. Hun tog sig af de andre og ydede førstehjælp, altså ved at snakke med og trøste og berolige de unge," fortæller Rie, som samtidig ikke kan forstå, hvorfor der ikke kommer nyt om Hannes situation.

"Vi har ikke så meget kontakt til familien i Norge. Vi har faktisk bare fjernsynet kørende hele tiden og venter. Vi undrer os over, at Hannes navn ikke bliver nævnt. Vi har jo hørt, at der er to danskere, der har overlevet."

En underlig boble

Rie forsøgte at tage sagen i egen hånd og ringede til Udenrigsministeriet og opsøgte andre kilder, men uden held. Der gik næsten fem dage efter skyderierne, før familien fik at vide, at Hanne var omkommet.

"De kontakter os og siger det. Det er helt uvirkeligt. Det er sådan en underlig boble, man går ind i."

Familien var rystet, men Rie forsøgte at være der for familien.

"Der kom nogle officielle hilsner. Jeg tror både, det var fra Pia Kjærsgaard og Lars Løkke Rasmussen, der sendte et telegram," fortæller Rie. Hun følte alligevel, at det var svært at se den store opmærksomhed og omsorg, de norske efterladte fik i sammenligning med de danske.

"Lidt efter lidt blev man opmærksom på, hvor mange der var direkte berørt i Danmark. Men vi savnede et netværk, der kunne træde til i den her situation. Det ville have været godt med noget psykolog-hjælp, men det var der ikke noget af. Det var os selv, der skulle finde ud af det, men det formår man bare ikke i sådan en situation."

Troen styrker

Midt i alt det svære oplevede Rie, at troen på Gud gav hende en positiv vinkel. En vinkel, som hendes forældre ikke havde.

"På en måde slappede jeg jo mere af end min familie, for jeg tror på, at jeg skal se Hanne igen. Det gav mig en ro at skulle se hende igen, men det er ikke ensbetydende med, at jeg ikke savnede hende og ikke var ked af det. Jeg kunne bare hvile i det," siger Rie og fortæller, at det med troen ikke var noget, hun havde fra forældrene. Det startede som barn, da hun gik i søndagsskole og pigeklub i den lokale folkekirke, og videre da hun som 11-årig begyndte at komme i en frikirke.

"Jeg elskede at komme i kirke og i søndagsskole. Det gav et frirum uden skænderi. Men selv der følte jeg mig alene. For de andre familier kom jo derhen med deres børn. Jeg kom alene. Men jeg kom, fordi jeg gerne ville være sammen med Gud, ikke mennesker," fortæller Rie ærligt.

Se på det positive

På et senere tidspunkt, mens Hanne boede i Norge, fik de en kort overgang et tættere fællesskab på grund af troen.

"Jeg hørte, at hun var kommet ind i noget, der hedder Smiths Venner. Jeg havde det bare sådan, at jeg skulle tage op til hende og se, om der var mulighed for at få hende ud af det. Vi fandt så en frikirke deroppe, hvor der også kom andre danske piger, og så valgte hun at komme der i stedet for," fortæller Rie, der blev i Norge, indtil hun kunne se, at Hanne var kommet godt ind i den nye kirke, hvorefter hun tog hjem igen.

Når hun ser tilbage på det, troen har betydet for hende som barn og ung, kan hun mærke, at hun har fået konkrete værktøjer til at håndtere det svære i livet. Også i situationen, hun pludselig stod i med søsterens død.

"Det betyder, at uanset hvilke situationer, jeg står i, så ser jeg mest på det positive. Hvis ikke, jeg havde gjort det, så ved jeg ikke, hvor min fortid med al min bagage ville have trukket mig hen," fortæller Rie.

Ikke nævne navnet

Det var den tro og positivisme, der gav Rie en ro ved, at hun en dag skulle møde sin søster igen. Men samtidig kæmpede hun midt i ulykken med at skulle forholde sig til voldsmanden, skyderiet og alle de dræbte og sårede.

"Jeg følte bare, at jeg var glad for, at han var indespærret. Men så ville jeg ønske, at man ikke nævnte hans navn så meget. For hvis man ikke nævner hans navn så meget, så bliver han ikke husket på samme måde. Kunne man ikke bare kalde ham for gerningsmanden," siger Rie, som stadig har svært ved at høre hans navn.

Kan jeg tilgive?

Alt er svært i forhold til gerningsmanden. Alligevel dukker der i løbet af den første uge en tanke op om tilgivelse:

"Kommer jeg nogensinde til at tilgive gerningsmanden? Hvordan skulle jeg kunne gøre det? Hver gang, jeg tænkte på det, var der nogle følelser, der sagde, at det havde jeg slet ikke mulighed for at overveje lige nu," fortæller Rie.

På det tidspunkt har hun været kristen i over 30 år, og hun mærker over tid, at tanken om at skulle tilgive bliver ved med at dukke op.

"Jeg blev mindet om, at som Guds barn, hvor Gud har tilgivet mig, burde jeg også tilgive ham. Der kom også tanker om, at jeg egentlig bare ønskede, at han skulle opleve at få Gud ind i sit liv, for at han også kunne få evigt liv," fortæller hun og husker den svære vaklen mellem følelserne og det, hun vidste, hun burde gøre.

Kræver et valg

Det med tilgivelse var svært for Rie. Hun nævner, at det sikkert havde været lettere at skyde fra sig, hvis hun havde været ny kristen, men hun vidste, hvad det indebar.

"Tilgivelse bør være en naturlig ting, fordi jeg selv ønsker det så meget som muligt. Derfor er jeg nødt til at overveje, hvordan jeg vil håndtere det," siger hun og forklarer, hvad tilgivelse i hendes optik betyder:

"Det indebærer, at vedkommende ikke får lov til at styre mine tanker i min hverdag. At

> ”Når jeg vælger at tilgive, så glemmer jeg fortiden. Så får jeg fremtiden tilbage.”

Danske Else-Marie Balch Sørensen har skrevet en bog om den svære proces at tilgive gerningsmanden, der dræbte hendes søster under massakren på Utøya. Foto: Hans Peter Rousing

jeg ikke hele tiden skal tænke over, at det er dig, der har slået min søster ihjel, og at jeg er irriteret på dig, fordi du har ødelagt min familie. Ødelagt mit liv. De ting kunne jeg godt bruge min tid på, men når jeg vælger at tilgive, så glemmer jeg fortiden. Så får jeg fremtiden tilbage,” siger Rie og pointerer: ”Det gør tilgivelsen til en endnu større gave for mig selv, end for den jeg tilgiver.”

Accepterer ikke uretten

Hun slår samtidig fast, at en tilgivelse af gerningsmanden fra Utøya ikke er det samme som at sige, at han skal slippes fri af fængslet.

”Det er ikke, fordi jeg accepterer det, han har gjort. Det er IKKE ok, det han har lavet. Det er ikke derfor, jeg tilgiver. Det er lige så meget for min egen skyld, for at jeg ikke skal hænge i det her, og at det ikke bliver min identitet,” siger Rie, som oplevede, at det let blev et samtaleemne, når hun var sammen med andre.

Hun mener, at man let kan forveksle tilgivelse med fuld accept af uretten og en ret til at gøre det igen.

”Det ændrer ikke ved, at retfærdigheden skal ske fyldest. Der er konsekvenser af hans handling. Tilgivelse betyder heller ikke, at man skal glemme det. Det betyder heller ikke, at vedkommende bare skal gøre tingene igen,” siger Rie.

Altid en proces

Rie fremhæver, at tilgivelse ikke må være noget forhastet.

”Det er en proces. Det er ikke en følelse, men en beslutning, du er nødt til at tage. Sådan har det været for mig,” fortæller Rie og nævner et øjeblik, som hjalp hende til at træffe beslutningen.

”Indtil da havde jeg været bekymret for, at hvis han nu sagde ja til Gud, så ville han blive sat fri fra fængslet. Det ønskede jeg ikke. Derfor vægtede det rigtig meget, da der var en, der sagde til mig, at Gud gerne vil have, at man udstår sin straf.

Efter jeg hørte de ord, kunne jeg godt tage beslutningen, så der gik ikke lang tid, førend jeg gjorde det og kunne sige: Jeg har tilgivet ham. Nu ligger det ved korset, og jeg kommer ikke til at tage det tilbage. Det eneste, jeg aldrig nogensinde vælger, er at nævne hans navn, for han vil hellere hades end glemmes,” siger Rie, der ikke hader gerningsmanden, hun er bare tilfreds med, at han bliver i fængslet.

Ser igen fremad

Processen med at nå hen til det punkt at tilgive har taget Rie nogle år.

”Jeg oplever, at det giver mig fred i min hverdag og en ro til, at jeg kan komme fremad,” siger Rie. Hun mærker, at vejen til tilgivelse har givet hende en erfaring, hun nu kan trække på.

”Det er blevet vigtigt for mig, at man ikke skal gå med tingene i for lang tid. Derfor er jeg nok blevet endnu hurtigere til at gå i mig selv og få tingene vendt, så jeg ikke bærer nag. Det var en længere proces at tilgive gerningsmanden, men nu ved jeg bare, hvor vigtigt det er at tage den beslutning.”

Inspirerer til at tilgive

Rie oplever ofte, at folk spørger, hvordan hun kunne tilgive noget så slemt, derfor har hun nu udgivet sin bog på Forlaget Balch.

”Jeg håber, at folk vil gribe noget af det, som tilgivelse ikke er. Jeg tror, der er mange, der mener, at når man tilgiver en gerningsmand, så er det, fordi det, vedkommende gjorde, var ok. Det er det for alt i verden ikke,” siger hun og tilføjer:

”Det er jo ikke, fordi du har varme følelser for vedkommende, at du tilgiver. Du er nødt til at forstå, hvad tilgivelse er, for at du kan få din fremtid tilbage.”

Hun håber, at mange vil kunne genkende sig selv i de situationer, hun deler fra sit liv.

”Så kan de måske se, hvad der er muligt at gøre ved det, og at det ikke altid kræver, at man skal gå til professionel hjælp. Det kræver måske bare en fra dit netværk, der vil lytte til dig,” siger Rie, der håber, at folk vil lade sig inspirere til at træffe valget at tilgive.

”I modsat fald kan man risikere, at man bliver tynget så meget ned, at man har svært ved at komme ud af sit hjem, være sammen med andre og møde nye mennesker – fordi du er bange for, at det skal ske igen.”

Fortæller ofrenes historie

Ries bog udkommer den 22. juli i år på 15-årsdagen for bombningen i Oslo og massakren på Utøya.

I Norge markeres det blandt andet ved, at der bliver lagt videoer ud på Facebook med skuespillere og kendte personer, der opfører og fortæller historier fra de 77 omkomnes liv.

Der bliver åbnet et ’22. Juli Center’ i Oslo, og på selve dagen er der en særlig markering på Utøya. I Danmark er det blandt andet Ries bog, der er med til at mindes ofrene.

”Jeg har tænkt over det i lang tid, og det motiverede mig, at der nu er gået 15 år. Det er en milepæl på mange måder. Derfor tænkte jeg, at det var en god måde for mig at være med til at mindes min søster, så det ikke bliver glemt,” siger Else-Marie Balch Sørensen.

HJÆLP KRIGENS BØRN

Fra kun 128 kr. kan du bl.a. give børn i Ukraine krisehjælp eller en nødhjælpspakke, når katastrofen rammer hårdere end før.

MISSION east

Næstekærlighed begynder med **én handling.**

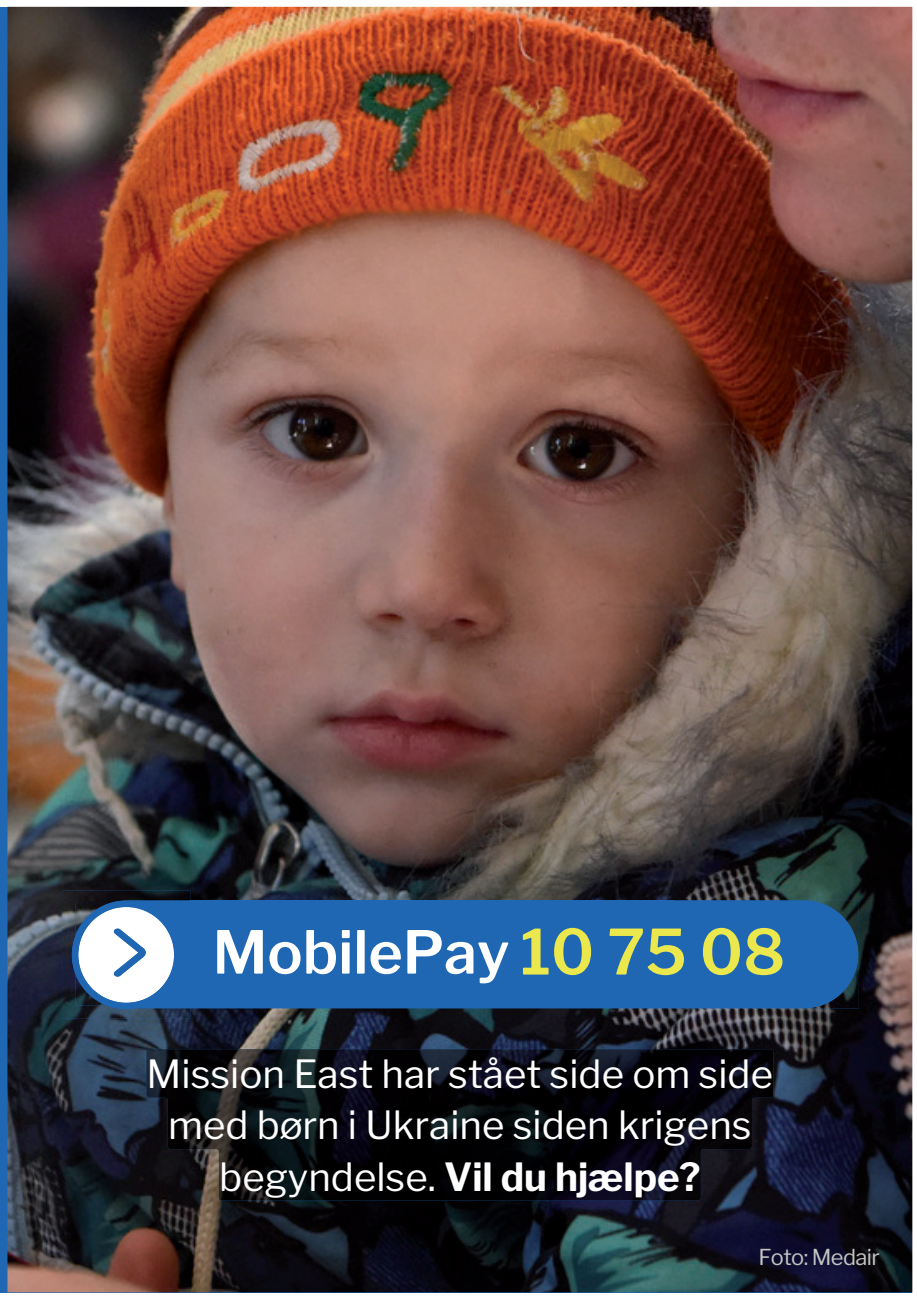

Den voksende antisemitisme og de kristnes ansvar

Antisemitismen vender tilbage i hele den vestlige verden, og også konservative evangelikale og kristne Israelvenner spiller en rolle i processen.

Af Simon Griis

Antisemitismen vokser i disse år eksplosivt, ikke kun i USA, men i hele den vestlige verden. Angreb på jøder, jødiske institutioner og samfund bliver stadig hyppigere, mens antijødiske holdninger i stigende grad normaliseres i den offentlige debat. Årsagerne er mange og komplekse, men én faktor fortjener særlig opmærksomhed: de evangelikale (primært amerikansk-konservative evangeliske) kristne, herunder kristne Israelvenner og deres rolle i processen.

Det paradoksale er, at den nye antisemitisme ofte fremtræder som en kamp mod racisme, kolonialisme og undertrykkelse. I årtier blev jøder gradvist placeret i det "gode, hvide selskab", ikke som fuldt accepterede ligemænd, men som en tilsyneladende privilegeret gruppe, hvortil Vestens historiske skamfulde synder i dag kan projiceres.

"Jøden", der tidligere blev fremstillet som den rodløse landløse outsider, det ariske menneskes modsætning og ærkefjende, er nu blevet selve symbolet på hvid magt, privilegier og undertrykkelse. Hvor jøder før blev anklaget for ikke at høre til noget sted, beskyldes de nu for det modsatte: at være indbegrebet af vestlig kolonialisme og dominans. Jøder, der helt op til 1970'erne ikke engang kunne erhverve sig et medlemskab i WASP golfklubber i USA *(golfklubber for den hvide, overklasse-elite i USA, red.)*, fremstilles i dag som de skyldige for alt det, de hvide accepterede golfklub-medlemmer har forårsaget af ødelæggelser i århundreder.

Historien gentager sig. Samfundet udpeger igen den samme gruppe til at bære herrefolkets kollektive skyld og fungere som syndebuk for dybereliggende problemer. Beskyldningerne har skiftet form, men mekanismen er den samme.

Denne fortælling kommer især til udtryk i synet på Israel, men den harmonerer dårligt med virkeligheden. Flertallet af Israels jøder har rødder i Mellemøsten og Nordafrika, hvor deres familier ofte levede længe før islamisk tid. Mange kom til Israel som flygtninge efter fordrivelser og forfølgelser i arabiske og muslimske lande.

Israel er samtidig et af verdens mest mangfoldige samfund med jøder fra over 100 forskellige oprindelsesgrupper samt arabere, drusere, beduiner, samaritanere og andre minoriteter. Alligevel reduceres denne komplekse virkelighed ofte til et forenklet narrativ om "hvide kolonister", fordi det understøtter en allerede fastlagt negativ fortælling, som med alle midler skal fastholdes.

Trump-alliancen og dens konsekvenser

En væsentlig årsag til den eksplosive vækst i antisemitismen i USA er den tætte alliance mellem Israels regering, kristne Israelvenner og Donald Trump. For mange evangelikale kristne har kampen mod abort, om dommere og for Israel været så afgørende, at næsten alt andet er blevet underordnet. Derfor har nogle været villige til at overse usunde forhold hos Trump og hans kreds, som de under normale omstændigheder ville have fordømt.

Problemet er, at når man knytter sig så tæt til en politisk leder, bliver man også identificeret med hans handlinger og livsførelse. Når Trump håner modstandere, taler nedladende om kvinder, angriber immigranter og minoriteter, gennemfører politikker, der rammer de svageste, eller bruger embedet til personlig økonomisk gevinst, bliver hans nærmeste allierede i offentlighedens øjne medansvarlige. Israels regering, jødiske organisationer og kristne Israelvenner er derfor i stigende grad blevet opfattet som en del af den samme politiske lejr og meddelagtige i umoralen og brutaliteten.

Dermed har nogle af Israels mest loyale støtter utilsigtet gjort både Israel og jødiske samfund en bjørnetjeneste. I takt med at utilfredsheden med Trump vokser, rettes vreden ikke længere kun mod ham, men også mod det, han forbindes med. Israel er blevet et af disse symboler, og grænsen mellem kritik af Trump og fjendtlighed mod jøder udviskes stadig mere.

Det ses blandt andet ved demonstrationer mod Trump, hvor antiisraelske bannere optræder side om side med protester mod præsidenten, og hvor vrede ikke kun rettes mod Trump, men også mod israelske repræsentationer og jødiske institutioner og boligområder. Mange jøder oplever dermed at blive gjort ansvarlige for en politik, de hverken har udformet eller støtter, i et land, de ikke engang er borgere af. Resultatet er, at polariseringen, som Trump konstant skaber omkring sig selv med støtte fra evangelikale kristne, giver nyt liv til gamle antijødiske forestillinger. De kristne, der mest helhjertet har støttet Trump på grund af hans støtte til Israel, har efter min vurdering været en væsentlig katalysator for den voksende antisemitisme.

Konspirationsspekulanternes gamle fjendebillede

Konspirationstænkning søger sjældent komplekse forklaringer. Den søger én skyldig. Når økonomien svigter, krige bryder ud, eller samfundet forandrer sig, har jøderne historisk igen og igen fået denne rolle. Derfor er antisemitismen ikke blot én konspirationsteori blandt mange; den er ofte endestationen, hvor de øvrige teorier før eller siden havner.

En væsentlig drivkraft bag den voksende antisemitisme findes netop i vor tids konspirationsmiljøer. Trump har gennem tiden appelleret til mennesker med en dyb mistillid til medier, myndigheder og eksperter og har løftet disse miljøer, der længe levede på samfundets yderste fløje, ind i det etablerede, anerkendte politiske fællesskab. I takt med den voksende utilfredshed med Trump har flere af disse miljøer bekendt kulør og blotlagt det, som i virkeligheden altid har ligget latent i konspirationstænkningens dybe bug: forestillingen om, at jøderne i hemmelighed styrer verden.

Toneangivende stemmer som Alex Jones, Kanye West, David Icke, Stew Peters, Kevin MacDonald og Texe Marrs har, inviteret ind til taletid, på forskellig vis bidraget til at sprede eller legitimere fortællinger om jødisk magt og indflydelse. Nogle gør det direkte, andre ved at give taletid til personer og teorier, der kredser om de samme forestillinger.

Højrefløjens genfundne antisemitisme

I mange år har fokus været rettet mod antisemitismen på den yderste venstrefløj og blandt islamistiske miljøer. Den er reel, voksende og veldokumenteret, og alliancen mellem radikale venstrefløjsaktivister og muslimske kræfter har mange steder skabt en stærk antiisraelsk og til tider direkte antijødisk bevægelse. Samtidig har den tætte alliance mellem Trump, Israels regering og kristne Israelvenner gjort Israel til et centralt symbol i den amerikanske kulturkrig på den nationalistiske højrefløjs side. Derfor: Er man imod Trump, er man pr. definition også imod Israel.

Mens opmærksomheden har været rettet mod venstrefløjen, er den gamle højreorienterede antisemitisme vendt tilbage med fornyet styrke under Trump-æraen. Forestillinger om jødiske bankfolk, globalister, mediemagt og skjulte eliter forsvandt aldrig; de levede videre under overfladen, ikke kun hos nynazister og højreekstreme, men også i langt mere respektable miljøer. Nu er de rykket tilbage i den politiske og kulturelle mainstream.

Særligt bemærkelsesværdigt er det, at flere tidligere Trump-støtter, som samtidig fremstod som forsvarere af Israel og modstandere af antisemitisme, gradvist har ændret kurs. I takt med voksende frustration over Trump, Gaza-krigen, konflikten med Iran og udviklingen i amerikansk politik er kritikken af Trump hos en del gledet over i en bredere mistænkeliggørelse af Israel, jøder og jødisk indflydelse.

Mediepersonligheder med millioner af følgere, såsom Tucker Carlson, Candace Owens, Megyn Kelly, Marjorie Taylor Greene, Shawn Ryan og Nick Fuentes, er blevet centrale stemmer i et miljø, hvor Israel og jøder i stigende grad fremstilles som et sygt problem, der skal konfronteres.

Denne udvikling kan vise sig farligere end antisemitismen på den yderste venstrefløj. Historisk har højreorienteret antisemitisme været tæt forbundet med nationalisme, autoritære strømninger og politisk vold, og når forestillingen om den jødiske fjende får fodfæste her, har den vist sig mere aggressiv og destruktiv.

Mest opsigtsvækkende er måske, at agitatorer fra højre og venstre, som tidligere betragtede hinanden som hovedfjender, nu finder fælles fodslag. Personer som Ana Kasparian fra TYT på den ene side og Megyn Kelly og Tucker Carlson på den anden, optræder nu på hinandens platforme. De er fortsat uenige om næsten alt andet, men har fundet et fælles samlingspunkt i modstanden mod Israel og, hos nogle, mod jødisk indflydelse. Når politiske yderfløje pludselig taler samme sprog om jøder, bør alarmklokkerne ringe. Det er et tegn på, at antisemitismen er på vej fra den dunkle periferi og ind mod samfundets centrum.

Fra tabu til dagligdags chikane

Det måske mest alarmerende tegn på den voksende antisemitisme er, at det, som for blot få år siden ville have udløst bred fordømmelse, i dag er blevet næsten dagligdag. I både Europa og USA opsøges jøder i stigende grad på gaden af aktivister, influencere og selvbestaltede journalister, der med mobiltelefon og mikrofon opsøger dem for at ydmyge, anklage og udstille dem offentligt. Videoerne spredes på sociale medier som underholdning eller propaganda. Det afgørende er ikke længere, hvad det enkelte menneske mener eller gør, men alene at vedkommende er jøde. Skylden for verdens konflikter lægges på mennesker alene på grund af deres identitet.

Samtidig stiger chikane, trusler og fysiske overfald mod jøder i

Foto: Bigstock

Når politiske yderfløje pludselig taler samme sprog om jøder, bør alarmklokkerne ringe. Det er et tegn på, at antisemitismen er på vej fra den dunkle periferi og ind mod samfundets centrum.

mange vestlige lande. Jødiske børn lærer at skjule religiøse symboler, familier overvejer, hvor de trygt kan færdes, og synagoger, skoler og kulturcentre bevogtes af politi eller private vagter i et omfang, som tidligere generationer ville have fundet ufatteligt og uacceptabelt.

Det burde være et advarselssignal. Når en minoritet ikke længere kan samles til gudstjeneste, sende sine børn i skole eller drive sine institutioner uden permanent sikkerhedsbevogtning, er der tale om mere end politisk uenighed. Det er et tegn på, at gamle fjendebilleder vender tilbage. Antisemitisme begynder sjældent med vold. Den begynder med ord, hån, udpegning og social udstødelse. Og i vor tid er disse ting igen ved at blive accepteret som normale.

Antisemitismen i Mellemøsten efter 7. oktober

Mens den voksende antisemitisme i Europa og USA har fået stor opmærksomhed, har udviklingen i Mellemøsten været mindst lige så alvorlig. Efter Hamas' angreb den 7. oktober 2023 og krigen i Gaza er fjendebillederne blevet skærpet. Konflikten har ikke blot øget modstanden mod Israel, men også genoplivet ældre antisemitiske forestillinger om jøder som et kollektiv. Konspirationsteorier og stereotyper præger i stigende grad medier, politisk retorik og den offentlige debat, især hvor sådanne idéer allerede har dybe historiske rødder.

I Mellemøsten er antisemitisme ofte tæt forbundet med antizionisme, fordi næsten alle regionens jøder bor i Israel. Det adskiller sig fra Vesten, hvor antisemitisme ofte rammer jødiske minoriteter gennem chikane, trusler, hærværk og vold. Da de fleste jødiske samfund i Mellemøsten er forsvundet efter årtiers emigration og fordrivelse, retter fjendtligheden sig primært mod Israel og zionismen gennem demonstrationer, mediekampagner, politisk agitation og religiøs propaganda.

Udviklingen er dog ikke entydig. Abraham-aftalerne har skabt nye dynamikker, og lande som De Forenede Arabiske Emirater og Bahrain har fremmet religiøs tolerance og fjernet antisemitiske elementer fra skolebøger og offentlig retorik.

Alligevel er anti-jødiske og anti-israelske holdninger fortsat langt mere udbredte og socialt accepterede i store dele af Mellemøsten end i Vesten. Mange steder er negative forestillinger om jøder og Israel blevet en integreret del af den folkelige og politiske kultur, og hver ny eskalation i konflikten forstærker et dybt rodfæstet problem, som politiske initiativer alene næppe kan løse.

Hvem bærer ansvaret for den voksende antisemitisme?

Skylden placeres ofte hos venstrefløjen, som har gjort Israel til selve symbolet på hvid kolonialisme og undertrykkelse, hos højrefløjen, der genopliver forestillinger om jødisk magt, hos islamister, som gennem årtier har næret had til Israel og ofte også til jøder, eller hos konspirationsteoretikere, der igen gør "jøden" til verdens skjulte bagmand.

Der er sandhed i, at alle disse grupper bærer ved til det antisemitiske bål, men hvis én gruppe bærer et særligt ansvar for den nuværende udvikling, må det være en del af de evangelikale kristne, heriblandt kristne Israelvenner.

Siden 2016 har store dele af den evangelikale verden knyttet sig tæt til Donald Trump, ikke blot som en politisk allieret, men næsten som en frelserskikkelse. Også i Danmark blev han fremstillet som forsvareren af kristne værdier og garanten for Israels fremtid. I ønsket om at beskytte Israel og bekæmpe abort valgte mange kristne at overse forhold, de under andre omstændigheder ville have fordømt: personlig umoral, selvberigelse, nedgørelse af modstandere, angreb på demokratiske institutioner, svækkelse af alliancer og en hård behandling af samfundets svageste.

Kristne Israelvenner spillede dermed et højt spil med Israels eksistens og fremtid. De satsede næsten alt på én mand, selv om det fra begyndelsen stod klart, at Trump først og fremmest er loyal over for sig selv. At så mange evangelikale kristne ikke så dette, synes at skyldes både en fascination af den stærke leder og det ellers noble ønske om at sikre Israel for enhver pris.

Israels regering og kristne Israelvenner knyttede sig så tæt til Trump, at de i takt med, at han gjorde venner til fjender og skubbede allierede fra sig, selv blev mere og mere isolerede. Hvis Trump mister magten, eller forholdet mellem ham og Netanyahu kølnes, kan Israel meget nemt komme til at stå svagere end nogensinde tidligere med et USA, præget af voksende indre spændinger, som en mindre forudsigelig og mindre pålidelig sidste allieret.

Samtidig har mange evangelikale undervurderet den modreaktion, der ville følge. Når mennesker får nok af Trump, rammer vreden sjældent ham alene. Den rammer også dem, der har identificeret sig med ham. I mange menneskers bevidsthed er Trump, Israel, jøder og kristne Israelvenner blevet vævet sammen til ét samlet billede. Når Trump afvises, afvises ofte også det, han forbindes med. Dermed er kristne Israelvenner, trods gode intentioner, blevet en væsentlig katalysator for den voksende modstand mod Israel og den stigende antisemitisme.

Det teologiske skred

Det mest bemærkelsesværdige er måske, hvor de kristne er på vej hen i dag. Mange af de stemmer, der råbte højest for Trump, er blevet påfaldende stille. I takt med at hans personlige umoral, selvberigelse og politiske adfærd er blevet stadig sværere at bortforklare, er mange af hans kristne støtter, også i Danmark, forsvundet fra debatten.

Samtidig ser vi noget, der næsten ligner en teologisk forskydning. Ønsket om at forsvare Israel kommer til at knytte Israels navn og jødiske samfunds omdømme til en af de mest polariserende politiske skikkelser i moderne vestlig historie. Resultatet bliver ikke større tryghed for jøder eller bredere accept af Israel, men tværtimod en voksende vrede mod begge, tæt sammenvævet med den tiltagende utilfredshed over Trump.

Nu forlader mange kristne hændervaskende skuden. Men de kan ikke undslippe det ubehagelige spørgsmål: Var de selv med til at udløse den bølge af antisemitisme, som de frygtede mest?

Jeg håber og beder til, at udviklingen vender, og måske gør den det. Men det er svært at hævde, at de her nævnte evangelikale kristne har bidraget til et udfald, der på længere sigt vil styrke Israels sikkerhed eller begrænse antisemitismens fremmarch – nærmere tværtimod.

Løs ugens kryds og tværs - og vind et gavekort!

Træn hjernecellerne – og vind måske et gavekort!

Vinder i kryds & tværs i uge 26-2026:

Søren Poulsen
8882 Fårvang

Kodeord: Gadesanger

Du kan også vinde et gavekort på 150 kr. til Hosianna.dk, hvis du finder kodeordet i denne uge ved at sammensætte de bogstaver, der står i felterne med tal.

Skriv kodeordet og send det sammen med dit navn og din adresse til: mail@udfordringen.dk

Kodeordet skal være Udfordringen i hænde senest tirsdag den 4.8.26. Vinderen får direkte besked (tjek mappen uønsket mail, hvis du ikke har modtaget din gavekode) og offentliggøres her på siden den 9.8.26.

(Avisen udkommer ikke i uge 29, 30 & 31.)

Blandt de indsendte løsninger trækkes hver uge lod om et gavekort på 150 kr. til Hosianna.dk. Vælg mellem bøger, bibelord i træ, cd'er, m.m.

Kryds og tværsen leveres af bureauet Kehlet Aps, Varde.

God fornøjelse!

Scan qr-koden og se løsningen for uge 26:

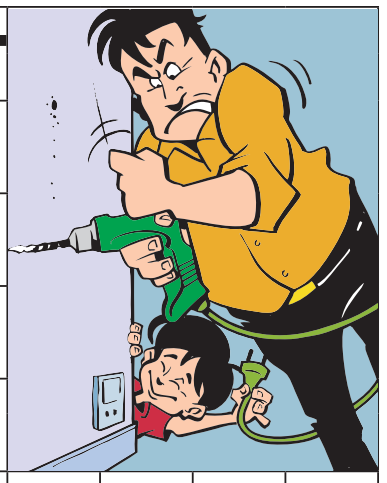

SKRED SAL
MUSIK-UDTRYK
ENESTÅENDE
DRIK SKIMTEDES
LYD SKRÆNT
SNITTEDE
INDRE BY I KBH.
FUGL
TÆRSKERUM
PRØVER
MAKSIMUM VENLIG
PAPIRSTYKKE Ø
REDSKAB NEDBØR
FUGL
MØDES OMRÅDE
BEVÆGELSE I VANDET
SURT
KLO ARVEANLÆG
LØBET TIDL.
ANGREB
REDSKABER
SILDE
BØRN
BEHOLDER
FLOT HOLME
HÆLDTE
NYDELIG LAG
UDLÆNDING FØLE
SNØRE
LUND ARISTOKRATISKE
DEBET STEDORD
GYSE EFTERTALE
SMERTE
SPYT MISTER
TELEFONEREDE
VAND OPFARENDE
SLAGS
HINE BARE
KREBSDYR VIA
SIDST I KØEN
MARK MONOLOG
TRÆ PIGE
FJELDSIDE BO
IMBECIL
ABSOLUT IKKE
UDSPEKULERET
JAPANSK TEATER
BÅD BUSK
FORSTÅR
GUDINDE FRANSK Ø
SATTE OP
TRÆNE
TO ENS
BANKE STJERNE
FEM LAMPESKÅL
SLÆGTNING VOKSE
SLINGRE
SPISE ORKESTER
PROFETER EFTER J
KROPSDEL
SLEMME FARVELAGT
UDRÅB FORDRIVE
SKYNDE SIG
RUM ...? OG YANG
TIDSRUM DEPRIMERET
STARTE
HURTIG SVIGEFULD
NAS INFAM
DRILLE
SPANIEN
TONE
BULDREN FEDTSYL
BLIVENDE SVAR
USLE DYR
KNIPPET FØLGE
STYR DRENG
DRIKKES PIGE
RETNING HØJTID
FARTØJ TALORD
HAVE RÆKKE
BIBELNAVN
FOLKEMÆSSIG FØR Ø
MÅLER VÆGTENHED
FØDE
KRYBDYR

Find bøger fra mange forskellige forlag på

Hosianna.dk

*Fast fragt på 35 kr. uanset hvor meget du bestiller**

**Gælder ved levering i DK*

Giv et abonnement i gave!

Et abonnement på Udfordringen er en gave som varer længe!
- Med den trykte avis har man også adgang til alle artikler på nettet.

Bestil pr. mail på abonnement@udfordringen.dk eller ring på tlf. 7456 2202.

Udvalgte programmer på DR / Kristne TV-kanaler

DR1

Faste programmer på DR1:
Søndag
10.00 Gudstjeneste fra Københavns Domkirke eller Aalborg Domkirke
Via fastmonterede kameraer i hhv. Københavns Domkirke og Aalborg Domkirke transmitteres der hele sommeren direkte fra den ugentlige søndagsgudstjeneste. Der sendes på skift fra de to kirker frem til og med 30. august.

Lørdag
18.50 Før søndagen
Katrine Muff og Mathias Hammer introducerer ugens salme og synger på skift med DRs kor fra den store danske sang- og salmeskat, der er opbygget gennem århundreder.

DR2

Onsdag 15/7
19.15 Katedralernes hemmeligheder (1:2) Tilladt for alle.
De er bygget til Guds ære. De britiske katedraler er storslåede og vidt forskellige bygningsværker. I knap 1.000 år er folk kommet for at beundre den imponerende arkitektur, skønheden og følelsen af samhørighed, som de giver os. Tag med pastor Pat Allerton på en rejse gennem Storbritannien til seks spektakulære katedraler. Undervejs ser han nærmere på udfordringerne ved at opføre dem og undersøger, hvordan de kan give os håb og ro, når livet er svært. BBC-dokumentarserie fra 2024.
Sendes også 19.7 kl. 18.15.

FGP-TV

FGP-Huset, Nygade 17,
3782 Klemensker, Tlf. 40870533
Mail: post@FGP.dk
Udsendelserne kan ses på FGP-TVs hjemmeside www.FGP.dk (Menupunkt: FGP-TVs IT-kanal)
Derudover minimum fire gange ugentlig på GospelChannel. Blandt andet onsdage kl. 19.00 og lørdage kl. 11.30.
GospelChannel er en gratis kanal på bl.a. CanalDigital.

KKR-TV i DK

Se kristent tv døgnet rundt her:
1. I hele landet på dit tv med en KKR tv-boks. Bestilles på www.kkrtv.dk / seerklubben@kkr-tv.dk eller tlf/sms: 35 31 00 57.
2. På MoreTV via TV, mobil og tablet i hele landet. Læs mere og bestil på moretv.dk eller ring 69 16 16 20 for mere info. Programoversigt på: kkrtv.dk/programmer.

I 'Katedralernes hemmeligheder' ser pastor Pat Allerton nærmere på udfordringerne ved at opføre disse imponerende bygningsværker og undersøger, hvordan de kan give os håb og ro, når livet er svært. Se DR2 onsdag 15/7 kl. 19.15. Foto: DR

SAT-7

Fire tv-kanaler som kan ses på Appen SAT-7 Plus:
• SAT-7 ARABIC (for familier på arabisk)
• SAT-7 KIDS (for børn på arabisk)
• SAT-7 PARS (for persisktalende seere i primært Iran, Afghanistan og Tadsjikistan)
• SAT-7 TÜRK (for tyrkisktalende seere i primært Tyrkiet og Aserbajdsjan)
Se mere på www.sat7.org og facebook.com/SAT7Network

More 2 life TV

Regionalt TV i MUX 1. Kanal Nord: Mandag - tirsdag 8:30, onsdag 23:00, torsdag 21:00, lørdag 10:00, søndag 11:00. Kanal Øst: Mandag - torsdag 8:30, lørdag 11:30, søndag 15:00.
Kanal Hovedstaden: Tirsdag 11:00, onsdag 15:30, torsdag 11:00, fredag 05:00.

Kanal 10

Kanal 10 er en norsk tv-kanal, der tjener som platform for forskellige kristne kirkeretninger med en vision om at vise, hvad der sker i kirkerne i Norge. Kanalen sender også danske programmer og indgår i MoreTV pakken. Se mere på www.kanal10.no

Loveworld TV

Kanal ASTRA 2a, 2b, 2d
28,2 grader E= øst. Engelsk kanal. Undervisning og helbredelsesudsendelser. Ekstra parabol muligvis nødvendig. Program og yderligere info.: www.loveworldtv.co.uk/

Airport UCB TV

Sender på regionale digitale net
www.ucb.dk/ucbtv.htm
Hovedstaden (Airport TV)
Mandag 07.30-08.00, torsdag 05.30-06.00, søndag 08.30-09.00, søndag 15.30-16.00.

GOD TV

Tlf. 98 90 91 50 - Email: info.scandinavia@god.tv
Download en app til iPhone, iPad eller Android eller se www.god.tv, hvor der findes 20 web kanaler 24/7.GOD Channel kan også ses 24/7 via parabol: ASTRA 4A 5º Ø Frekvens: 11.996 GHz, Polarisation: H, Symbol Rate: 27,500 Symbol/s: FEC: ¾. Kan også modtages fra Hotbird 13° øst og Eurobird 28,5° øst. Indgår i TV-pakken hos MoreTv. Findes i mange bredbånds- og kabelnet.

Andre kanaler

På Thor 1o vest:
Vision Norge, Gospel Channel
Fr. 11247 Pol V Sr 24500 Fec 7/8.
På Astra 1 19,2o øst: Bibel TV Fr. 10832 Pol H SR 22000 Fec 5/6.
Astra 2 28,5o øst:
TBN Europe Revelation

Web-tv

GOD TV: www.god.tv
DKNET.TV www.dknet.tv
TBN - Trinity Broadcasting Network: www.tbn.org

Tysksproget TV

Tysksprogede TV-Kanaler med satellitmodtagelse: Canal Digital: Via Astra modtages bibeltv.de og hopechannel.de.
Hopechannel.de:
Onsdag kl. 13.00 og kl. 19.30.
Torsdag kl. 16.00. Fredag kl. 10.00 og kl. 20.15. Lørdag kl. 9.15.
Die Bibel-Das Leben - en kristen gæst fortæller i interview om sin "vandring", produceret af den tyske Adventistkirke.
Bibeltv.de: Tirsdage kl. 22.00 - 22.30: ICEJ - Faszination Israel med Gottfried Buhler. BibelTv er en afdeling af Evangeliums Rundfunk, som udsendes fra Wetzlar. Hope Media (Stimme der Hoffnung) = Hope Channel udsendes fra Alsbach-Hähnlein.

Kristen lokalradio

København Rhema Radio

Morgenradio fra 06.00 til 10.00 på 106.3 FM. Lørdag kl. 06.00 til 13.00 Søndag kl. 06.00 til 21.00 på 106,3 FM. Natradio fra 00.00 til 06.00 på 103.4 FM
UCB Media på nettet 24/7: ucb.dk

Lumi Radio Aalborg

Sender prædikener, bibelundervisning, mødereportager og musikudsendelser med kristen musik 33 timer om ugen: lumiradio.dk, facebook.com/lumiradio. FM 92.2 MHz, 106.5 MHz, 107.4 MHz

Norea Radio Danmark

Webradio - http://norea.dk

Radio Ådalen

Egen antenne: Opsund: 96.4 MHz | Lønborg: 107.1 MHz
Fællesantenne
Skjern: 97.0 MHz samt netradio: www.radio-aadalen.dk

Nordsjællands Kristne Radio & Radio KUR

Egen antenne: FM 92,8 MHz
Stofa net: 96,8 MHz
Netradio og podcast
Radio KUR (Kristen Ungdomsradio): Sender via egen YouTube kanal og via Facebook
www.nkradio.dk

Arkens radio

Kanal 2 i Esbjerg
Frekvens: 93.5 MHZ
Sydenergi: 90.3 MHZ
Web: arkensradio.dk

Radio fri-born.dk

Pinsekirken Bornholm, Sagavej 5, Rønne, sender internet-radio 24/7. Kan høres på mobil, iPad mm. ved at hente den globale lydstreaming-tjeneste TuneIns radio-app i PLAY og APP-Store. Når appen er installeret, søg efter fri-born.

Radio - Programmer om tro på P1

Søndag kl. 10.03 Gudstjenesten på P1:

Søndag 5/7
Filips Kirke, Københavns stift. 5.s.e. trinitatis
Prædikant: Rikke Vanggaard
Vært: Katarina Lewkovitch

Søndag 12/7
Dragør Kirke, Københavns stift. 6.s.e. trinitatis
Prædikant: Jens Bach Pedersen
Vært: Jon Kaldan

Søndag 19/7
Ebeltoft kirke, Aarhus stift. 7.s.e. trinitatis
Prædikant: Heidi Bisgaard
Vært: Malene Fenger-Grøndahl

Søndag 26/7
Ullerslev kirke, Fyens stift. 8.s.e. trinitatis
Prædikant: Mette Christina Juul
Vært: Katarina Lewkovitch

11.03 Pilgrim - på rejse i troens univers - sendes hver søndag
Anders Laugesen rejser ind i troens verden og besøger et særligt trosmiljø. Her møder han mennesker, som på forskellige måder er optaget af og lever med troen. (Sendes også mandag kl. 4.03)

15.03 Hvad ville Jesus have sagt? Sendes hver søndag
Vi vil allesammen gerne gøre vores bedste. Men det er ikke altid, vi ved, hvad det bedste er. Og hvem spørger vi, når vi er i tvivl? Hvad med at spørge det, ifølge kristendommen, mest perfekte menneske? Jesus. Hvad ville han have sagt til dig i den situation, du står i?
Et udvalgt panel giver deres bud på, hvad Jesus ville have sagt.
Hvad ville Jesus have sagt er for dig, der elsker Jesus, dig, der ikke ved, hvem Jesus er, og dig, der leder efter argumenter for, hvorfor vi overhovedet nogensinde har fundet på at lave radio om ham.
Du kan altid skrive dine spørgsmål til Jesus@dr.dk.
- Sendes også lørdage kl. 22.03.

Torsdag kl. 11.03

Bibelen Leth fotalt
Forfatter Kristian Leth mener, at Bibelen er verdens vigtigste bog. Journalist Lauge Hendriksen læser de hellige skrifter for første gang. Sammen forsøger de at besvare spørgsmålet: Kan vi overhovedet forstå os selv og det samfund, vi lever i, hvis ikke vi forstår Bibelen? Tilrettelæggelse og klip: Kristian Leth og Lauge Hendriksen.
(Sendes hver torsdag kl. 11.03. og kl. 21.03 samt lørdag kl. 16.03).

Lørdag kl. 15.03

Ditlev og døden
Hvorfor findes det onde og dæmoniske udenfor og indeni os mennesker? Det spørgsmål undersøger præst og forfatter Kristian Ditlev Jensen med afsæt i egne oplevelser i denne programserie sammen med sin medvært Christoffer Emil Bruun og en række gæster.
Sendes også søndage kl. 19.03

Find også radioprogrammerne fra DR i DR Lyd og lyt til udsendelserne, når det passer dig: www.dr.dk/lyd/p1

Morgenandagten hver dag

Morgenandagten fra Domkirken i København sendes på P2 og DR2 alle dage fra mandag til lørdag kl. 8.05.
Den 20 minutters udsendelse varetages på skift af kirkens præster.

Find podcasts om tro på Udfordringen.dk

På Udfordringen.dk/ podcast/ finder du link til forskellige podcasts om tro, Jesus og kristendom.
De mange podcasts udgives af forskellige kirker, organisationer og private udgivere.

Et museumsbesøg i Peru endte som en roman

Frederik Berggren Smidt, der er landsleder i Evangelisk Luthersk Mission, har debuteret med romanen "Den sidste Inka" om inkatiden i overgangen til kristendommen.

Af Kirsten Krog

Historien om en helt ung inkapige, der blev ofret på toppen af en vulkan, gjorde et så stort indtryk på Frederik Berggren Smidt, at han ikke kunne slippe hende og hendes historie, og snart begyndte en beretning at tage form.

Frederik har ikke tidligere skrevet en roman, men han har sammen med sin hustru, Lise, skrevet flere bøger om ægteskab og forældreskab og har også tidligere skrevet en novellesamling om sin egen slægt, ligesom han skriver sange. Men det er altså første gang, han for alvor gør sig i den fiktive genre.

Det hele begyndte, mens han og Lise var udsendt af Luthersk Mission som missionærer til Peru:

"En dag i februar 2022 var jeg på museum i Arequipa i Peru. Her mødte jeg en ung 600 år gammel inkapige i en glasmontre. Historien var, at hun blev fundet i en gletsjerspalte oppe på vulkanen Ampato under en ekspedition i 1995. Hun var blevet ofret deroppe i 1400-tallet under inkaernes styre, angiveligt fordi der havde været et enormt vulkanudbrud fra nabovulkanen. For at dulme vulkanens vrede, skulle der ofres, og når det var så alvorlig en naturkatastrofe, måtte man ofre det ypperste: En ung adelig kvinde, som endnu ikke havde haft menstruation, men var perfekt og ren. Hun havde så gået en pilgrimsvandring hele vejen op til toppen af vulkanen, hvor hun var blevet drukket beruset og ofret."

På et museum i Peru så Frederik Berggren Smidt en ung inkapige, som var blevet ofret på vulkanen Ampato i 1400-tallet. Det inspirerede ham til at skrive Den sidste inka. Foto: Kirsten Krog

Faktion og fiktion

Man møder ikke den adelige inkapige fra museet en-til-en i romanen, men hendes skæbne og hele historien bag inkaernes historie og deres møde med kristendommen er hovedtemaet i bogen.

Her følger læseren tre hovedpersoner parallelt: Hyrdedrengen Uri, inkaprinsessen Sisa og den spanske dominikanermissionær Manés. Frederik fortæller, at mens Sisa er en historisk person og ret kendt i Peru, er de to andre hovedpersoner ikke egentlige historiske, men også i dem er der spor fra de historiske overleveringer.

"Dominikanerne var de første, der rejste ud, og selvom dominikaneren, Manés, er opdigtet, kommer han tæt på den historiske virkelighed om dominikanerne, der kom til Peru med intentionen om at dele evangeliet."

Hans rejsefælle erobreren Francisco Pizarro er derimod en historisk person og har også en fremtrædende rolle i romanen.

Manés' dilemma

Et centralt tema i 'Den sidste inka' er Manés' dilemma mellem på den ene side at være en del af den spanske delegation, hvis formål var at berige sig og erobre inkariget, og hvis handlinger overfor inkaerne langt fra underbyggede det budskab, han som missionær kom med, og på den anden side at skulle forkynde evangeliet om en kærlig Gud.

"På den måde er Manés en hybrid mellem de første dominkanere i Sydamerika og nogle af mine egne dilemmaer og overvejelser ca. 500 år senere. Hans arbejde med at lære et sprog og en kultur at kende og forholde sig til offerreligionen, som stadig har en plads, har jeg tilfælles med ham. Så der er også lidt selvbiografisk i romanen."

Mens to af de tre hovedpersoner er opdigtede, er de tre inkaledere – de såkaldte Solens sønner – navngivne historiske personer, mens bl.a. deres relationer til de fiktive personer i romanen selvsagt er opdigtede.

Også de store begivenheder, som fx scenen på pladsen i Cajamarca i slutningen af romanen, refererer til en historisk og for inkariget omvæltende begivenhed.

En roman bliver til

"Da jeg gik fra museet den dag, fra det lidt mørke rum og glasmontren, hvor inkapigen var bevaret i is, tænkte jeg, at jeg var nødt til at fortælle hendes historie. Som jeg havde mødt hende dér, havde hun jo både hår og negle - ja mimik. Hun var så levende. Så det var det, der satte det i gang."

Derfor var det fra starten uomgængeligt, at det skulle ende i en historisk roman og ikke en samtidsroman, som Frederik efter sin tid som missionær ellers havde stof nok til.

Alligevel mener han, at romanen har meget at sige ind i nutiden, og hensigten med bogen er langt mere end at skrive en spændende roman og fortælle om en svunden tid.

"Jeg ville gerne fortælle om et møde mellem to civilisationer, som jeg selv synes er overordentlig spændende. Samtidig ville jeg gerne skrive om menneskers trosrejser, for alle tre hovedpersoner er jo på en rejse i forhold til deres valg i livet og i forhold til deres tro. Og disse rejser, mener jeg, er meget tidløse på mange måder. Så selvfølgelig vil jeg gerne invitere læseren ind i inkaernes verden, men samtidig vil jeg give lidt til læserens personlige rejse, eftertanke, tro og forhold til andre mennesker."

Mødet med anderledes troende

"Der ligger også en dimension af religionsmøde i det. Hvordan reagerer vi egentlig, når vi møder anderledes troende? Det er noget, som dominikaneren Manés er optaget af. Hvordan kan han møde inkaerne med respekt, men også give dem evangeliet om Jesus? Så som missionær synes jeg, at der også her er nogle interessante refleksioner."

I romanen oplever Manés således en afgrund mellem det budskab, han ønsker at bringe, og det liv, hans landsmænd lever.

En barsk beretning

Netop med afsæt i inkapigen på museet må romanen også beskrive særdeles grumme sider både i inkaernes liv og spaniernes møde med dem. Det gælder på den ene side inkaernes menneskeofringer og på den anden side spaniernes voldtægt af unge inkakvinder, noget, som sidder i læseren efter at have læst romanen. Til det siger Frederik:

"Jeg har bestræbt mig på at gengive det så virkelighedsnært som muligt, eller som jeg har læst mig til, at det har fundet sted. Det, jeg skriver, bygger på mange kilder. Dels har jeg nærstuderet den nu pensionerede arkæolog Inge Schjellerups store værk 'Stenenes magi', læst Rafael Dumetts bog om den samme periode og nogle mere forskningsbaserede værker og artikler om inkaernes verden. Alt det har jeg flettet sammen med min egen historie.

Jeg er også inspireret af Mario Vargas Llosa, Perus nu afdøde nobelprisvinder i litteratur, der i hele sit forfatterskab beskæftigede sig med volden i Latinamerika, og hvordan magten anvender vold som middel til at opnå sine mål. I sit forfatterskab blev han ofrenes advokat. Det er lidt det samme, jeg forsøger i min roman – råt for usødet. Samtidig synes jeg, at jeg har skånet læseren en lille smule. Jeg har fx ikke beskrevet selve voldtægterne minutiøst, men har gerne villet fortælle om rædslen og angsten hos inkapigerne. Det er jo noget, mange kvinder også i dag sidder i, så det er tidløst."

Nattens moder og Jomfru Maria

Frederiks erfaring med den moderne peruaners fastholdelse af den gamle offertænkning, selvom de fleste af dem i dag er katolikker, begrunder han til dels med den måde, kristendommen er kommet til landet på og den måde, de første missionærer har forkyndt evangeliet.

Et eksempel på dette i romanen, er en omvendelsesscene, hvor Sisa – der har en stor kærlighed til den kvindelige gud, Nattens moder – får øje på en Mariastatue hos Manés og rent instinktivt drages mod hende i sang.

"Man har mødt dem, hvor de var og har ledt dem ind i kristendommen derfra," fortæller Frederik.

Naturlig forklaring, overtro eller dæmoni

I en anden scene fra romanen, gives endnu et eksempel på, hvordan de første missionærer har forsøgt at koble den gamle tro til den nye. Spanierne forsøger at bygge en kirke på gammel hellig grund. Det sker imidlertid med store konsekvenser, da den opbyggede mur styrter sammen hver nat, og byggeriet på grunden derfor til sidst må opgives. Her kan det se ud til, at Frederik går ind på den gamle tros tankegang og i virkeligheden beskriver, hvordan det er guderne, der får muren til at falde. Men hvad har han egentlig tænkt?

"Ja, jeg indikerer, at det er gudernes værk, og der er netop lidt af antydningens kunst over det. For jeg kan jo ikke vide, hvordan den åndelige virkelighed var. Derfor åbner jeg for, at man kan læse det på forskellige måder. Men for mig er den åndelige virkelighed også en åndskamp, og det tror jeg også, der har været her. Det er jo ikke sådan, at jeg forestiller mig, at de ånder, de har tilbedt dengang, slet ikke har eksisteret."

Her taler han også af erfaring fra sin tid som missionær:

"Jeg har talt med mennesker, der har oplevet at blive hjemsøgt om natten og har følt sig truet af en skikkelse, de så – af noget dæmonisk. Det er meget almindeligt, at folk oplever noget sådant i Peru. Lise og jeg har også talt med en kristen kvinde, hvis ene søn var syg. En kvindelig shaman havde anbefalet hende, at hun

> ”Selvfølgelig vil jeg gerne invitere læseren ind i inkaernes verden, men samtidig vil jeg give lidt til læserens personlige rejse, eftertanke, tro og forhold til andre mennesker.”

skulle anskaffe sig en død hund. Hun skulle så koge hundens hoved og få sønnen til at drikke afkoget, da det kunne helbrede ham. Hun kom efterfølgende til os og spurgte, om vi synes, at hun skulle sige ja til det. Så hun var oprigtigt i tvivl.”

At binde knuder

Inkaernes historie er overleveret mundtligt og først nedskrevet senere, da de ikke havde et skriftsprog. Dog fandtes der de såkaldte quipuer, der udgjorde inkaernes pendant til vores bøger.

”I stedet for at skrive, bandt man knuder i et sindrigt system,” forklarer han. Dette system brugte man bl.a. til mandtalsoptælling i de forskellige byer, hvilket også beskrives i romanen. Men desværre er de fleste kilder hertil ikke bevarede, og også her støder man på problematikken mellem det åndelige og det verdslige.

”Spanierne betragtede nemlig quipuerne som hekseri, der havde kontakt til den gamle åndeverden. Derfor skulle de brændes. Eftersom inkaerne ikke havde en to-rums-tænkning med adskillelse mellem det åndelige og det verdslige, hang også deres quipuer sammen med deres religion, for alt hang sammen. Man havde den store hellige quipu, som kortlagde alle helligsteder. Her kunne man gå ind og se, hvor meget der på hvert helligt sted skulle ofres for det ene og det andet, for at den lokale guddom kunne blive stillet tilfreds. Det handlede jo om at stille guderne tilfreds, så de ikke straffede dem.”

At skrive romaner

En ting er at få en idé til en roman og foretage den indledende research, noget andet er at opbygge en historie. Jeg spørger derfor mod slutningen af interviewet, hvordan arbejdsprocessen frem mod den færdige roman har været.

”Jeg vidste, hvor det skulle ende, så jeg havde målet for øje. Vi skulle ende på pladsen i Cajamarca. Det er en verdenshistorisk begivenhed, vil jeg mene, og en civilisations endeligt. Ret hurtigt kom jeg ind på, at jeg gerne ville have dominikaneren med. Jeg troede godt nok i starten, at det skulle være en franciskaner, da jeg har besøgt steder og læst om franciskanernes missionsrejser ind i regnskoven. Men franciskanerne kom først lidt senere. Så ved at læse mig ind på kilderne, gik det op for mig, at det var dominikanerne, der rejste med ud som de første.”

Opbygningen med de tre hovedpersoner og bogens slutning lå fast ret tidligt i forløbet, men efterhånden, som beretningen tog form, oplevede Frederik, at han efter 2 ½ år havde skrevet sig varm, så den sidste fjerdedel af romanen blev skrevet i et andet flow. Handlingen gav pludselig sig selv, og hovedpersonerne tog lige så stille over, mens han blot måtte følge med.

Også en af Frederiks peruanske venner, Felix Vargas, har været en inspirationskilde til romanen. Han opfordrede blandt andet Frederik til at lade inkaernes tabte poesi få plads i romanen – netop fordi den ikke er bevaret, måtte den digtes frem.

”Jeg har derfor indføjet sange i romanen, som jeg selv har digtet og ladet Sisa synge. Jeg har forsøgt at forestille mig, hvad indholdet har været i sangene, og jeg drømmer om en dag at få sat musik til disse sange. Det, vi ved, er, at de har haft trommer og fløjter, bl.a. det vi kalder panfløjter. Dem har inkaerne spillet på. Strengeinstrumenter er derimod først kommet til, efter at spanierne kom til landet.”

Planer om efterfølgere

Selvom Frederiks roman er på over 400 sider, er han ikke færdig med historien. Han har således allerede stof til et bind 2 og 3 og er i gang med at skrive på 2. bind, men har nu givet sig selv et pusterum, så han ikke skriver mere i år. At skrive en roman som fritidsbeskæftigelse ved siden af et fuldtidsarbejde kræver pauser og hviletid. Han regner dog med, at de næste bind, hvis de bliver til noget, vil vise sig lidt lettere at gå til, da det tunge rugbrødsarbejde nu er gjort.

Frederik sidder her med to af de instrumenter, som inkaerne havde, zampoñaen og Quenaen. Foto: Kirsten Krog

Frederik har heller ikke helt sluppet Peru i den virkelige verden, men rejser stadig derud i 3-4 uger ca. en gang om året for at undervise og prædike:

”Og når jeg er derude, kan jeg ikke lade være at undersøge nogle inkasteder.”

HUSK: Udfordringen udkommer ikke i uge 29-31
Men glæd dig til den 2. august, hvor avisen vender stærkt tilbage.

God Sommer!

KLUMME

Læg mærke til Libanon…

Nyhederne fra Mellemøsten står i kø. Og de fleste af dem er sørgelige. Sådan har det været siden Hamas' forfærdelige terrorangreb på Israel 7. oktober 2023. Men de sidste par måneder er der sket noget i Libanon, som mange danskere ikke har lagt mærke, selv om det kan få stor betydning. Og så er det tilmed en positiv nyhed. Delvist …

17. april indgik Libanons regering og Israel en våbenhvile. Det var en forlængelse af de to landes våbenhvile fra november 2024. De to aftaler er både bemærkelsesværdige og glædelige. De understreger, at Libanon og Israel ønsker fred med hinanden. De kræver, at Hizbollah skal afvæbnes, så Libanons hær bliver den eneste hær i landet. Og de fastslår, at Libanons regering er den eneste myndighed i landet. Intet andet land (læs: Iran) har ret til at blande sig.

Hizbollah er rasende. Terrororganisationen er imod enhver tale om fred med Israel og afviser blankt at lade sig afvæbne. Men krigen med Israel siden terrorangrebet 7. oktober 2023 har svækket Hizbollah markant. Mange topledere, officerer og menige krigere er dræbt, og mange militære anlæg er ødelagt.

For første gang i årtier taler Libanons regering åbent om fred med Israel. For første gang i årtier forsøger Libanons hær – i det små – at tage kontrollen fra Hizbollah i den sydlige del af landet. For første gang er der en reel mulighed for, at Hizbollahs magt i Libanon kan brydes, så befolkningerne i det sydlige Libanon og det nordlige Israel kan komme ud af den stadige ring af terror og krig, skabt af Hizbollah.

Det er en fantastisk mulighed! Det, som FN, EU og Frankrig ikke har kunnet gøre i 20 år, ser nu lidt mere realistisk ud på grund af Israels militære slag mod Hizbollah.

Men der er to store udfordringer:

1) Hizbollah er hårdt ramt, men langt fra udslettet. Og Iran vil gøre alt for at genopbygge Hizbollah med penge og våben.

2) USA og Iran underskrev 15. juni en foreløbig aftale, der skal føre til fred mellem dem. Den aftale er en katastrofe for Libanon og Israel. Den tildeler Iran indflydelse på forholdene i Libanon – stik mod Libanons regerings ønske. Den kræver stop for Israels militære aktioner i Libanon uden at kræve afvæbning af Hizbollah – stik mod de aftaler, Libanon og Israel selv har indgået.

Alt håb er dog ikke slukket. Den 26. juni indgik Libanons regering og Israel en ny aftale, der bygger videre på de to våbenhvileaftaler. Aftalen blev underskrevet i det amerikanske udenrigsministerium i Washington. Igen er der tale om et fantastisk skridt frem mod fred mellem de to lande. Igen raser Hizbollah.

USA er i alvorlig strid med sig selv. På den ene side indgår vicepræsident J.D. Vance en katastrofal aftale med Iran, der giver Iran afgørende indflydelse i Libanon. På den anden side er udenrigsminister Marco Rubio arkitekten bag en aftale mellem Libanon og Israel, der åbner for muligheden for fred.

Mange tror, at Vance og Rubio er rivaler om at blive republikanernes kandidat til næste præsidentvalg. For Libanons og Israels skyld må man virkelig håbe, at det bliver Rubio og ikke Vance, der vinder Trumps øre og bliver bestemmende for den amerikanske mellemøstpolitik.

For første gang i årtier er der en lille åbning for fred mellem Libanon og Israel. Det er disse måneders positive nyhed. Men det kræver, at Hizbollah bliver afvæbnet, og at Iran mister indflydelse i Libanon.

Hvorfor står danske hjælpeorganisationer og politikere ikke i kø for at kræve de to ting opfyldt?

Af Ole Andersen,

teolog og forfatter

Følg Udfordringen på Facebook
og Instagram, hvis du vil holde dig opdateret på historier og indhold fra avisen.

